

Эсэгэ ороноо, эх нютагаа эб хамта мандуулай!

БУРЯАД

Бугэдэ арадай сонин

ЧИДЧ

1921 оной дөкабрийн 21-нээ гарана

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ТЕЛЕГРАММА

РФ-гэй ФСБ-гэй РБ-дэх болон Шэтийн областъодхи Погрануправленин начальник Н.У.Волковто

Хүндэтгэ Николай Ульянович!

Буряад Республикин Правительствын болон өөрынгөө зүгнээ Танис болон Управленин сэргэшэдэв мэргжэлтэй хайндэрөөртний-Хилын харуулшанай үзэрөөр амаршалнаб!

Хэдэн зуугаад жэлэх хугасаада хильн харуулшад Эхэ оронго хилэнүүдье ёнгойгоор хамгаалдаг байна. Мүнөөшье ногоон фуражкатай сэргэшэд бээс гамнангуй, сэргэйнгээ уялаа жэншэдгүй дүүргэнэ. Буряад Республикийн Правительство Танай байгуулгануудтай нягта харилсаа холбоотой.

Танда болон Шэтийн областъодхи Погрануправленин хүдэлмэрийгэштэй гүрэнэй хилэхамгаалха талаар онсо шухала албаяа эрхимээр бэлүүлжэ байнанайтны тулоо баяр баясхалание хүргэнэ.

Та бүгэдэндэ элүүр энхье, Эхэ оронго хилэхамгаалха хэргэгтэнай амжала, гэр бүлэдтэй жартал болон найнайхание хүсэнэб!

Буряад Республикийн Президент, Правительствын Гүрүүлэгшэ А.В.ПОТАПОВ

Российн ФСБ-гэй Хилэхаруулалтын албанай Хягтын 51-дэх хилэхаруулалтын отрядын начальник Р.В.Ксензэ

Хүндэтгэ Роман Викторович!

Буряад Республикийн Правительствын болон өөрынгөө зүгнээ Танис болон Управленин сэргэшэдэв мэргжэлтэй хайндэрөөртний-Хилын харуулшанай үзэрөөр амаршалнаб!

Бидэ газар дэлхэй дээрээ амгалан байдал сахиха талаар харюусалгатай хэрэгсүүтэйн хододоо үндэрөөр сэргнээгэд.

Та бүгэдэ бээс гамнангуй, сэргэйнгээ уялга жэншэдгүй дүүргэнэ. Хилээз бата наидамтайгаар харуулнат. Буряад Республикийн Правительство Танай байгуулгануудтай нягта харилсаа холбоотой.

Хайндэрөөтэй угтуулан, Танда болон Хягтын 51-дэх хилэхаруулалтын отрядын хильн харуулшадаагүрэнэй хилэхамгаалха талаар онсо шухала албаяа эрхимээр бэлүүлжэ байнанайтны тулоо баяр баясхалание хүргэнэ.

Та бүгэдэндэ элүүр энхье, Эхэ оронго хилэхамгаалха хэргэгтэнай амжала, гансал нургалгын сэргэйг дохонуудые, гэр бүлэдтэй жартал болон найнайхание хүсэнэб!

Буряад Республикийн Президент, Правительствын Гүрүүлэгшэ А.В.ПОТАПОВ

Номий сангүүдай хүндэтгээлэл

Та бүгэдэниие Бүгэдээ Rossiin номий сангүүдай үзэрөөр үнэн зүрхэнхэе амаршалнаб. Мүнөө загай номий сан - үргэн зониин х баадуулхагатай соёлой, номий харисалгын түбүүдэй нэгэн. Номий сангүүдийн социальна шийдвэрээгүй асуудалнуудтаа. үнэндээ болод бэдэрэгээд хабаатай гүрэнэй бусад байгуулгануудтай адлын нийтэй зоной сэдхээлэй баянлагтаа нүүлэлдэг, һэшхэлэй, заншалай үндээн һуурий бэхижүүлэдэг юм. Мүнөө үеийн номий сан - эрхим мэргжэлтэдэй худэлмэрийдэг дээд технологийн мэдээсэлэй туб; хэдэн олон үеийн зоной үндэштэнэй дурсахаа, мэдэсэнийдээ, соёл хадагалхадаа гадна харисалгын болон сүлөө сагаа үнэргэлгын туб болоно.

Номий сангүүдай хүндэтгээлэл, дүй дүршэлтэй, мэргжэл ехэтэй, шэлэн хэзэгтэй дуратай байнанайтнай нийгаар республикадамнай эрдэмтэй, ухаатай хүнүүдэй хэдэн үе ургажаараа. Ном уншалгаа - республикан хүгжэлтийн горитой ехэе неёсэ, тэрэ гансал сэдхээлэй, оюун ухаанай башэ, харин социально-экономическая хүгжэлтийн түлхисэ болоно. Уншалгын гүрэнэй соёлой политикин түрүү зорилгонуудай тоодо оруулжын тутаа Буряад Республикийн Правительствын 2006 оний январийн 10-ай 2-р дугаарай захирагчадаар 2006 он Республикийн уншалгын жэл гэжэ соносхогдонохай.

Та бүгэдэндэ амжлтануудые, элүүр энхье, найнайхание болон уншагшадаа хүндэтгэй байхыетнай хүсэнэб!

Буряад Республикийн Президент, Правительствын Гүрүүлэгшэ А.В.ПОТАПОВ

НОЛОНГО ДУХЭРИГЛӨӨ - НАЙХАН ТЭМДЭГ

БАРГАЖАНДА БОЛООН БАЯР

Соодой багшын 160 жэлэй ойдо, Янжима бурханай Баргажанда элирэн мүндэлнэн ушарта, Бархан уулын тахилгадаа зориулагдааан мэдээсэл «Шүрэ» соо уншагты.

АМАРШАЛАЯ!

Хүнэй эрхэнүүдэй талаар Буряад Республикийн Президентын дэргэдэх комиссии 2006 оний майн 25-да 15 сагтаа Правительствын байшанай (Ленинэй үйлсэ, 54) зүблөөнүүдэй танхим соо (406 каб.) эрхтэдэй эрхэнүүдэй хамгаалгын болон сахилгын асуудалнуудаар эрхтэдэй хүлээн аваха.

Комиссийн гэшүүд хүлээн авахаа гээл:

Диль Андрей Александрович - Республикийн наркологическа диспансерийн ахамад врач;

Кочетова Лидия Васильевна - Буряад Республикийн барилгын, архитектурын болон ЖКХ-гийн министерствын таңгай начальник орлогшо;

Манзанова Светлана Македоновна - «Буряад Республикийн эд хэрэглэгээдэй эрхэнүүдэй хамгаалгын бүлгэм» гэхэн нийтийн эмхийн правленин түрүүлэгшэ;

Федоров Юрий Николаевич - Буряадай гүрэнэй университетийн юридическэ факультедэй декан;

Раднаева Эльвира Львовна - Комиссийн Түрүүлэгшын орлогшо.

ГЛАВНЫЙ ПРИЗ-АВТОМОБИЛЬ

Уважаемые подписчики! С 29 мая по 3 июня «Почта России» проводит «Неделю подписчики». Предоставляется 20%-ая скидка на почтовые услуги, будет проведена лотерея для подписчиков, для подписавшихся на 3 и более издания на II полугодие 2006 года. Главный приз - автомобиль!

БААТАРАЙ ДУРАСХААЛДА

Баир Будажапов Зэдын аймагай Дэрэстэй нютагта 1977 ондо түрээн юм. Дунда нургуулиингаа һүүлдэ БГУ амжлалтагайгаар дүүргэнэ. 2000 ондо хойши Буряадай дотоодын хэргэгүүдэй албанда хүдэлмэрийжээ эхилээ нэн.

Табан жэлэх хугасаа соо Баир

Будажапов харюусалга-тай, дүй

Аүршэлтэй, эрилэх ехэтэй

мэргжэлтэн байнаа гэрслээ.

Албанай ёноор Хойто-Кавказай

регион руу дурбэ дахин ошонон

юм. Баир Будажапов Хойто-

Кавказда албанайнгаа уялга

дүүргэжэ байтараа хүндээр

шархатажа, наха бараба.

Буряадайнгаа алдартга хүбүүдэй

нэгэн Баир Владимирович

Будажаповай дурасхаал хэтэ

мухэдээ үлэх.

Булат БАДМАЕВ.

Нүүлшын хонхын шэнгэн
абяан
Дуудана тание холын
харгыда.
Эрдэмий орьёл өөдэг дабшан,
Эрхим хүнүүг болохыетнай
урална.
Хон-хон хонхон,
Хон-хон хонхон.
Ходогдоо хүхюутэй,
Ходогдоо баяртай,
Ходогдоо жаргалтай
Хон-хон ябыт гаа,
Хон-хон ябыт гаа!

Түрүүшүн багшын урихан
шарай
Түрэлнээ түрэл арюухан
гээшэн.
Шэнгээн хонхын зөвлэхэн
абяландал
Шэдэштэгтэнүүдэйн сэдхээл
баясуулна.
Хон-хон хонхон,
Хон-хон хонхон.
Ходогдоо хүхюутэй,
Ходогдоо баяртай,
Ходогдоо жаргалтай
Хон-хон ябыт гаа,
Хон-хон ябыт гаа!

Гэнтэ байтараа нүүлшын
хонхон
Гуниг түрүүлээд,
нююдэгтэнай унагтуулна.
Зүгээр түргөөр сэдхээл
сэлмээд,
Зүрийн утын харгы
голлана.
Хон-хон хонхон,
Хон-хон хонхон.
Ходогдоо хүхюутэй,
Ходогдоо баяртай,
Ходогдоо жаргалтай
Хон-хон ябыт гаа,
Хон-хон ябыт гаа!

Хондажан ДАМПИЛОВА

Унгэрэгшэ неделин суббо-
тодо милициин капитан Баир
Владимирович Будажаповы
түрэлхидын, суг хүдэлдэг
нүхэдэйн болон дүтүнхүүдэй
нүүлшын замданы үдэшээ.

Булат БАДМАЕВ.

25.05.2006

БУРЯД ГАЗИ

№58(21298)

Орхон

ТЭРЭН

ПОНЖИН

2

№20(476)

Буряад Республикин Правительствада соёлой, хүдээ ажакын, эмшэлэгтын наалбариин, эрдэм наукин худэлмэрилэгшэдтэй гурэнэй шагналнууд баруулагдаа.

РФ-гэй гурэнэй шагналнуудаар хотын «Улаан-Үдэн макаронно фабрика» гээнээр предприниин

генеральна директор Д.А.Козлов («Эсэргэ ороной урда габьяд туйлананай тулоо» медаль), Буряад Республикин Арадай Хуралай газарий асуудалаар, аграрна политикин болон эд хэрэглэгтын дэлгүүрэй талаар Хорооной түрүүлэгшэ В.А.Павлов («Хүдээ ажакыда ажалана-

ГУРЭНЭЙ ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАА

най тулоо» медаль). Буряадай Гурэнэй академическе оперо болон баледэй театрд дуушан Батор Будаев болон хатаршан В.В.Кожевников («Россий Федерациин габьядын артист»), хотын элүүрэй хамгаалгын наалбариин управленийн даргын орлогшо И.Б.Костров («Россий Федерациин габьядын эмшэн»), Буряадай гурэнэй университеэй физическе хумуужуулгын талаар кафедры даагша В.А.Ильин («Россий Федерациин физических культурын габьядын худэлмэрилэгшэ») гэгшид шагнаагдаа.

Буряад Республикин гурэнэй шагналнуудта хүртээ гэбэл, Зүүн Сибирийн технологическая университетийн кафедры даагша Г.Б.Дандарон («Буряад Республикин эрдэмийн габьядын ажал ябуулагша»), Республикин Дотоодын хэрэгүүдэй талаар министерствын эмшэлэгтын-санитарийн тайлагай дарга О.В.Ерофеев («Буряад Республикин габьядын эмшэн»), Яруунын аймагай Мужыхын дунда нур-

гуулийн эхин классуудай багша Д.Ж.Тудупова («Буряад Республикин габьядын багша»), Улаан-Үдэн шубуунай фабрика» гээнээр икюүнээрэй ахамад зоотехник В.А.Жаркой («Буряад Республикин агропромышленна комплексын габьядын худэлмэрилэгшэ»), Дандар Аюшевэй нэрэмжээт хүгжээний-гуманитарийн лицензийн багшанар Н.Т.Акаева, Г.В.Свирирова болон 32364-дхи номертохи сэргэйтэйнагай оркестрэй дуушан А.В.Грудинин («Буряад Республикин соёлын габьядын худэлмэрилэгшэ»), «Закаменское ПУЖКХ» гээнээр бүлгээмэй генеральна директор Д.Д.Ринчинов («Буряад Республикин хангалийн наалбарийн габьядын худэлмэрилэгшэ»), Буряадай АССР-ий 25 жэлэй нэрэмжээт хотын стадионийн директор Б.С.Бубеев («Буряад Республикин физических культурын габьядын худэлмэрилэгшэ»), «Дээдэ-Талецка лесхоз» гээнээр Федеральна гурэнэй байгуулгын ахамад лесничий С.М.Житихин («Буряад Республикин габьядын юрист») гэгшид болоно. Тийн Тарлагатайн аймагай «Десятиниковское» гээнээр икюүнээрэй газарай гуулса П.А.Родионовто Буряад Республикин Хүндээлэй грамота баруулгадаа.

Тэрэнэй удаа оперо болон баледэй театрд дуушад Батор Будаев ба Дамба Занданов Буряадай гимн гоё наймынаар агуулаа. Үндэр шагнада хүртэгшид Буряад Республикин Президент Леонид Потаповта баяараа мэдүүлбээ.

Янжама ЖАЛОВА,
А.БАТОМУНКУЕВАЙ
фото-зураг.

Брифинг

Российн айл бүхэние гэр байраар хангаха хараатай национальна проект манай Республикаад ямарын бэлүүлэгдэж эхилээб гээнээр асуудалда журналистнуудай урда Барилгын, коммунальна ажакын болон архитектурын талаар министерствын хүтэлбэрэлэгшын орлогшо Николай Рузавин тоособо.

Тус проектийн соносходононай удаа барилгын талаар Республикаад бэлүүлэгдэжэй байран тусхай программада хубилалтанууд оруулагдаа гэжээ тэрэ мэдүүлбээ. Илангаяа гэр байра барилгын хэмжээе эрид шууд үргэдхээхээ эрилтэ табигдаба. Жэлэй туршада 285 мянган

АЙЛ БҮХЭНДЭ - ГЭР БАЙРА?..

дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра барика байха тусэб хараалагдана. Энэ программа 2010 он болотор бэлүүлэгдэхэй юм.

Наадаржа байран хуушан гэрнүүдээз шэнэ байрада зониин нүүлгэхээ гээнэ даабарын үтгэнэ, гэбээшие национальна проект дотор тэрэй барилгын хангаха мүнгэн тодорхойлогоогүй байна гэжэ министрэй орлогшо хэлэбээ. Харин тийхэдэ манийн республикаада гэр байрануудад жасын 7,2 процент наадаржа байлан хуушан байшангууд гэжэ тоологдоно. Тусхайлбал, БАМ зубшанан нуурунуудта

9 мянга гаран бүлэнүүд шэнэ гэрнүүдээз нүүлгэдэхэйнотой. Мүн Улаан-Үдэ хотодо, Кабанский районий нуурунуудта аварийна гэрнүүд угaa олон.

Тээдэй Республикин бюджет эхэх хэмжээнэй барилгын хангажа байха арга боломжгүй ха юм. Федеральна бюджет хамнабарийн мунгэ угэжэ байха ёнотой гээнэ шийдхэбэри национальна проект соо бэшгэдэнхэй. 2006 ондоо зүгээр тэндээзэ мунгэн ороогүй байна. Багсаамжалхадаа, Москваанаа 5,8 млн. түхэриг угтэхэйнотой. Харин Республикин 2006 онийн боджедэтуулюур байдалтай зониине найн квартирануудаар хангаха хэрэгтэ 9 млн.

Түхэриг хараалагданхай юм. Дотациин тэдхэмжэтэй манай Республикаад эльзээгдэхээз федэральна мунгэнэй хубие дээшэлүүлхэгийн түүнчлийн засагтаа ябуулхан шухалаа гэжэ министрэй орлогшо тоолоно.

Ондоошье бэрхшээлнүүд наалбарийн урда тохөлдондоо. Хуулийн нормативна шэнэ гурийн документында Москвадаа шүүшгээдэй. Барилгын наалбарийн үзүүлэлтэн шэнэлэхээ, мунээ чөвийн техникийн, барилгын материалындаар зэсэргжүүлхээ асуудал гүйсэд шийдхэгдэнэгүй. Республикаа вөрүнгөө хүсөөр национальна проектээр хараалагданаан тусбүүдье бэлүүлжээ шадахагүй гэжэ Николай Рузавин хэлэбээ.

Николай НАМСАРАЕВ,
манай корр.

Судьянтарта - үнэмшэлгэнүүд

Наяхан Верховно Сүүдтэй Республикин зургаан судьянтарта шэбшэнхэй үнэмшэлгэнүүд баруулагдаа.

Тэдэхийн иэрээрин иэрлэбэл, хотын Советскэ районой судья В.Н.Каминский, РБ-гэй Верховно Сүүдэй В.Н.Наумов, В.Н.Пронин, Республикин аймагудай судьянтараа: Баргажанай - Л.Б.Доржева, Кабанский - Э.Б.Убушуева, Северобайкальский - М.Ю.Муратова.

Үнэмшэлгэнүүдийн судьянтарта РБ-гэй Ахамад федеральна инспектор Б.Данилов баруулбаа. Иймээ үнэмшэлэг абанаан хотын Советскэ районой судья В.Н.Каминский арбан хоёр жэлэй туршада энэ тушаалаараа ажалланнаа. Тэрэ уни удаан саг соо Улаан-Үдэн сэргэй гарнисонно судьтэй ажаллаан намтартай. Тийн В.Н.Каминский уголовно талаар Коллегидэ орлосодог юм.

Янжама ЖАЛОВА.

НАРАТА БАЙШАН «НААШАА» ГЭЭД УРЯАЛНА

Улаан-Үдэн Карл Марксын иэрэмжэтэй бульварта баригдаан абарга томо «Солнечная башня» гээнээр байран комплекс майн 15-да баярай оршиондо иээгдэбээ. Улаан-Үдэн мэр Геннадий Айдаев, хотын ахамад архитектор Владислав Итыгилов, «БИН» гээнэ худалдаа наимаанай компанийн генеральна директор Матвей Баданов гэгшид тэндэхээ хабаадаа. 15 дабхартай асари ехэй байшангай барилга «БИН» гээнэ худалдаа наимаанай компани 2002 ондоо эхилнэн юм. Дүрбэн жээлэй туршада барилгын дэхийн талаар барилгын талаар бариллаа, шэнэ чөвийн эрлийтэдэ таараан 54 байратай томо гэгшигийн комплекс бутээбээ. Эндэхи байрын 1 дүрбэлжэн метр 16 мянган түхэриг сэнтэй юм.

Нээлгын баяр ёнолойд үедэ хотын мэр Геннадий Айдаев угз абаахадаа, энэ «Солнечная башня» гэжэ нэрлэгдэхэн шэнэ барилга Улаан-Үдэ хотынмай түхэл шарай шэмгэлэнэ гээбээ.

-наядын болоэртоо Карл Марксын иэрэмжэтэй бульвар танигдахаар бэшэ болотороо хубилагдахаа, - гэжэ хотын ахамад архитектор Владислав Итыгилов иэмэжэ хэлэнэ юн.

Мүнне 1-4-дхи дабхарай гэрнүүд шүүшээ зээдээс хүлээнээр. Харин 5-хаяа 15-дхи дабхарай байрануудта хүнүүд оронхой.

- Ехжээ зохиц, сэдхээлдээ тааруу байратай болообди. Мүнгээз дэмын гаргашалагүйди, гэжэ эндэ ажануудаг болон Игорь Гуржапов нанамжаараа хубаалдабаа.

Иймээ найнан байсан барика, Республикаадаа, Улаан-Үдэ хотодоо бэлэглээнэйн түүлээ Матвей Бадановтаа «Чингисхан тухай домог» гээнээр хотын мэр Геннадий Айдаев баруулбаа.

Булат БАДМАЕВ.

АМАРАЛТЫЙН ЛАГЕРЬНҮҮД АЖАЛАА ЭХИЛХЭНЬ

Энэ зуундаа хүүгэдэй амаралтын лагерьнүүд июнин 15-да нээгдэжээ, бүхэли зунаараа, мүн августын 28 хүрээрэй ажаллаха тусэбтэй юм. Иймээ амаралтын газарнуудта дүрбэн мянган хүүгэд амарха юм гээд хотын мэрийн брифингдэхээз.

Нийтийн политикийн талаар Комитетдэй түрүүлэгшын нэгдэхий орлогшо Т.А.Быковатай хэлээнээр, хотын нүүргүүлинуудта 93 хүүгэдэй талмайдын худалдаа юм. Майн 29 -нээс эхилээд июнийн 22 хүрээрэй 11035 мянган хүйбүүд иймээ газарнуудта сагаа үнгэргэхээ, амархаа сэнгэхээ. Тус талмайдын ябахын талаа путэвкоо аблхаа хэрэгтэй, тэрэйн 1053 түхэригтэ юм. Ажал хэдэг зоной хүйбүүд мийнээ пүтэвкоор хангагдана.

Ажалай ба амаралтын үдэрэй лагерьнүүд майн 30-хаа июнин 17 хүрээрэй ажалланнаа, тийшээ табаа мянган хүүгэд ябажа худалдаа юм. Харуулагийн хүйбүүдэй амаралтуулха гээнэн зорилгоотой Загарайн «Хайлганы» («Чайка») лагерьтаа 320 хүйбүүд амархаар хараалагдана.

Энэ зуундаа майхан табиан лагерьнүүдтэй 3685 мянган хүүгэд амархаа юм. Эгээл туруушынхое зуун амаралтадаа манай Республика Чечен Республикаадаа 25 нурагшад өрэхэ гээд хотын нуралсалай управленин дарга М.Х.Гатауллин хэлэбээ.

Янжама ЖАЛОВА.

Забайкальской тонкорунной - 50 лет

ОВЦЕВОДСТВО В ОКРУГЕ ВНОВЬ НА ПОДЪЕМЕ

На днях в поселке Агинское состоялось торжественное собрание, посвященное 50-летию начала разведения забайкальской тонкорунной породы овец. Его открыл глава администрации округа Баир Жамсуев. С докладом выступил заместитель главы администрации Агинского Бурятского автономного округа, начальник Департамента сельского хозяйства и природных ресурсов Тумур Рабданов. Он рассказал историю разведения породы, коснулся и периода экономических реформ девяностых годов, когда поголовье овец резко сократилось.

Сегодня овцеводство в округе вновь на подъеме. Были отмечены отличные результаты в агрокооперативах Балызино и Ушарбай. Чабаны Батор Дагбанов из Ушарбая, Далай Гунгаев из Цокто-Хангила получают 150 и более ягнят от ста овцематов.

На торжественном собрании выступили Герой Социалистического Труда, академик Российской академии сельскохозяйственных наук Василий Мороз, заслуженный зоотехник России Бадмажаб Цыбиков. Состоялась презентация книги «Слава и гордость Агинской земли». Большая группа ветеранов и работников овцеводства награждены Почетными грамотами и ценностями по дарками.

Присутствующие побывали также на выставке лучших образцов овец забайкальской тонкорунной породы. Квалифицированную оценку продуктивных качеств овец по разным группам дала экспертиза комиссия во главе с академиком Василием Морозом.

В результате первое место занял КПЗ Ушарбай Могойтуйского района и глава округа Баир Жамсуев вручил ключи от новенько УАЗа председателю Ниме Бальжинимаеву, второе - агрокооператив Цокто-Хангила Агинского района, третье - АПК Боржигантай Могойтуйского района.

В заключении состоялся конно-спортивный праздник «Открытие сезона-2006».

Радна-Нима БАЗАРОВ.

Фото автора.

ХҮҮГЭДЬЕ ЭЛҮҮРЖҮҮЛГҮН ТҮБ НЭЭГДЭБЭ

Фоторепортаж

Эрэмдэг бэетэй үхибүүн...
нанаад үзэжээ, хүн энэ алтан
дэлхэй дээрээ элүүр энхэ
мүндэлэе, ута наа, удаан
жаргал эдлэж, «наранайнгаал
орохо тээшэ» тамир тэнхээгээр
буларж ёнотой шигни. Төд
бодото ажабайдалдаа иимэ
ушарнууд хомор. Эмшэдэй
тэмдэглэхээр, үүлэй жэл-
нуудаг түрэх гарахаанаа үвшэн
тээдэй тоо нилээд олошордо.
Республика дотор эрэмдэг
бэетэй үхибүүдэй дундаа
психоневрологическаа үвш-
нуудаа түрүүшний нууридаа
гарахай.

Тийн үнгэрэгшэ долоон
хоногто «Ухаагаар эрэмдэг
хүүгэдэй Улаан-Үдэн интернат-
гэр» гэвэн социальнаа хангалын
гурэн эмхи зургаанд эрэмдэг
бэетэй хүүгэдэй реабилитацио-
нно түб нээгдэбэ. Түбэй хү-
дэлмэрилэгшэд Буряад Респу-
бликин Президент А.В.Пота-
повы болон социальнаа шэг-
лэлэй министерствэнүүдэй
болон албан зургаануудай
хүтэлбэрилэгшэдэй халуунаар
угтажа, шэнэ байшанайнгаа
бухи таалгануудые харууллаа.

Федеральная бюджетнээ
номололготой интернат-гэрэй
барилга 1990 ондо эхи абана,
мүнөө дээрээ түгэсгэдэеүй
гэжэ нануулая. Жэшээнэ,
байша ондо унталгын хоёрдохи
корпус болон овоощ хадагалха
байра бодхогдою юм. Тийн
энэ ехэхэрэгтэй гүйсэд бутгээдэ,
энэ хоёр зуун хүүгэд байрлаха
аргатай болох.

Харин реабилитационно
тубэй хүдэлмэри түлэг дундаа
ябажа байна гэхэдэ, алдуу
боловогуй. Юуб гэбэл, апрелин
28-да эрэмдэг бэетэй хүүгэдэй
туруүшүүн бүлэгтэ медицинскэ,
психологическая, социальная
туналамжаа үзүүлэгдээ. Даб
дээрээ аргалалга оройдоол
арбан найман хоногий бол-
зоргой, энзын хэлэшэгүй бага
гээш ааб даа. Илангаяа ДЦП
мэтийн хүндэ үвшэнүүдэгээ
нэрбүүлэн үхибүүдэгээ
хэх хугасаа хэрэгтэй. Тиймэнээ
наядаа болзорын турбан нара
боловор нунаахаар, Улаан-Үдээд
ажануудаг үхибүүдэй үдэрээр
ябажа аргалуулагдаа бүлэг-
гүүдэй нэхээр тусэблэгдэнхэй.
Мүн барилгын түгэсхэгдэхэдэ,
жэлдээ зургаан зуун хүүгэд
гүйсэд туналамжада хүртэхэ-

бононо.

Интернат-гэрэй социально-
медицинскэ асуудалнуудай
талаар директорэй орлогшо
А.П.Базароной хэлэхээр, ямар-
шие үбшье эхин шатадан
зүбөөр эмнэжэ үрдивэл,
саашадаа ашаг үрэйтэй байдаг.
Түбэйхид үхибүүдэгээ саг соогоо
туналхаа зорилготойгоор тээзэн
тухай мэдээнүүдэгээ суглуулжа
байнхай.

Гадна эм доноор аргалхын
хажуугаар ажабайдалдаа дүр-
шүүлхэ шүхжалаа. Ехэнхи ушартга
хүндээр үбдэнхэй хүүгэд
гансаардахайаа наанадаг, энзын
тон муу: харилсалгын ла ашаар
хүн хүгжэдэг ха юм. Тиймэнээ
социальная хүдэлмэрилэгшэд
бүлэг бүхэнэй үхибүүдэгээ
наанандааны, үвшэнхөөн улам-
жалан, тусхай хэмжээ ябуул-

Гануудые эмхиджэдэг.

Түбэй бүхын таалгануудаар
ябажа хараанайнгаа удаа,
үнхэеरееш ёхыгэдэй бээ
занхархал байхаа гэжэ найдал
түрөө нэн: түрүү онын тоног
хэрэгсэнүүдээр хангагданхай
медицинскэ кабинедүүд, наанай
болов нуралсалай нааруул зохиц таалганууда,
элүүржүүлгүн гимнастикын
болов психологияческаа туналамжын
кабинедүүд, тренажерно болов спортын залнууд
бии.

Төд Эрхүү, Шэгэ хотонуудай
түбүүдэй дүршэлээр бассейн,
компьютернаа классуудые нээ-
бэл, одоол олон талата (ком-
плексно) аргалалгаа бэлүү-
лэгдэхэ, олонхи хүүгэд бу-
саднаа дутуугүй хүнүүд боложо,
ажабайдалай үргэн замдаа
гараа нэн. Төд эндэ үнөххи
зоболонто мүнгэнэй асуудал
гаражаа ерэнэ. Юуб гэхэдэ,

Нютагай өөнэдэйн хүтэлбэрийн захиргаанууда

Хэз хүйтэн уларилтай хабар боложо, газар тарялангай ажал
хүдэлмэридэх ехэ нанаад ушаруулжа байна. Газарай хүрьнэнэй
халатар шараахаараатаа үдэрнүүдэй үзэгдэхэнэй хомор. Бүрхэгшэг,
хагсуу халхитай үзэрнүүдэхэнхи байбаа. Удахагүй зунаай түрүүшүүн
нара гараханы ла даа. Республикийн хүдээ нютагуудаар урдаа
жэлнүүдэгээ нэн үедэх хабарий тарилгадаа жэгээр оронхой байгашаа
нааб даа. Мүнөө жэлдээ ажакыннуудаа тарилгын хүдэлмэри хэр
ябуулагдана хаб, сагын болоо гээш ааб даа гэжэ нонирхон.
Хяагтын аймагай захиргаанай толгойлогшо Валерий Жамсуевич
ЦЫРЕМПИЛОВТЭЙ майай корреспондент Эльвира ДАМБАЕВА
хөөрэлдэхэн байна. Хүдээ ажакын бусадшье асуудалнуудаар
хэгдэхэн энэ хөөрэлдэе ушагшадай вонорт дурдханабди.

- Валерий Жамсуевич, рес-
публика дотороо орооно таряа
таридаг нютагуудай тоодо
ородог гээшт. Мүнөө жэлдэх хэр
зэрэг орооно таряа тариха
тусгэбтэйтэй?

- Нёондо июль-август нара-
нуудаа хураа бороо оронгуй
байжаа, таряамнай гандажа, ехэ
хүндэжэл болох. Тэрэж жэлдээ 11
мянган гектартаа тарилгаа хэнэн
байгаабди. Мүнөө жэлдээ 5500
гектартаа орооно ургамал-
нуудаа тарихабди. Ранжировай
нэрэмжэгээ ажакын таряашад
180 гектартаа шэнийс тарядад
байна. Бүхыдээ 1800 гектар тал-
майдаа тэдэ орооно ургамал-
нуудаа үүлгаха юм. Улзын ажакын механиз-
аторын ажакын хахалжа байнхай.
Мүнөө жэлдэх ажакыннуудаар
паар хахалжа зорилго табиг-
данхай. Паар хахалнан поли-
нуудаа тарилгаа хээгүй наа, майай
эндэхий эрид хубилжа байдаг
уларилт, ган гасуур болодог
нютагуудаа хайн ургасаа ажакын
ехэх хүндэ болоод байна. Тиймэнээ
майай Хүдээ ажакын министерствыншье талаандаа энэ
хэрэгтэй ехэх анхарал хандуулжа
байнхай. Газар элдүүрүүлжэ
хайнаар ашаглахаа тухай тусхай
заабари зүвшэл үгээн
согсолборишиг хэблэгдэх нэн.

Эдэдаабаринуудые наринаар
баримталхаа гэжэ захиргаанай
толгойлогшоонто, хүдээ ажакын
хүтэлбэрилэгшэдэгээ эрилгэ
табигданхай. Тэрэнэй ёхор ал
паар хахалалгаа гориж ажакын
анхараллаа табихаа гэж бодообди. Байгашаа ондо Баян-

аймагтаа хартаабхаа, овоощ
ургуулалгаар ехэ ажал эрхий-
лэгдэнэ. Тэндэхий овоощургуулдаг
ажакыннуудаа бригадирнуудай
суглаан болоходонь, майай
эндэхий түлөөлэгшэд ошожо,
тэрэс суглаандаа байлаа. Овоощ
тарихаа дүй дүршэлтэйн
танилсажаа ерэнэн байнади.
Тийгээд нютаг дээрээ хоёр
ажакы овоощ ургуулха хэрэгтэй
шэглүүлхэмийн. Эдэмнай
зорижо, хартаабхаа болоод овоощ
ургуулхаа, ехэ ургасаа ажакы
оролдоо болоно гээш. Хото
городноо үрэнхийн худалдажаа

- Майай үүлтэр найжа-
руулгадаа хээнхарал табигдаха.
Тийхэд гахай олоор барихаа
зорилготойби. Майай эндэ
Россельхозбанкын филиал энэ
долоон хоногий туршадаа нээгдээ.
Хяагтын-Адагай гахайн ком-
плексые хүгжээлгэдэг тус
проектын ёхор 450 миллион
түхэрийн ажакын байна. Майай
эндэхий зорилгоор хүдэлмэри ябуу-
лаждана. Майай эндэ гахайн тоо
толгой олошоруулхаа зорилгодо
үндэхэн проектын ёхор булоо
анхарал хандуулагдаа болоо.
Москва хотооно энээниие

ХУДӨӨГЗИЙН ҮЙЛЭДБЭРИЙН ХҮСЭТЗИЙ

Булагай ажакы 450 га талмайдаа
тарилгаа хэхэ. Алтайдаа нёондо
хүдэлмэри орооно таряа тарихаа
хүдэлмэри үнгэргэдэхэ, энээ-
нэйн ажакыннуудаа шахуу болоос
эзэлхэ. Таряанай үрэн Мухар-
Шэбэрэй «Искра», Загарайн
«Гигант» гэхэн хүдээ ажакын-
үйлэдбэрийн кооперативуудаа
абаабди. «Заря» гэжэ нэртэй
хүдээ ажакын үйлэдбэрийн
кооператив бий. Эндэхий ажал-
шадай орооно таряа байна
ургуулдаг юм.

Ерэх жэлэй ургасын үндэхэн
нуури бэлдэхэ, паар хахалжа
хүдэлмэри ябуулхаа гэжэ
ажакыннуудаа бэлэдхэл хэг-
дэхэ байна. Тийхэд нуга-
сабшалангай үрээжэй хай-
руулхаа, үбнэ тэжээлхээзрабаха
гэжэ хүдээгэймийн ажалшад
бэлдэхэ юм ааб даа. Тийхэд
наамхай мал баридаг ферм-
нуудаа сенаж, силюс бэлдэхэ ехэ
тусгэбтэй байнади.

- Хартаабхаа, овоощ ажакы-
нуудаа таридаг. Мүнөө жэлдээ
газарай эдээн хэр ургуулдагдаа
гээшбэй!

- Хартаабхаа, овоощ таридаг
тамай бага болохогуй. Үшээ
ургээдэхэе наанатайби. Юрэн-
хыдэе, майай аймагтаа эдэ
ургамалнуудаа ургуулхаа шэг-
лэлээр ехэх хүдэлмэри ябуу-
лаждана. Овоощ хадагалхаа
гэрээдэг байна. Тээрийнхэй
ажал ябуулхадаа. Сэлэнгийн

абадагбди. Саашадаа өөнэдэйн
үрээнтэй байхаа ажал ябуул-
даждана. Малай тэжээл хайн
бэлдэхэ гээш байна шахуа
зорилгомийн болоод байна.
Обёос ехээр үүлгахаа гэжэ
оролдодог болохобди. Элбэгбаян
тэжээлтэй байбал, адуунаа
малнайшье тобир тарган ондо
орохо хо юм.

- Хүдээ ажакын хүгжээхэз
үндэхэн проектын ёхор майай
ресурсындаа тэжээлтэй байвал
хүдэлмэри үйлэдбэрийдэг заво-
дийн хүдэлмэри үйлэдбэрийдэг
зарилго табигданхай. Танай
аймагаар ямар хүдэлмэри
ябуулдагдана!

баталнан саарлан ерээ. Мүнөө
жэлдээ энэ зорилго бэлүүлгэдээ
150 миллион үтгээ болоод байна.
Эндэхий гахайн комплексын
турбан корпусын нээлэн
шэгэлэгдэхэ. Мүнөө жэлдээ энэ
хүдэлмэри дүүргэх ёнотойби. Байгашаа
ондо болгоо зоринхойд. Мүнөө дээрээ 8400
толгой харуулалгажаа байна.
Жэлбүри 34 мянган толгой гахай
үсэхэрилхэ зорилго тус
проектээр бэлүүлгэдэх ёнотой.

Майай республикин тахай
барихаа тэжээлэй ороонон
хомордоно. Бүхын хэрэглэгдэхэ
тэжээлэй ороонон 20-30
процентынэ зэрэглээд байлан
аймагуудаа худалдажаа ажакын
наанатайби. Орооно таряанай
ургасаа хайн жэлнүүдэгээ иимэ
арга майай эндэ олдох юм ааб
даа. Зэдэ, Бэшүүр, Мухар-
Шэбэрэй эдээлэй орооно
ажакын наанатайби. Майай
ажакыннуудые ханганаа ааб даа.
Мүнөө дээрээ орооно таряанай
үрэн энэ жэлдэяар Челябинск
хотооно зөөнэдби. Харгын
гаргашаа ехэ болоно. Ондоо
субъектэдэ мунгэ оруулна
гээшбэд. Харанхойн холимог
тэжээл үйлэдбэрийдэг заво-
дийн хүдэлмэри үйлэдбэрийдэг
зарилго табигданхай. Мандаа ашагтай,
хүн зонийн ажалтай болох гэжэ
нанагдана.

- Аймаг доторнай эдээ хоол

бүйлүүлгүн предприятинуудаа
хэр хүдэлнэбэй!

- Майай эндэ тоноой хоёр
 завод бий. Талха татадаг үйлэд-
бэри бий. Хударин, Хяагтын
тоноой заводой байраа бай-
далын нэльбэн шэнэлхэ
наанатайби.

- Хүн зонийн нютагтаа ямар
байдалтайб? Тийхэд демографи-
ческаа талаар ямар бай-
далтайб? Залуушуул хүдээдэ
хэр тогтолцо хүдэлнэ гэшэб!

- Үүлэй гурбан хэлэй
туршадаа нютагай хүн зоний тоо
олошорно гэжэ ажаглагдана.

БОЛГОХО
Хүдээ нютагуудаа Х

25.05.2006

БУРЯД ҮНЭН

№58(21298)

Дүхэргүй

Ухибүүн хонгор наандаа хараан, дууланаан эгэн баяртай, наихан уйлз тухай хүн бүхын наанай соогоо сэдыхэлэгээ нангийн хубидаа бөөмэйлжэ, хадагалжа, тахиж ябадаг. Хорин аймагийн бүхын 25 нургуулиин эрхим нурагшад Буряадай арадай. России габьяатаа артистка Дарима Базаржаповна Сангажаповагай шангай аймагай 1-дэхи уран уншагшадай конкурсдо бэлдэхээзэ, сэдыхэлээ хүлгэн хабааданаа баан мартахагүй байж...

Дарима Сангажаповагай түрэл наихан гуламта - Хорин 1-дэхи нургуули энэ жэл 200 жэлэгээгээ жабхалантаа ойн баяр тэмдэглэхэнэ. Аша габьяатай, нэрээ солотой шабинарын олон даа, тэдэнэй нэгэн болохо суугаа бэлгитэн Дарима Сангажаповагай түрэл нюотагийнгаа ургажа ябаа залуу үетэниие дэмжэнэ, үргэнэ ха юм даа.

Үргэн хонгор Хорин дайдада орохотой сасуу утгамжын халуун ёнололбоо эхилээд, түрэл нургуулийн умэнэ, удааны аймагай Соёлын байшандад дэлгэрэн гайхамшагтаа наиндерэй уедээ энэ

№20(476)

Д.Б.Сангажапова Н.В.Красножеева багшатая

МУНХЭ ТАЛАДА «МУНГЭН ХОНХОХОН» ЖЭНГИРЭЛ!

үйлэхэрэг баярай оршон байдалдаа үнгэрээ.

Тайланай хажуудахи экран дээрэхээ актрисын үхибүүн гүлээр наананайн, нургуулийн үетэн нүхэдэйн, багшанайр дүрэ зурагууд, удаа дараалан - Ленинградийн театр, хүгжмэй болон киногойн гүрэнэй институтдай оюутан ябанай хонгёо хайны зурагууд, мун түрэл Х.Намсараевийн нэрэмжээ буряад драмын театр суута тайлан дээрэ бүтээхэн дүрэ-образудаа харагшадай анхарал татахаа юм. Буряад поездүүдэй дээжэ шүлэгүүдэе уншахаа уедэнь буулганаа видео арагагүй гоё.

Конкурс нээлгүй баяр ёнолдо аймагай захиргаанай гулваа Б.В.Жамбаловийн амаршалгын нэгэдэки орлогшони Н.И.Карпуков уншахадаа, Дарима Сангажаповагай нэрэ хүндүүн үндээр сэгнээж, Бурханын заябаритай зүжгшэн, багша, эмхидхэгшэ, хүтэлбэрилэгшэ байханиен онсо тэмдэглээ. Театральна студиин, республикын радио болон төвийндээ Уран уншагшын театрын хүтэлбэрилэгшэ, «Дэлхэй - театр болон хүүгээд» гэхэн номийн автор Д.Б.Сангажапова бүхий Буряадынгаа аша тунаада, үндэхэн соёлын хүгжлэлтэд, буряад хээл нэргэн хүгжөөлгээдээ өөрингөө горитой хуби оруулнаа бишүү.

Аймагай Соёлын байсан үнинэй иимэ олон унгын баглаа сэсэгүүдэе, бэлэгүүдэе хараагуй ёнотой. Бүри эртын хабарнаа бэлдэж эхилэн Хорин нургуулинуудай зуугаад нурагшад гурван шэлэлтийн дабаадаа байсандаа үдаа, 30 лэх хүбүүд, басагад финаалда хүрэхэн байна. Конкурсод хабаадаан үхибүүн бүхийн бэлэгтэ хүртэв. Дарима Базаржаповнагай үүсчээвээ дэмжэхэн республикын нуралсалай ба эрдэм ухаанай. Соёлын болон олондо мэдээсэл тараалгын министерствэнүүд, Хорин аймагай захиргаан, захиргааны нуралсалай ба соёлын танагууд, мэдээжээ артистын нүхэд Х.Намсараевийн нэрэмжээ буряад драмын академический театр, «Буряад үнэн» Хэблээй байсан, «Удинская новь» гэжэ Хорин аймагай сонин (редакторын Е.Д.Манзаев), Буряадын Театр ажай ябуулгашадай холбоон, мун бусад тус ехж наиндерэй спонсорнууд болоо.

Конкурсын илгэшдээ иэрэлээ: Арюна Доржиева (Ашанын дунда нургуули) - I шатын диплом; Буянта Гатапов (Хорин 1-дэхи нургуули) - II шатын диплом; Настя Бадмаева - III шатын диплом. Настя Хорин поездүүдэй шүлэгүүдээр композицидурдадаа. Хорин 1-дэхи нургуулийн З «в» классай нурагшадаа Лена Карпова буряад, ород хэлэн дээрэ шүлэгүүдэе уншажа, Д.Б.Сангажаповагай гарнаа Гран-при бэлэгтэ хүртэв.

5-8-дахи классуудад бүлэгтэ I шатын диплом болон «Буряад үнэн» Хэблээй байшанай шан Хорин 2-дохи нургуулийн шаби Катя Куприяновада хүртэвээ. Энэ басаган ород, буряад хэлэн дээрэ оншотой ольнотойгоор шүлэгтэ уншажа, жюриин наиншиалда хүртэв бишүү. II шатын дипломдо - Тунгалаг Бальжирова, III шатын дипломдо Дарима Цыренжапова хүртэхэн байна. Хорин 1-дэхи нургуулийн 7-дохи классай шаби Соёлма Нимаева Чимит Цыдендамбаевай «Геройн эхэ»

гэхэн шүлэг уран гоёор уншажа, Гран-придэх хүртэвээ. Манай сониндо интервью үгэхдээ, Соёлма иигэжэх хөөрээ:

- Энэ шүлэг би өөрөө шлээб. Хоца Намсараевай, Дамба Жалсаравай, Цырендуулма Дондогийн зохёолнуудтаа дуратайб.

Гэртээ эгэшбэ, хөөр дуунэртэйб. Эжыдээ түнхэхье орлодогби. Дуудаха, хатгардууратайб. «Лира» гэхэн аялаа дуунай бүлэгтэ ябадаги. Волейбол, баскетбол наадахаа дуратайб. 2005 ондо «Дангина» гэхэн конкурсын дипломант болоо нэм.

- Бэрхшдаа, Соёлма, иигэжэл урагшадаанаатай, үндэр зорилготой ябыш даа!

9-11-дэхи классуудад ахамад бүлэгтэ тэгшэ бэлгитэйшүүл сүлраадаа, жюри хүндэхэн байдалдаа ороо. Удаан зүвшэхэнэй үүлээр I шатын диплом Түмэн Цыбиковтэ (Тохорюугта) Хоца Намсараевай прозо гүйсэдхэнэй түлөө баруулгадаба. Д.Д.Мункуевай «Эхэтхайдуун» гэхэн угүүлэл гүйсэдхэнэй Сээгэг Батомонкуева II шатын дипломдо хүртэв. Буряад драмын театр шанба Шатын дипломдо Д.З.Жалсараевай «Хүшөөгэй дэргэдэ» гэпэн шүлэг уншажа Арюна Тудуповадаа баруулгадаба.

Гран-придэ Лена Абидуева (Хорин 1-дэхи нургуули) хүртэвээ, Дарима Сангажаповагай шан - 3 мянган тухэргийн диплом, баглаа сэсэг тэрээндэ баруулгадаба. Финаалда гаранаа бүхын нурагшадаа бэлэгүүд, Дарима Сангажаповагай уншажаан зохёолнуудай буулгабары компактдискинүүд баруулгадаан байна.

Нютагай зон, сүг нуряанай үетэн нүхэдэйн, үндэр наанайтай багшанарын Д.Б.Сангажапова тухай сэдыхэлэйдулаан үгэнүүдэе хэлэв.

Хорин аймагай захиргаанай гулваагай орлогшо Татьяна Николаева иигэжэ

хөөрэнэ:

- Аймагай 12 нургуулида буриад хэлээ үзэдэг. Хүдөө нуурийн нүүдэй зон үсөөржэ, нурагшадшийн хомор болоо. Хэдийтийн гээшье, аймагай, нютаг бүхэнэй захиргаан нургуулинуудые бүтэн улээхэ, арга хабараа дэмжэх, хүгжжэхэз оролдоно. Нургуулиудтаа хамнабарийн ажажнууд байгуулагданхай, харгалзалтын (попечительской) Советуудаа ажалдана. Манай нургуулинуудые дүүргэшэд Улаан-Үдийн, Томскун, Новосибирскын дээдээ нургуулинуудтаа нуунаа.

Аймагай хүтэлбэрилэгшэ Б.В.Жамбалов, аймагай Арадай Хуралдаа түлээлгэш депутадууд нэгээ дахин үтэдэг 2,5 мянган тухэргийн 7 стипенди байгуулаа. Гурбадаа жэлээ эдэ стипендийнүүд, эгээн эрхим оюутадтаа баруулгадаана. Гэдэрээ аймагтаа үсөөнинийн бусадаг. Тиймэээ мэргжэлээ кадрнуудай асуудал - ушшэнтэй асуудал гээд хэлэлтэй.

Тийбэ яабашье, нютагай зон ажайлж ялоо адданагүй, мори адуу, эбэртэ бодо мал олоор үдэхэнэ.

Тийгээнгүй яахаб. Хотогийн наихан Хорин аймаг хэр угын ажалша малша, дууша домогшо, үнэр баян зондоороо сүүтбайгаа, байхашье. Хабарай зүлэг ногооний наяд булттайж эхилэн хара-боро талаа дайдаар тохориуунуудай субахын хараад, домог сүүтэй үлгэрэй энэ орон хэтээ мүнхэдээ наалбаржа, хүгжжээ байхал...

«Миний зүрхэн - хонхохон Миний жэнгирэн - хонгорхон» гэхэн поэт Г.Базаржаповагай мурнүүдэй наанандаа эзэлүүдгүй ороо нэн.

Үнхэөөрөөшье, жэнгирээл даа сэдыхэдэмийн наиндерэй мүнгэн хонхохон...

Туяна САМБЯЛОВА, манай корр. Авторийн фото.

Түнхэнэй литературна нэгэдэлэй
70 жэлэй ойдо

САЯНАЙ САМАРЯАН

Наахана гэжэ наахадаш, нашаг үнэн сайгаад, нубарилдан үнгэршэнэн жэлнүүд... 1966 ондо Буряад Уран зохёолшодой холбооной нүүдэл секретариат Түнхэнэд үнгэргэдээ һэн.

Михэдэ манай Түнхэнэй бэшэшэх аха хүүдэд нэгэн хоёр номтойнууд, эхилэн бэшэшгэдэйн аймагай болон республикингаа газетэнүүдтэ шулэг,

рассказуудаа хэвлүүлэн, хүл дээрээ хүсэ шадалаа харуулха, ухаан

бодолийнгоо уянгата мүрнүүдье

урядуулхаа эгэл охиндэрээ яваад һэн.

Литературна нэгэдэлэйн хүтэлбэриагээ Лопсон Талхасев байгаа,

гэшүүдэй Шагдар Байминов, Михаил

Попов, Балдан Ябжанов, Дамнин Ошоров,

Цырен Субанов, Будажаб Машкинов,

Софья Сотникова, Владимир Халхуев,

Саяан Балданов, Владимир Тулаев,

Виктор Семёнов, Владимир Сыренов,

Борис Сыренов, Ардан Ангархаев, Баяр

Дугаров, Илья Намсараев, Элбэг

Манзаров, Соном Шарбунаев, Жорж

Юбухаев, Баатар Романов болон

нургуулида нурагаа байнаа эхилэн

бэшэшэшэд бэлэй. Тээд эдэ нэрлэгдэн үн

хүүдэд басагад нэгээхээ, эсгэйн эхир

үхижүүд шэнги ябагша һэмди. Нэгээ

нэгэнэнгээ шэнэ юумэ бүтээжээр

хихэдэйн, баардаа сугларжа, хүхидэжэ,

алдуу эндүүең заажа, үргэн харгын замда

үдэшэгшэ бэлэйбди. Энэхээ хоорондохи

холбоо барисаамнай мунөөшье болотор

наалаа һандараагүй, гар гарсаа шангаар

бажуулдан. Буряадайнгаа, Түнхэнэй

ёхорхые дүхэргүй дууланаа зандаа

ябагданаа даа. Сагай байдалаар саашаа

ошион нүхэдэйн самаряатан ябаашье

хадань хонгёо хоолой дууниин

уншагшадай шэндээ ханхинажа,

наадажа һэтэ байдаг. Эдэ нэрлэгдэн үн

нүхэднай Буряадай литературада нилэн

ал гол горход боложо, өөр өөрынгөө үзүү

хайхан долги һэвшээ асаран оруулаа

гэхэд, алдуу болохогүй.

Тийбэ ябашье «Саянай самаряан»

хэээ мунхэдэе самаряатажал байгаа ааб

даа. Аяар 1935 ондо поэт Дольён Мадасон

Буряадай нийтийн ажал ябуулагша, поэт

байнаа манай нютагай хүүхүүн Генин-

Дарма Нацовой идхамжаар Түнхэнэй

аймагтаа ерэжэ, Хэрэнэйдүнчдэд нурагуулида

буряад хээ, литературын багшаар

ажаллаажа эхилэн юм. Тэрэ түрүүндээ

Боохондоо уран зохёолдодуратайшувуул

эблүүлжээ эмхиджээн үй дүршэлтэй

хадаа Түнхэндэхээн үй дүршэлтэй

хадаа Түнхэндэхээн зүржэндээ дүгээ

энэ хэрэгээ шударгыгаар үргэлжэлүүлээ

бэлэй. нурагшад багшынгаа хүтэлбэри

доро багахан шүлэг, рассказуудые

бэшэжэ нурагад, буряад уран

зохёолшодой зохёолнуудые зүвшэн

хэлэдэг, ханын шэмэглэмэл газетэ

нүүдье, 1936 ондо «Түнхэнэй хабар» гэхэ

гар бэшэгэй журнал гаргадаг байгаа. Энэ

кружогтон эдэхбигэйтэй хабаадагшад:

Зарбын Цэрээтэр, Будын Данзан, Дугари

Сонон, Мирони Катя, Бахажин Дудаа,

Санжын Шагдар болон бусад жэлэй

аүрбэн саг ан амитад тухай түрүүшүнгээ

туршалгандуудые толиулулан байдаг. Тэрэ

үедеэн энэнь номноо дутуутгүй байгаа бшуу.

Эндээс эхилжээ, Түнхэнэй нэгэдэл бии

болоноо ушартай.

Тэрэ үеин сагта Цэрээтэр Зарбуев,

Даша-Нима Машкинов, Доржо Сор-

дохонов, Генин-Дарма Нацой болон

бусад эхилэн бэшэгшэд Эсэг ороноо

хамгааллын Агууехэдайдаа эдир залуутаар

нахаа бараагүй haas, хэд болохо, юу хэхэ

байгааб? Үшөөшье түрүүн, 1929 ондо,

эзгийн дайсанай гарнаа нахаа бараан

Мүнхэ-Сарьдаг (Будажаб Найдаков)

гэшэмийн хоритойхон хүүхүүн ямар ехэ

үргэдаа ябааб. ВЛКСМ-эй Түнхэнэй,

Мухар-Шээрэй райкомууда, «Бурят-

Монгольская правда» газетэдэ,

республикин Гэгээрэлэй министерстывн

политическе гэгээрэлэй кабинедэй

дээгшиар хүдэлнэн, РАГП-ай буряад

литературна бүлэгэй, харюусалгата

секретарь, поэт, шүүмжэлэгшэй байгаа.

1926 ондо түрэнэн Шагдар Дашиевич

Байминовые яажа дурдангүй гар-

шахабши. Энэ хүмний мандаа орходоо,

нахаараа хэды оло ахашье haas, эгээн

Аүтын үнаган нүхэр шэнги ябаан

ёнгоороо. 80-ний үндэрые дабаа гэжэ

наахагүйш, ульгам зөөлжэнөөр, шог

зугаагаа андалдааар хүхилдэжэ, хөөрэлдэжэ нуухаш, ямар хүнгэн хүн гээшб даа. Сэдхэл зүрхэнийн олььн гээжэ залуу зандаа, задарюун дүлэ соробхион байдаг. Энэхүүнай олон тоото номуудай автор, гүрэн түрийн үндэр шагналуудтаа хүртээн. Республикин нутгаагудаар уригдажа, хадаа ураг бололосожоо явааны һанаа.

Юрдээ юрөөл үгөөр баян, нэгэл ондоохон хүн даа.

Тээд хадын самаряан хээзэдэшье холо дуулдагаа ааб даа. Манай Түнхэнэй хүүхүүд, басагадай самаряан хатар наадаа шаашье, хүжэмдүнчдэшье, эрдэм бэлгитэшье, ноёд хатадаараашье, бүхээридээгээдээ шаашье самаряатан байдаг.

1946 ондо түрэнэн Ардан Лопсонович Ангархаа нүхэрнай мэдэнгүй ябатарны 60 хүрэшбээ. Ямаршье түргэн саг ябана гээшб даа. Ардан Ангархааев аялга дуунинь гээжэ арад зондоо мэдэжэ болоноо унинэй. Энэ хүмийн олон дуунуудай, шүлэгүүдий, рассказуудай, повестниудай, романуудай, зүжэгүүдий, номуудай автор. Зэргэ зиндаагаараа эрдэмтэн, гүрэн түрийн хари гүрэнүүдэй олонтоото шангайлаар, БГУ-гийн доктор, Петровски академийн соёл эрдэмий членкорреспондент, Буряад арадай уран зохёолши, Россин соёлыг габьяята хүдэлмэрилэгшээ, «Буряад үнэн» газетын генеральна директор, олон жэлээд Буряад Уран зохёолшодой холбооний түрүүлэгшэ ябаан, ССР-эй арадай депутат ябаа. Хани Барисаанай ордоноо шагнагданаа байна. Түүхэн эрдэмий доктор болонхой. Хүдэлмэри дээрээ бухгалтернуудайнгаа калькулятор барижархёд тоолжоо байхада, үр дунгын ухаагаараа түрүүн тооложорхёд, харюу үгээжэ байхын гайхажа. Хээзээ ярланай урданай түүхээ, нэрэ солонуудын мэдээд, нэрлээд нуухадань нонирхохощ.

Толгой гээшэмийн хэдэн түмэн тон нарийн мэдэрэлнүүдье мэдээд, онын орёо асуудалнуудые тайлбарилж байхан дамжагтгүй.

Дээрэ дурдагдан Түнхэнэй литературна нэгэдэлэй хүүхүүд өөр өөрын наанаа бодолтой, бээ бээ дабтажа, дахалдажа нэгэтэшье бэшэгүү. Өөр өөрын түрүү нэрэс солотой, габьяя шагналуудай, хүн бүхэннийн өөрнүүн гүнзэгүй бодолтой олон номуудтай байнанийн уншагшад, танихаа зонуудаа.

Мүнөө дээрээ нэгэдэлэйнай эгээз залуу мэдээжэ болонон гэшүүдэйнай хүбүүд 60 наанай жаргалай дабаанаа харыг тээшэ алхалаа. Тийбэ ябашье улаан согнай улам хүгжээн зандаа. Мүнөө «Саяан» газетын редактор, залуу поэт, Россин Уран зохёолшодой холбооний гэшүүн Лопсон Гергенов түрүүтэй Саяан хадынгаа самаряа, Түнхэнэйнгээ нутгаагаа ябажа, буга шэнги дуудажа, ургажа ябаан залуушуудаа ухамайлаа, дахуулжа, Буряад уран зохёолий билтгээрийн бодолнуудые, сагтаа таараан номуудые бишэхүүн Түнхэнэйнгээ литература нэгэдэлэй залуу хүүхүүд, басагадаа найдахаа байнабди.

Тийгээд ёхоройнгоо дүхэргүйгээ алдангүй ябажа наахайтайшии haas, нахис хотос хатаржа, литературна нэгэдэлэйнгээ дууе дээшэнэ үргэн, Буряад литературадаа үшөөлэхийн хүчинчийн шүүрэнүүдье нэмэжэ, Цэрэн Галановай хэлэхээр «Саяан хадын саан хайлажа эхилбэ» гэхэндээ, үер шэнги үерэлжэ ерээн Түнхэнэйнай литература нэгэдэлэй аха заха нүхэдтөө, үетэндээ үндэр нахаа, үргэн харгы зам, хурдан наанаа, хурсаа шахаа юреөө.

Элбэг МАНЗАРОВ.

Хүчээрийн хүчинчийн шүүрэнүүдье нэмэжэ, Цэрэн Галановай хэлэх

25.05.2006

БУРЯД үНЭН

№58(21298)

Дүхэриг

Улаан-Үдэ шадархи Забайкальский нууринай 60 жэлэй ойдо

ОЛОНОЙ ХҮНДЭДЭ ХУРТӨӨД...

Республикин олон нюатуудаа зөвхөн эрээд, эндээ нюатжас хүн зон, амин шухалашидхээгэй асуудалнуудай яналаа олонийн мэдээжэ, энээндэ Октябрьска районой хүтэлбэрэлгэшэд, тогтолцоонор анхаралаа хандуулдаг, тигэбэшье үшээл хүсэд хүн зоной байдадаа ушардаг юумын түргэн лэ бүтээжээ хэрэгтэй гэжэ нанагдана. Энэ нууриндаа хөрөд ажалай ветеранууд ажануудаг.

Энэ 2006 оной июниин 3-най үдэр «Забайкальский» поселогийн (олонхиной) Зверосовхоз гүүлэдэг) тогтооноор 60 жэлэй ойтмэдэгэжээн. Тийм дээрээс эндэ нюатжасан зарим хүнүүд тухай тобшохонор бэшэхэ, дурдахаа зорилготойб.

Эдээ ветерануудай олонхиний хадаа 1941-1945 онуудай Эсэг ороноо хамгаалтын Агуу-

Абидуев Содном Дарижапович 1936 ондо Бэшүүрэй аймагай Дунда-Хэрээтэд түрэн ажалай ветеран. Зүүн Сибирийн технологическая институт дүүргээд, инженер-барилгашан мэргэжлэлтэй Бүхэссоюзна комсомольско ударна барилгадаа Кабанский районой Селенгинскэ ЦКК-гай мастерараар эльгээгдэхэн байна, участогай начальникаар амжлалттайгаар хүдэлэе, 1970 ондо Ленинэй түрэнээр 100 жэлэй ойн баатрай юбилейн медальяар шагнагданаан юм.

Загарайн, Хорин районуудай «Агропромстрой» хүдэлэе. Ахамад инженерээр МВД-гэй СМУ-гай ОКС-до, ПТО-гой хүтэлбэрэлгэшээр, прорабаар ажаллаа. 1989 ондо Армениин Спитак хотод болонон газар хүдэлэхэнэй хойшолонгын усад-

Забайкальский нууринай «Первое поле» гэжэ газартаа 400 гаран күн зон ажанууна. Эндэ наажаал зон, нурагшад, оюутад, олзын кэрэгэрийнээд, ажалшигийн хүнүүд бии, тэдэнэ газарай эдээгэр, хартаабхаар бээс хангадаг юм.

терануудай Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор хоёрдохио нунгагданхай, Забайкальский нууринай ТОС-ой (территориальное объединение самоуправления) гэшүүн юм.

Абидуевтаний Сергей хүбүүн Ленинградай С.М.Кировэй изрэмжтэй Лесотехнический академии улаан дипломийгоор дүүргээд, тэндээ аспирантура нурага, диссертаци хамгаалаад, технический эрдэмийн кандидат болонон юм. Абидуевтаний бүлэг дүрбэн ашатая Забайкальский нууриндаа анбуйнууд даа, найн найханийн эдээ хүндэтэй хүнүүдтээ үнэн зүрхэннөө хүсэе!

Рязанова Мария Петровна 1934 ондо Тарбагатай районой Барыкино-Ключи нууринда түрэнэн, ажалай ветеран, мун хаалган хамалгандаа хохидонон юм. Эсэгэн Петр Петрович Климентьев 1937 ондо тушаагдаа, нөөргөө бусаагүй. 1990 ондо гэм зэмзүгийн гэжэ хэрэгэйн сагааруулагданаан юм. 1950 ондо хойшио Зверосовхозо ажануудаг. Мария Петровна 72 наатай болоошинаа, үшээл ажаланаан заадаа.

Рязанов Григорий Яковлевич нухэринь 1930 ондо түрэнэн, дайнын ара талын ветеран. Эсэгэн дайнаа бусаагүй, эхэнь багадаан 3 хүхүүдээ орхёөд, наа бараа, яналаа зоболон үзээн хүн. Железнодорожночилийн 1946 ондо дүүргээ. Энэ совхозийн гараждаа сваршигаар 1960 ондо хүдэлэе юм. Рязановтамны 5 үхижүүдээ түрэжэ, хүл дээрэн гардагаа, 8 ашанартай.

Лыгденова Дари Дашиевна 1931 ондо түрэнэн, дайнын ара талын ветеран. Бүхын нааараа, 46 жэлэй түршада, Ахын, Түнхэнэй, Захааминай, Хэзэнгийн, Улаан-Үдийн районуудай газетэд литературна сотруднигаар, оршуулагшаар, мун 11 жэлэй түршада Захаамин нюатгай радиодо дикторээр хүдэлнэн байна. Хэдэн олон медальнуудаар шагнагданаан юм. Фердинант Михеевич Хингелов нүхэртээ 1 хүбүүтэй, 2 басагатай, арбан ашанар, зээниртэй болонохай. Фердинант Михеевич Захааминай аймагтаа типографиин механизгаар 27 жэл хүдэлэе, Ахын, Түнхэнэй аймагуудаар багшалдаа.

Дондокова Доржо-Ханда Шэтийн областийн Бада нуурин нюатгай ажалай ветеран, гуша гаран жэл соо Железнодорожно

районой түбэй бухгалтеридэ ажаллаа. Цыбен Бордиеевич Дондуков мун Бадын, ажалай ветеран, хори гаран жэл соо ЛВРЗ-дээ электригээр хүдэлэе юм, мун «Бурятгеология», РСУ-да, хэлхээ холбоондо ажалланан намтартай. Доржо-Ханда Цыреновна хани нүхэртээ гурбан хүбүүдэе томо болгонон, 11 ашанартай ан-бун ажанууна.

Санжиев Александр Балданович 1936 ондо Ивалгада түрэнэн ажалай ветеран. Багшын институт дүүргээд, Оронгын, Гильбэрын нургулинуудтаа физикин багшар, завучаар хүдэлэе. Бэшүүрэй аймагай Шэбэртэн дунда нургуулида багшар, завучаар, директорээр ажаллаа. 1970 ондо 1991 он болотор Бэшүүрэй багшанаар профсоюзай райкомой түрүү-

Сэсэг Цырендоржиевна Александра Балданович хоёр 3 хүбүүдэе турижээ, хулдээрэн гаргаа. 5 ашатай, зээтэй. Юрий хүбүүн, Янжима, Оюна басагадын булаа багшын мэргэжэлтэй, ашахубүүн Баир баана багшад болонхой. Эржана бэринь мун лэ багшад. Янжима, Оюна басагадын БГУ да хүдэдэг, хоюулаа педагогикин эрдэмийн кандидадуудаа болонхой.

Рыжик Ольга Федоровна Сергея Николаевич хоёр алхолын Баунтын райондо ажаллаад, амаралтадаа гарад, мун энэ нууриндаа гэр барижагаа. Севернэ дунда нургуулида Ольга Федоровна ажаллаа, нүхэртээз хоюулаа ажалай ветеранууд. Сергей Николаевич жолошон байнаан, гурбан хүбүүдэйнээдээ эрдэмтэйнүүд. Ольга Федоровна арадай гэгээрэлэй отличник нэрээ зэрэгтэй.

Раднаев Максим Ринчинович 1923 ондо Сэлэнгын райондо түрэнэндайнай араталын ветеран. Зинаида Балдановна - ажалай ветеран. Эдээ хөрнэр гурбан хүбүүдээ гарын ганзагада, хүльнэй ашанар гүүрээдээ хүргэнхэй, ашанар гу-

хэдэй үедэ арбаад нааяа дабажаа ябайсан миний үетэн Илалтын үдэрые ойртуулхын тулдаа үбгэд хүгээдтэй, эгэшээртээ, эхэнүүдтэйгээ үлдэхэ даарахые үзэбэшье, нэтэрүүгээр ажал хэжэй нураан, ара талын хэрэгүүдтэй мүннеэнэйдаладгаран нанатайшуул хам оролсонон хадаа.

Дамбаева Цыпилма Очировна - 76 наатай, дайнын ара талын ветеран, Эхэ-Герой. Бэшүүрэй аймагай нүдэнтэй нюатгай. Мун нөө бага басагаадаа хургэндээ байдаг, олон хүбүүдэйнгээ хоорондо ошон, ерэн, түнхүрээн зандаа ябадаг. Нюатгатаа Үзүүтэй Дамбаевич нүхэртээ хонин ажадаа Калиниийн нэрэмжтэй колхоздо хүдэлжэ, амаралтадаа гаранаан, хүгээн эжэй жаргалтай ажанууна.

Монтоева Валентина Михайловна 1927 ондо түрэнэн, ажалай ветеран, Улаан-Үдийн кооперативна техниким дүүргээд, Новосибирскын сплавконтордордо, Хорин районой сплавконтородо хүдэлэе. Хандагайн леспромхозий Нарынай модо бэлдэлтийн участогтаа диспетчерээр амаралтадаа гаратаараа ажаллаа. Михаил Федорович нүхэртэй мун леспромхоздо хүдэлэе, эдэнэр табан хүбүүдтэй, 18 ашанартай. Мун нөө хүгээн эжэй Валентина Михайловна Ольга Михайловна басагаадаа, хургэндэе ерэнхэй, тэдэнтэйгээ хамта ажанууна.

халгадаа хэдэн дахин ошонон хүн. «Буряд Республикин габьяятаа барилгашан» гэхэн хүндэтэй нэрээ зэрэгтэй.

Абидуева Тамара Ананьевна 1939 ондо Кабанский Корсаково нууриндаа багшын бүлэдээ түрэнэн, өөрөө багшын мэргэжлэлтэй. Кабанский районой Сэлэнгын цэллюлозно-картонно комбинат, Бүхэссоюзна ударна комсомольско барилгадаа эльгээгдээд, б жэлэй түршадаа багшар, Селенгинский парткабинеды дааглашар хүдэлэе. Хорин партийн райкомдо пропагандаа баагитациин тарагас дааглашар ажаллаа. ВСГТУ-гай «Научна коммунизм» кафедраа, тэндээ «Затехнические кадры» газетын редактораар хүдэлэе. 16 жэлэй түршадаа Верховно Советэдээ Президиумий аппарадтаа ажаллаа, Арадай Хуралай эмхидхээлэх-хинааны управлений ахамад мэргэжлэлтээр амжлалттай хүдэлэе юм. Тамара Ананьевна Россин Журналистуудай холбооной гэшүүн болонон байна. Кабанский, Хорин районуудай, технологическая институтуудай зүгнээ Хүндэлэлэй грамота-нуудаар шагнагданаан, «Ажалай ветеран» медальтай, Буряд Республико Верховно Советэдээ Президиумий Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Амаралтадаа гарашье haas, Тамара Ананьевна нийтийн ажадаа ходаа ходаа хабаададаг, Арадай Хуралай ве-

шанаараа үндэлгэлсэжэ, үндэш шадалтай ажалаа хэнээр байдаа. Эдээ үсөөхэн хүнүүдэе бэшэхэдээ, эдэмнай өөрүүнгөө оролдоглоор, ажалша замгаараа олонийн хүндэтэхүртэнэн хүнүүдгээ сэгнэхээ нананаб. Ханаашье хүдэлхэдэе, тон оролдосотай, урагшатай, ханамжтай, ажалай дүршээ сэгнэхээ нураан, ямаршие ажал юумэ хэжэ, нураажа гаранаан зон гэжэ омогорхоноби.

Дайндаа хабаадагшад нилээдэй үдэр бүри хороно, үсөөрнэ, үлээн зоной олонхиний 80 нааннаа дээшэ хүрэнэн, бэе махабадын муужанье болонхийнүүд. Бүхын зоной уялга хадаа үнгэрэн дайндаа хабаадагшадые мартхагай, хүндэлжэ ябаха, түнхүрэхээ зэрэгтэй. Мун бана дайнын ара талада хүндэнэн ветерануудаа, ажалай ветерануудаа анхарал табиха хэрэггийдээ даа.

«Забайкальский» посёлгийн байгуулагдааар 60 жэлэй ойтгээрийн габьяятаа хүн зонийн халуунаар амаршалаадаа, угаанаан жаргал хүсэнэб!

Сэсэг ДАРМАЕВА, багшын ажалай ветеран, «Забайкальский» посёлгийн ветерануудай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Абидуевтаний гэр бүлээ; Рязановтамны 5 үхижүүдээ түрэжэ, хүл дээрэн гардагаа, 8 ашанартай.

Гэр бүлээн альбомын.

«Юнэн тугай нүүдэ» гэхэн конкурсдо

ТЭНГЭРИИН ГАЙХАЛТАЙ ТЭМДЭГ

жэгтэй урин зөвлэхэн, ягаа улаахан үнгөөр заха хизааргүй нээж жэгдэхэн бүрхөөдэшшөөд байныен олон хүн зонанхардан байгаа ёнотой. Июлиин 24-дээ Дуйнхор Бурханай мандал нандрагдажаа, адислагдаан элнэнийн нүзэгшэдээ тараагдаадаан, бидэшье ошожо хүртэлсэн байгаадаа.

Тэрээ үдэшэлэн гэнтэй нананадам оробо. Усэгэлдээ тэнгэрийн ямар тусгаар гоё болоод байгаа гээш ёэм, мун нөө ямар

байна гээшб. Яаралтай газаашаа гарадаа өөдөө харан гэхэнэй. Хүн болоноо хараа үзээниртэй болонохай. Фердинант Михеевич Захааминай аймагтаа типографиин механизгаар 27 жэл хүдэлэе, Ахын, Түнхэнэй аймагуудаар багшалдаа.

Дондокова Доржо-Ханда Шэтийн областийн Бада нуурин нюатгай ажалай ветеран, гуша гаран жэл соо Железнодорожно

тодоор хүнэй нюур шарай хэдэгээдээ, хулдээрэн гаргаа. 5 ашатай, зээтэй. Юрий хүбүүн, Янжима, Оюна басагадын булаа багшын мэргэжэлтэй, ашахубүүн Баир баанаа багшад болонхой.

Эржана бэринь мун лэ багшад. Янжима, Оюна басагадын БГУ да хүдэдэг, хоюулаа педагогикин эрдэмийн кандидадуудаа болонхой. Рыжик Ольга Федоровна Сергея Николаевич хоёр алхолын Баунтын райондо ажаллаад, амаралтадаа гарад, мун энэ нууриндаа гэр барижагаа. Севернэ дунда нургуулида Ольга Федоровна ажаллаа, нүхэртээз хоюулаа ажалай ветеранууд. Сергей Николаевич жолошон байнаан, гурбан хүбүүдэйнээдээ эрдэмтэйнүүд. Ольга Федоровна арадай гэгээрэлэй отличник, «Ажалай ветеран», Зинаида Балдановна - ажалай ветерануудаа, 11 ашанартай анхарал табиха хэрэггийдээ даа.

Елизавета БАЛЬЖИРОВА.

Үнгэрэгийн жэл июлиин 15, 16, 17-дээ Онгостойн Хамбын хүреэндэ, Дуйнхор дасан шадар Гээзэн түрлээд Далай ламын багшаа Цэнжэб Кирти римбүүшэ Дуйнхор Ваан табияа бэлэй.

Үдэшэлэн, наранай орохо уе хи-рэдэ Хүхэ мүнхэ тэнгэрийн

жэгтэй ушин зөвлэхэн, ягаа улаахан үнгөөр заха хизааргүй нээж жэгдэхэн бүрхөөдэшшөөд байныен олон хүн зонанхардан байгаа ёнотой. Июлиин 24-дээ Дуйнхор Бурханай мандал нандрагдажаа, адислагдаан элнэнийн нүзэгшэдээ тарааг

25.05.2006

Бүряад тийн

№58 (21298)

Дүхэргүй

Сагай
сүүрэгж

10

№20 (476)

Агуу Илалтын 61 жэлэй ой

ҮХИБҮҮН НАҢАНАЙНЬ ҮДЭР БҮХЭН ЭЛИ

Хорбоо энэ юртэмсэдэ хүн бүхэн мүндэлхэдэе, дээрэнээ Бурхан багшын заяан харгы замтай байдаг юм. Зарим нэгэндэ нутгалбаряагүй, ариун сэбэр зам, нүгөөдөн үндэргэй, набартай, гасалантай, зоблонтой, хэсүү хүндэ харгы зам Бурхан багша, дээдэ зам-бимий үршөөдөг гээш.

Мүнөө харахада, манай үндээр нахатан, буурал толгойтон ямархан гай гасалантай, элдэб янзын бэрхшээл-нүдтэй наңанай утын харгы зам бата бэхжэр гаталан гарааб даа. Хатуу шэрүүн граждан дайнай, гушаад оной хамалган хашалганий үүлээр арад түмэндэ үзэгдөө харагдаагүй дэлхэйн хөөрдөх - Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууех дайнай хүйтэн жэлнүүд болоно.

Юундэ эдэ бүгэдье дурданабиб гэхэдэ, эгээл энэ Агууех дайнай нахинда шэрбуулхэн нагаса аба - Радна Бальчинович, нагаса эжy - Бадма Самбиловна Намжиловтанай наңанайн намтар тухай хөөрхэх хүсэлэнтэй. «Нагасагүй зээ байдаггүй, зээгүй нагаса байдаггүй» гэдэг ёхоор эдэ хоёр тухайгаа хөөрхэх миний нангин уялга мүн.

Хүгшэн аbamнай, Радна Бальчинович, 1932 оной хабарай нахан сагта Хурамхаанай аймагай Аргада нютагта Аюшын Шойдоной гэр бүлэдэ одхон хүбүүниин боложо, алтан дэлхэйн нара хараа бэлэй. Тийгэжэ нэрээ нэрлүүлхэ, угтаа залгуулха хүбүүгүй байнаан Балшанагасадань урданай нахан заншалаар Радна гэжэ нэрлэнэх хүбүүгээ үргэхьең үгөө һэн. Унихэнэй хүлээнхэн хүбүүтэй одоол болонондоо Намиин Бальшантан ехэ баяртай, Арзагуун нахан нютагтаа үри хүгэдээ үргэжэ, адуу малаа үдхэжэ, ан-бүн ажануужаа эхилээ. Төзд хүбүүнэйнгээ оройдоо үендейх хүрээдүй байхадань, үргээн эхэн алтан дэлхэйнэх халин хахасаа һэн. Тийгэжэ Радна хүгшэн аbamнай өөрынгөө хубида үншэрхын далай нахсан лэ үзээн байха.

Хүгшэн эжymnay, Бадма Самбиловна, 1928 ондо алагдайхан Гаарга нютагта Самилай Гармын гэр бүлэдэ горитой баяр асаржа мүндэлэе бэлэй. Нарай нялханудута юун хэрэгтэй даа - бүхы юртэмсэнх хийто урда хадануудай хоорондо, гэдэхээ үлдөөд даараад ябабалын - мээхэй эжy аба хоёр бии. Гэбэшье тэрэнэй үхибүүн наңанин үдаан үргэлжлээгүй.

...1941 он. Хас тамгата фашистнууд манай эх орондо добтолон ороо гэнэн мэдээсэл сахилгаан түргеөр Буряад нютагуудта хүрэжэ ерэбэ. Тийгээд лэ бүхы бүхэгэшүүлэй дайнда мордоходо, бээс хүсөөдүй хүбүүд, басагад үгбэд, хүгшэдгэй хамта ара талын хара ажалда «унаңан малгайгаа» авангуй хүдэлжэ, эртүүр боржожо эхилэнинь мэдээжэ. Дайнай үеин үхибүүдэй

Хуби иимэ заяан манай нагаса аба эжy хоёрье алгад гараагүй.

- Абамнай түруүшүүлэй зэргэдэ дайнда мордоо һэн. Бидэ эжyтээз, юнэтэйхэн Павел юнэн наратай Сэбэг хоёр дүү хүбүүтээз үлөө һэмди. Уданшье гүй эжymnay үдэрэй тодхорт оржо, хада гэртээ харяа. Одоошье ингээд зоболон ядаралай горхон дүүрэн набаар шааян урдаа һэн. Гайтайл хэсүү саг һэн даа, хоёр дүүгээ тэжээх гэжэ үлэн хооноор, ябага нюсэгээр адуу орооноой, аяга һүнэй түлөө хара ажалай амта наисахан үзөө үзэшбэ. Ядахын сагта Сэбэг дүүдээз хэлээ хүхүүлжэ, үлгын дуу дуулажа ябадаг һэмби, - гээд, баарhan, Бадма эжymnay хөөрэгшэ һэн даа.

Харин тэрэ сагта хүгшэн аbamнай амар жаргал аминаад үзэжэ ябаяа бэшэл ааб даа.

- Хойто эжyн хатуу шэрүүн хандалга, үлдэхэ даарагье яналхан үзөөб. Хэдэтийгээ бэшье наин наанаатай улад зондо түлеэ, үбнэ бэлдэлсэжэ, зүнэмэг хилээмэндэ, аяга сайда хүртэжэ ябагдаа, - гэжэ Радна аbamнай аалин дурдадаг. Олон табие шашадаггүй, хоонон үгэгүй, номгон даруу зантай хүгшэн абал даа.

Тээрэ сагтаа үдэр һүнинүүд, он жэлнүүд, өөрынгөө эрхээр нубиражал байгаа. Дайн дажар дүүрэнтэжэ, амгалан тайбан ажабайдал эхилээ.

1956 он. Алтан намарай

арюухан хада алтан дэлхэйн жама ёхор аба эжy хоёрнай уулзажа, үнгэ олон сарюун сэсэгүүд соохoo урган гарадаг элштээ инаг дурданай охиндо аблажа, гол гуламтаяа нэгэдэхэн, бата бэхи гэр бүлэ зохёгдэн. Мүнөө болоод байхада, нэрзээ нэрлүүлхэ, ажалаа үргэлжэлүүлхэ нахан дэнгина дүрбэн басагадтай, дүрбэн бүдүүн хүбүүтэй. Тэдэнээ бултын хүлээн хүлээн, хүхэ номин эсэг малаан тэнгэридээ хүшүүлан, наанаа амархан нойрсож байгаарайты! Нэрыетнай нэрлүүлхэ найдамтай үри хүүгэд үлөө гэжэ мэдээрэйтгы! Аша гушанартай эрьеежэ түрэхьетнай найдамбы!

Мүнөө би «үрөөн бээ» үлдэхэн хүгшэн аба, дайнай ара талын ветеран Радна Бальчинович Намжиловын жара нэгэдэхий Агуу Илалтын наин дэрөөр бүхы аша зээнэр, хоёр гуша бээ бээтээз урилдан, Намжиловтан ургажа байна. Иммэл үнэр баян хүндэтэй аба эжy, хүгшэн аба эжy хоёр гээшэ.

Радна аба Бадма эжy хоёр бүхы нахаараа Гааргын совхоздо хүдээ ажахыда хэзгүй ажалын үгы шахуу. Абамнай трактористаар хүдэлжэ, Хүнтэй захагүй үргэн талые

олон жэлдэ хахалаа. Удаан эбэртэ бодо мала хүдэлөө, тийгээд наңанайнгаа амалтада гаратаара тугалшанаар нилээд удаан ажалаа. Харин Бадма эжymnay хара багаанаа хонишоний хүндэ ажалаа, шубуу үсхэбэрилгээ болоод, наңанайнгаа амалтада гаратаара нүхэртээз суг тугалнуудые харуулдаг һэн.

Хүдээ ажахын хүгжэхын тутаа үрэ дүнтэйгээр ажалаанайнгаа түлөө аба эжy хоёрнай гүрэн турын зүгнээ элдэб янзын хайра шагнал-нуудта хүртэе. Альгани шэнэн зузаан гадар соо тоо томшогүй грамотануудын орёолгоотой. Хэдэн олон орден, медаль-нуудаар шагнагданхай. Хүгшэн олон онсо бэрхээр ажалаанайнгаа түлөө ВДНХ-гай Алтан медаляар шагнагданхай.

Хүрьнээ энэ дэлхэй дээрэмнай мүнхэ юумэн гэжэ үгы ха юм даа. Шулууншье хумхиржа, түмэршье хаа жэбэржэ, широй шохой, хумхин тоонон болодог жаматай.

Хайратайн гэхэдэ, ходорогшо жэлэй үүл нарын эхинде хүгшэн эжymnay 77 нахан дээрээ маанадаа орхижо, Бурхан багшын орон руу мордошио бэлэй. Хэдэтийгээ ширийн үри хүүгэд үлөө гэжэ 61-дэх Илалтын үдэртэ эдэ зоной мүнхэ дурасхаалда энэ статья бэшбэб. Алдар нэрэн алтан дэлхэй дээрэ хэзээдэшье мүнхэ байхань болтогий!

Даша ахатан 65 хүртээрэ трактористаар ажалаа, ажала олон

НЮТАГАЙ ГУРБАН ТАНКИСТНАР

Ашабагад эсэг-гын, Ара-Хэрээтын Даша Батуевич Санданов, Байсан Дашиевич Тугутов, Бальжин Тогошиевич Саниев гурбан 1938 ондо Улаан-Үдийн Дивизионно станциин Бурков бригадада морин сэргэй алба хэнэн түүхэгэй.

1939 ондо моридоо унаад, Монголий Халха-Голий дайнда мордоон.

Даша ахатан 1936 ондо эгээл түрүүшүн колесно «ХТЗ» тракторий жолоошон болонон.

Генерал Г.К. Жуков олон танк Халха-Голий дайнда асаруулаад, танк жолоодохо сэргэшэд хомор һэн тутаа хэн трактор жолоодож шадахаб гэжэ сэргэшэдэ хандадаа жа. Даша ахатан гарсаа үргээд, бидэ гурбан нэгэз танк жолоодож шадахаби гэжэ хашхаада, гурбан нүхэд гурбан алха гаража, бээс мэдүүлээд, танкистнаар болонон байгаа.

Танкын жолоошон Даша, пушкин наводчик Бальжан, снаряд үгээгэй Байсан 10 хоногто танк соо нүүжаа, Халха-Голий оройдо танкова полкын Улаан Тут бодхоон түүхэгэй. Ордентийнүүд 1940 ондо эдэ гурбан хүбүүд амиды мэндэ нютагаа бусаан юм.

1945 оной Японий дайнда гурбан нүхэд сут ябаад баал танк жолоодож, генерал Глиевэй корпусто танк машинаараа Халха-Гол гаталаад, Баян-Сагаан уулаая дабан, Хинган хада, элэн Г.М. махажа, Харбин. Мүгдэн хото хүрээн, нэгэшье шархатаагүй, ехээр ундаа хүрээн, халуунхаа зобоноо манда, залуу хүбүүдээ, Даша ахатан колхозий тракторист ябахадаа, ехэ нөнинор хөөрэгшэ бэлэй.

Даша ахатан 65 хүртээрэ трактористаар ажалаа, ажала олон орден, медальтай, олон үри хүүгэдтэй, ашанартай. Бальжин ахатан ханитая, үри басагантая 1950 ондо амалтадаар арминаа нютагаа ерээ һэн. Ахамад лейтенант зиндаатай ябадаа.

Тихэдээ Байсан ахатан дайнай дүүрэхэдэ, нютагаа ерээд, колхоздо мал ажала наңанайнгаа амалтада гаратаараа хүдэлэн. Суута малтан, Москвада болонон ВДНХ-да хабаадан юм. Ехэ ажалаа, миний үеын залуу зонии дахуулж ажалаа ябаха, хайн юумэндэ нүргажа, буянтай ахымнай олон тоото аша, гушанар бии. 61-дэх Илалтын үдэртэ эдэ зоной мүнхэ дурасхаалда энэ статья бэшбэб. Алдар нэрэн алтан дэлхэй дээрэ хэзээдэшье мүнхэ байхань болтогий!

БАДМЫН Гомбо-Сэрэн.

Зүүн гарцаа: Бальжин Саниев, Даши Санданов, Байсан Тугутов

«Юнэн тугай үүлдэ»

Эхэ орон тухай шүлэгүүд

ХАБТАГАЙ ХЁЛГҮН ХОЙМОРТО

Хада үндэр Буурал баабай,

Хада үндэр Буурал баабайниийн

Хара хүхэ хүлэгтэй,

Хара хүхэ хүлэгтэйн

Хазаарайн ашаар

танилуурмаар.

Уужам Хёлгүн хойморто

Уула үндэр Буурал баабай.

Уула үндэр Буурал баабайниийн

Улаан хүхэ хүлэгтэй,

Улаан хүхэ хүлэгтэйн

Уламайн ашаар

танилуурмаар.

Сэлгээ Хёлгүн хойморто

Шэлэ үндэр Буурал баабай,

Шэлэ үндэр Буурал баабайниийн

Сэгээн хүхэ хүлэгтэй,

Сэгээн хүхэ хүлэгтэйн

Шижэмэй ашаар

танилуурмаар!

ОРХИШОЛ ҮГҮ НАЙХАН ОРОН

Хүрээ, хүреэ оронинь

Хүрээшэл үгү холын орон,

Хүрэжэл мүргэнхэн хойноо

Орхишол үгү найхан орон.

Утай, Утай оронинь

Ошожош болошогүй

холын орон,

Ошожол мүргэнхэн хойноо

Орхишол үгү найхан орон.

На конкурс "Символ девяти знамен"

"СПАСИБО, ОТЧАЯ ЗЕМЛЯ..."

"Бурят-монголы и мировое сообщество"

"Проникаюсь к тебе глубоким уважением за стремление и желание изучать и знать историю родного края..." - так начинается письмо-ответ Булату Алексеевичу Бутунаеву, написанное в апреле 1998 года, когда я обратилась к Булату Алексеевичу, на Украину, за консультацией по истории малой родины. Это письмо стало для меня своеобразным толчком, стимулом к изучению истории. И в целом, знакомство с творчеством Булату Бутунаева оказалось огромное влияние на выбор моей профессии - историка.

Булат Алексеевич Бутунаев - личность разносторонняя, человек с интересным жизненным опытом. Шахтер, поэт, писатель, краевед. Булат Бутунаев известен нам также, как сын легендарного борца-силака, талантливого хозяйственного руководителя Бурятии 1920-1930-х годов, репрессированного в 1937 году Алексеем Бунтуевичем Бутунаевым.

Булат Алексеевич Бутунаев родился 23 сентября 1929 года в улусе Маралта-Гахан Баяндаевского района Иркутской области. В 1920-е годы возглавлял в Маралта-Гахане коммуну, затем был председателем колхоза "Красный Загатуй" соседнем улусе. В 1930 году этот колхоз посетил первый секретарь Бурятского обкома ВКП(б) Михаил Николаевич Ербанов. Михаил Николаевич, высоко оценив деятельность Алексея Бунтуевича на посту председателя колхоза, отметил его деловые качества и

организационные способности, пригласил Бутунаева возглавить Бурятской республиканский Госкортфонд. Так Булату переезжал с семьей в Улан-Удэ.

Первого сентября 1937 года маленький Булат стал первоклассником улан-удэнской школы №1. А 23 сентября, в день его рождения, Алексея Бунтуевича арестовали по ложному обвинению, а 27 сентября - расстреляли. В декабре семья Бутунаевых вернулась на родину, в Гахан, аил Эдзэй.

Учебу Булат Бутунаев продолжил в Гахманской начальной школе, затем учился в Загатуйской и Олойской семилетних школах. В 1949 году был призван на военную службу, в состав Тихоокеанского Военно-Морского флота. Демобилизовался в 1954 году. В этом же году он поступил в Черемховский горный техникум на специальность горного электромеханика. В 1958 году окончил техникум и получил направление в Донбасс.

Поэтические данные у Булату Бутунаева проявлялись рано, на восемнадцатом году жизни. Он на ходу сочинял стихи, и

продолжал этим заниматься между делом, сочетав труд шахтера с другими заботами, пока летом 1978 года в шахтерском городе Белицкое не примирили профессиональные поэты и писатели Донбасса. Они выступали перед зрителями во Дворце культуры. Когда встреча уже заканчивалась, к сидящим в зале обратился ответственный секретарь Донецкого отделения Союза писателей СССР Геннадий Щуров:

"Среди шахтеров встречаются люди, увлекающиеся писанием стихов и прозы. Если среди вас есть такие, пусты выступят. Мы послушаем". Какая-то неведомая сила tolkнула Булату Бутунаева на сцену. И он прочитал стихотворение "К Т.Г. Шевченко". Аплодисменты были бурными, а Геннадий Щуров отметил: "Ваша стихия вполне совершенна. Их можно печатать". Так в Булате Алексеевиче разбудили желание писать книги. В 49 лет...

В 1986 году Булат Бутунаев получил статус профессионального писателя - принял в члены Союза писателей СССР. А с распадом Советского Союза остался

членом Союза писателей Украины.

Первый сборник стихов Б. Бутунаева - "Кроны" (коллективный сборник стихов донецких поэтов) - вышел в свет в 1980 году, в второй сборник стихов "Спасибо, отчая земля" (Изд-во "Донбасс") - в 1982 году. В 1987 году был издан третий сборник стихов "Река детства" (Изд-во "Донбасс").

В 1982 году в Улан-Удэ была издана первая книга в прозе и называлась "Красный батлер Алексея Бутунаева". Это документальная повесть о его отце, бурятском борце, известном хозяйственным руководителем Бурятии, репрессированном в 1937 году. А в 1996 году в Улан-Удэ был опубликован документальный роман "Два голоса", также посвященный памяти его отца.

В 1992 году в Иркутске была опубликована книга "Повести Желтой степи". Это не просто художественное отображение, а, прежде всего, жизнеописание бурятского племени эхиритов.

Книга "Повести Желтой степи" - это рассказы об отдельных людях эхиритского племени. В этом произведении мы

видим картины прошлой жизни бурят, знакомимся с обычаями и обрядами эхиритов, познаем историю малой родины во многих ее аспектах, начиная с трудовых будней улусников и заканчивая праздником "Сурхарбан". Героем писателя - это умудренные опытом дедушки и бабушки, прекрасные наездники, талантливые борцы, молодежь, почитающая взрослых, в целом, тонкие натуры, заделанные природным умом, деловой хваткой, юмором.

Нужно отметить, что после прочтения появляется надежда на будущее, а также желание к познанию национальных традиций, обычаям, изучению истории бурятского народа в целом. Это произведение учит жить, бороться и стремиться к победе не только на борцовском ковре, но и в нашей повседневной жизни. И читая рассказы Булату Бутунаева, мы чувствуем всю глубину настальги человека, живущего вдали от родины, всем сердцем любящего ее.

В целом, рассказы, а также стихи Булату Алексеевича вдохновлены огромной любовью к родному краю. В степных просторах малой родины, в атмосфере народных традиций и обычаям закалялся характер, складывалось мировоззрение Булату Бутунаева. Поэтому неслучайно один из сборников стихов нашего земляка называется "Спасибо, отчая земля...".

Валентина БОЛОХОЕВА,
аспирантка ВСГУ.

mob style

25050

1. Чтобы закачать мелодию, цветную картинку, необходимо подключить услугу GPRS-WAP. Для получения мономелодий, шир-ссылок на цветные картинки, полимелодии в SMS на номер 25050 указывается соответствующий ей цифровой код (без пробелов, отступов, только цифры). 2. Внимание! Следите за правильностью вводения цифрового кода. Оплата за услугу взимается автоматически независимо от содержания SMS и ваших ошибок. 4. Стоимость SMS для абонентов УУСС - 15 р. с НДС, для абонентов МТС - 0,5 у.е. без НДС. Цены на 24.05.06 г.

• ОТДЕЛ РЕГЛАМЕНТ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕГЛАМЕНТ •

ПРОГРАММА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

Понедельник, 29

Первый канал

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
11.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
11.50 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.20 Х/Ф «АГЕНТ ДЖОННИ ИНГЛИШ»
16.00 НОВОСТИ
16.20 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКСОВ»
17.20 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
17.50 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 «ВНЕ ЗАКОНА»: «БЕЛАЯ СТРЕЛА»
19.40 Т/С «ЛЮБОВЬ КАК ЛЮБОВЬ»
20.50 ЖДИ МЕНЯ
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «МОШЕННИКИ»
23.30 СПЕЦРАССЛЕДОВАНИЕ.
«ДЕТИ НА ПРОДАЖУ»
00.40 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
01.00 «ПРОКЛЯТИЕ ВИРУСОВ»
01.50 «ГЕННИИ И ЗЛОДЕИ». «ТРИ ВЫСТРЕЛА ЗОДЧЕГО ЩУСЕВА»
02.20 ПРОГРАММА СЕРГЕЯ ШОЛОХОВА «ТИХИЙ ДОМ» НА КАННСКОМ КИНОФЕСТИВАЛЕ
02.50 Х/Ф «ЗОЛОТАЯ МЕДУЗА»
06.10 «ПОДВОДНЫЙ МИР АНДРЕЯ МАКАРЕВИЧА»

Россия

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
КАНАЛ БГТРК
07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Х/Ф «СРОЧНЫЙ ВЫЗОВ»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 «КОМНАТА СМЕХА»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.05 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 «ЧИСТОСЕРДЧЕНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
11.55 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
12.55 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ...»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО КАНАЛ БГТРК

16.35 ИЗ ФОНДА БГТРК «О ВРЕМЕНИ И О СЕБЕ»
КАНАЛ НТВ
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «СЫЩИКИ-5»
КАНАЛ БГТРК
19.35 «ТВОЙ ШАНС»
19.45 «ВАШЕ ПРАВО» ОТВЕТЫ НА ВОПРОСЫ ТЕЛЕЗРИТЕЛЕЙ
КАНАЛ НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
21.45 Т/С «ШАХМАТИСТ»
23.00 Т/С «ОХОТА НА ГЕНИЯ»
01.45 «ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ»
02.40 Х/Ф «КЛЮЧ»
04.45 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
АРИГ УС
07.30 «С УТРА ПОЛЕЗНО»

08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.20 ФОРМУЛА УСПЕХА.
08.30 «АБИТУРИЕНТ - 2006»
08.45 ЖИЗНЬ С УЮТОМ. ЗНАКИ ЗОДИАКИ
09.00 «БЕК - ЭКСПРЕСС»
09.25 «ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ».
09.40 НАШИ ПЕСНИ
09.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
10.00 Х/Ф «МОЙ ПАПА С ХОЛОДНЫМ НОСОМ»
12.10 «ЗАПРЕДЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
13.15 Т/С «ДЕВСТВЕННИЦЫ»
14.15 «ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ»
14.30 ТАКСИ
14.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ»
15.30 Т/С «БУНКЕР, ИЛИ УЧЕНЫЕ ПОД ЗЕМЛЕЙ»
16.00 «ОФИС»
17.00 М/С «КОТОПЕС»
17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.00 НАШИ ПЕСНИ
18.15 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
18.40 «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «ВОЗМОЖНОСТИ ПЛАСТИЧЕСКОЙ ХИРУРГИИ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.00 «АБИТУРИЕНТ - 2006»
20.15 М/Ф ФОРМУЛА УСПЕХА. ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.25 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
21.00 «КАПИТАЛ». «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ФОРМУЛА УСПЕХА
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 Х/Ф «ОСТИН ПАУЭР: ГОЛДМЕМБЕР»

20.30 НОВОСТИ «24»
21.00 «СДЕЛКА?!. «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
22.10 Т/С «СОЛДАТЫ-8». «ЖИЗНЬ С УЮТОМ»
23.20 Т/С «СТУДЕНТЫ-2». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
00.30 НОВОСТИ «24»
01.00 «НАШ ГОРОД»
01.20 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ» С И.ДЫХОВИЧНЫМ.
СТС - «БАЙКАЛ»

06.00 Т/С «КАК СКАЗАЛ ДЖИМ»
06.50 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «ВЕСЕЛЫЕ МЕЛОДИИ»
07.30 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
08.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
09.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «ДЕДУШКА МОЕЙ МЕЧТЫ»
10.00 Х/Ф «БОЛЬШОЙ ЧЕЛОВЕК»
12.30 Т/С «БЕДНАЯ НАСТЯ»
13.30 М/С «СОНИК ИКС»
14.00 М/С «КОРОЛЬ АРТУР И РЫЦАРИ БЕЗ СТРАХА И УПРЕКА»
14.30 М/С «САМУРАЙ ИКС»
15.00 М/С «ШАМАН КИНГ»
15.30 М/С «ПОДЗЕМELЬЕ ДРАКОНОВ»
16.00 Т/С «ЛИЗИЗ МАГУАЙЕР»
16.30 Т/С «ШКОЛА «ЧЕРНАЯ ДЫРА»
17.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
17.30 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
18.30 Т/С «ДЕДУШКА МОЕЙ МЕЧТЫ»
19.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»

21.00 Х/Ф «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
21.30 Х/Ф «ЧЕСТЬ И ЯРОСТЬ»
23.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ. ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
23.58 НАСТРОЯНИЕ С ЕВГЕНИЕМ ГРИШКОВЦОМ
00.00 «БУРЯТИЯ». Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИНА?»
00.30 ДЕТАЛИ
01.30 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ». Т/С «ТАКСИСТ»
02.15 Х/Ф «АРМЕЙСКИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ»
03.45 Т/С «ДЕТЕКТИВНОЕ АГЕНТСТВО «ЛУННЫЙ СВЕТ»
05.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ
ДВ

09.55 «ПРЕКРАСЕН КРАЙ РОССИИ»
10.00 М/Ф САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». «ЕВГЕНИЙ МАТВЕЕВ»
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «ВСЕ МОГЛО БЫТЬ ИНАЧЕ»
15.05 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.35 Т/С «КОМАНДА «А»
16.30 М/Ф «КРУТОЙ УОКЕР»
17.30 М/Ф «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». «ЕВГЕНИЙ МАТВЕЕВ»
18.30 Х/Ф «БЕЗБИЛЕТНАЯ ПАССАЖИРКА»
20.25 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
20.35 «ОСТОРОЖНО, АФЕРА»
21.00 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.25 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 Т/С «МУЖСКАЯ РАБОТА-2»
00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
01.00 Х/Ф «ДОРОГА»

07.20 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
07.30 ШКОЛЬНОЕ ТВ
08.10 Т/С «ПОСТРЕЛЯТА»
08.40 Т/С «МЭШ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
09.35 «ОЧЕВИДЕЦ» С. РОСТОМ «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
10.30 НОВОСТИ «24»
10.50 «ЧАС СУДА». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
11.50 «ЧАС СУДА». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
13.00 TV-CLUB «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
13.30 НОВОСТИ «24»
14.00 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ» С И. ДЫХОВИЧНЫМ. «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
15.00 «МИСТЕР БИН»
15

25.05.2006

№58 (21298)

Вторник, 30

● ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00 НОВОСТИ
 10.05 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
 11.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
 11.50 «МАЛАХОВ +»
 13.00 НОВОСТИ
 13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
 14.10 М/С «ПО СЛЕДАМ МИККИ МАУСА»
 14.50 Т/С «МОШЕННИКИ»
 16.00 НОВОСТИ
 16.20 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКСОВ»
 17.20 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
 17.50 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
 19.20 «ВНЕ ЗАКОНА». «ПЛАТА ЗА ДРУЖБУ»
 19.50 Т/С «ЛЮБОВЬ КАК ЛЮБОВЬ»
 21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
 22.00 «ВРЕМЯ»
 22.30 Т/С «МОШЕННИКИ»
 23.30 Д/Ф «НЕЧИСТАЯ СИЛА»
 00.40 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
 01.00 Д/Ф «ПЕСНИ НАШЕГО ДВОРА. ТЕРРИТОРИЯ СВОБОДЫ»
 02.10 Х/Ф «НОВЫЕ ЦЕНТУРИОНЫ»
 03.40 Х/Ф «ИСКУССТВЕННАЯ ЛОЖЬ»
 05.20 Д/Ф «ЧАСТНЫЙ СЫСК. УЛИЧИТЬ В НЕВЕРНОСТИ»

● «РОССИЯ»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
 КАНАЛ БГТРК
 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 09.45 Т/С «Я ТЕБЯ ЛЮБЛЮ»
 КАНАЛ БГТРК
 10.50 БАМБАХАЙ
 11.05 УЛГУР
 11.20 ТАЙЗАН
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 12.00 ВЕСТИ
 КАНАЛ БГТРК
 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 12.50 Т/С «СЧАСТЛИВЫЙ»
 13.50 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
 14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 15.00 ВЕСТИ
 15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 15.40 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
 16.10 «СУД ИДЕТ»

17.25 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
 18.00 ВЕСТИ
 18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
 18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
 19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
 20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 21.00 ВЕСТИ
 21.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 22.00 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
 22.10 Т/С «Я ТЕБЯ ЛЮБЛЮ»
 23.15 ПРЕМЬЕРА. «ПАУТИНА. ТОРГОВАЯ МАФИЯ»
 00.15 Т/С «СЧАСТЛИВЫЙ»
 01.15 «ВЕСТИ+»
 01.35 Х/Ф «ВДАЛИ ОТ ГОРОДОВ»
 03.25 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»

● НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
 10.00 Т/С «ДНЕВНИК УБИЙЦЫ»
 11.20 «СТИХИЯ». ПРОГРАММА ИВАНА УСАЧЕВА
 11.50 «ПРИНЦИП «ДОМИНО»
 12.55 Т/С «РУБЛЕВКА. LIVE»
 14.00 «СЕГОДНЯ»
 14.30 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
 15.30 Т/С «ШАХМАТИСТ»
 КАНАЛ БГТРК
 16.35 ИЗ ФОНДА БГТРК «ПРИСЯГАЯ НА ВЕРНОСТЬ»
 КАНАЛ НТВ
 17.00 «СЕГОДНЯ»
 17.20 Т/С «ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ»
 КАНАЛ БГТРК
 19.35 «ПАЗЗЛЫ»
 19.45 «ТАМИР»
 КАНАЛ НТВ
 20.00 «СЕГОДНЯ»
 20.40 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
 21.45 Т/С «ШАХМАТИСТ»
 23.00 «СЕГОДНЯ»
 23.40 Т/С «ОХОТА НА ГЕНИЯ»
 01.45 Х/Ф «НАСТОЯЩЕЕ ПРЕСТУПЛЕНИЕ»
 04.25 «АНАТОМИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ»
 05.05 Т/С «ВЕРОНИКА МАРС»
 06.00 Т/С «ДЕДВУД»

● Ариг Ус

07.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
 07.30 «С УТРА ПОЛЕЗНО»
 08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
 08.20 ФОРМУЛА УСПЕХА.
 08.30 «АБИТУРИЕНТ - 2006»
 08.45 ЖИЗНЬ С УЮТОМ. ЗНАКИ ЗОДИАКИ
 09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
 09.25 «ДЕЛО ТЕХНИКИ»
 09.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
 10.00 Х/Ф «ОСТИН ПАУЭР: ЧЕЛОВЕК-ЗАГАДКА МЕЖДУНАРОДНОГО МАСШТАБА»
 12.15 «ЗАПРЕДЕЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»
 13.15 Т/С «ДЕВСТВЕННИЦА»
 14.10 «ДЕЛО ТЕХНИКИ»
 14.30 ТАКСИ
 14.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
 15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ»
 15.30 «ЛУЧШИЕ АНЕКДОТЫ ИЗ РОССИИ»
 16.00 «ОФИС»
 17.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
 17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО

● НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
 10.00 Т/С «ДНЕВНИК УБИЙЦЫ»
 11.00 «СЕГОДНЯ»
 11.20 «ОСОБО ОПАСЕН!»
 11.50 «ПРИНЦИП «ДОМИНО»
 12.55 Т/С «РУБЛЕВКА. LIVE»
 14.00 «СЕГОДНЯ»
 14.30 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
 15.30 Т/С «ШАХМАТИСТ»
 КАНАЛ БГТРК
 16.35 ЗЕЛЕННАЯ ЧЕРЕПАХА
 КАНАЛ НТВ
 17.00 «СЕГОДНЯ»
 17.20 Т/С «ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ»
 КАНАЛ БГТРК
 19.35 «РАДИАН: ЭЛЕКТРИФИКАЦИЯ ОСТРОВА ОЛЬХОН»
 КАНАЛ НТВ
 20.00 «СЕГОДНЯ»
 20.40 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
 21.45 Т/С «ШАХМАТИСТ»
 23.00 «СЕГОДНЯ»
 23.40 «ЗОЛОТОЕ СЕРДЦЕ». ЦЕРЕМОНИЯ ВРУЧЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРЕМИИ
 01.55 Х/Ф «ДРАКУЛА»
 04.25 «АНАТОМИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ»
 05.05 Т/С «ВЕРОНИКА МАРС»
 05.55 Т/С «ДЕДВУД»

● Ариг Ус

07.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
 07.30 «С УТРА ПОЛЕЗНО»
 08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
 08.20 ФОРМУЛА УСПЕХА.

Буряад үнэн

Джарыг

№20 (476)

12

Издательский Дом
 «Буряад үнэн»
 приглашает опытных
 рекламных агентов
 к сотрудничеству

г. Улан-Удэ, ул. Каландаришили, 23 каб. 1.13
 тел.: 21-62-62

25%

20.30 НОВОСТИ «24»
 21.00 «СДЕЛКА?!. «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
 20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
 21.10 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИНА?»
 21.30 Х/Ф «ДЖЕК-ПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
 23.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ. ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
 00.00 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ». Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
 00.30 ДЕТАЛИ
 01.30 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ». Т/С «ТАКСИСТ»
 02.20 Х/Ф «БЕССМЕРТНЫЕ ДУШИ. КРЫСЫ-УБИЙЦЫ»
 03.45 Т/С «ДЕТЕКТИВНОЕ АГЕНТСТВО «ЛУНЫЙ СВЕТ»
 05.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.55 «ПРЕКРАСЕН КРАЙ РОССИИ»
 10.00 М/Ф
 11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ»
 12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
 12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
 12.50 Х/Ф «ДОРОГА»
 14.40 «ДЕНЬГИ С НЕБА»
 15.05 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 15.30 Т/С «КОМАНДА «А»
 16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
 17.30 М/Ф
 18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ»
 18.55 Х/Ф «ДОБРОЕ УТРО»
 20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
 21.00 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
 22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 22.25 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 22.55 Т/С «МУЖСКАЯ РАБОТА-2»
 00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
 01.00 Х/Ф «МЕРТВАЯ ТИШИНА»
 03.15 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»

23.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ. ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
 00.00 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ». Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯИН?»
 00.30 ДЕТАЛИ
 01.30 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ». Т/С «ТАКСИСТ»
 02.20 Х/Ф «БРОШЕННЫЙ»
 03.40 Т/С «ДЕТЕКТИВНОЕ АГЕНТСТВО «ЛУНЫЙ СВЕТ»
 05.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.55 «ПРЕКРАСЕН КРАЙ РОССИИ»
 10.00 М/Ф
 11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ»
 12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
 12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
 12.50 Х/Ф «МЕРТВАЯ ТИШИНА»
 15.05 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 15.30 Т/С «КОМАНДА «А»
 16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
 17.30 М/Ф
 18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ»
 18.55 Х/Ф «СТАРИКИ-РАЗБОЙНИКИ»
 20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
 21.00 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
 22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
 22.55 Т/С «МУЖСКАЯ РАБОТА-2»
 00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
 01.00 Х/Ф «КРАСАВИЧ ДЖО»
 03.15 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
 03.35 АГЕНТСТВО КРИМИНАЛЬНЫХ НОВОСТЕЙ
 03.55 Т/С «КОМАНДА «А»
 04.55 «ДЕВУШКИ НЕ ПРОТИВ...»
 05.25 Х/Ф «УДИВИТЕЛЬНАЯ ГОНКА»
 06.25 Х/Ф «ДОБРОЕ УТРО»

000 «Байкальская компания»
 ЗАКУПАЕТ
ДОМ
 ЦВЕТНЫХ МЕТАЛЛОВ,
 а также СВИНЦА,
 аккумуляторов б/у
 заключает договоры с предприятиями
 уль Транспортная, Заполярный
 Тел: 55-31-82

Среда, 31

● ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00 НОВОСТИ
 10.05 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
 11.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
 11.50 «МАЛАХОВ +»
 13.00 НОВОСТИ
 13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
 14.10 М/С «ПО СЛЕДАМ МИККИ МАУСА»
 14.50 Т/С «МОШЕННИКИ»
 16.00 НОВОСТИ
 16.20 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКСОВ»
 17.20 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
 17.50 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
 19.20 «ВНЕ ЗАКОНА». «ЧЕРНОЕ БРАТСТВО»
 19.50 Т/С «ЛЮБОВЬ КАК ЛЮБОВЬ»
 21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
 22.00 «ВРЕМЯ»
 22.30 Т/С «МОШЕННИКИ»
 23.30 «КАВКАЗСКАЯ ПЛЕННИЦА». РОЖДЕНИЕ ЛЕГЕНДЫ
 00.40 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
 01.00 ИСКАТЕЛИ. «ОСТРОВ ДЕКАБРИСТОВ»
 01.50 УДАРНАЯ СИЛА. «ЧЕРНАЯ ДЫРА» В ОКЕАНЕ»
 02.40 Т/С «24 ЧАСА»
 03.40 Х/Ф «СПАСАТЕЛИ»
 05.30 СПЕЦРАССЛЕДОВАНИЕ. «КРИМИНАЛ НА ДОРОГАХ»

● «РОССИЯ»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
 КАНАЛ БГТРК
 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 08.15, 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 09.45 Т/С «Я ТЕБЯ ЛЮБЛЮ»
 Т/С «КРЕЙСЕР «ВАРЯГ». 2 ч.
 11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 12.00 ВЕСТИ
 КАНАЛ БГТРК
 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 КАНАЛ «РОССИЯ»
 12.50 Т/С «СЧАСТЛИВЫЙ»
 13.50 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
 14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 15.00 ВЕСТИ
 15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
 15.40 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»
 16.10 «СУД ИДЕТ»
 17.25 Т/С «КУЛАГИН И ПАРНЕРЫ»

● НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
 10.00 Т/С «ДНЕВНИК УБИЙЦЫ»
 11.00 «СЕГОДНЯ»
 11.20 «ОСОБО ОПАСЕН!»
 11.50 «ПРИНЦИП «ДОМИНО»
 12.55 Т/С «РУБЛЕВКА. LIVE»
 14.00 «СЕГОДНЯ»
 14.30 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
 15.30 Т/С «ШАХМАТИСТ»
 КАНАЛ БГТРК
 16.35 ЗЕЛЕННАЯ ЧЕРЕПАХА
 КАНАЛ НТВ
 17.00 «СЕГОДНЯ»
 17.20 Т/С «ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ»
 КАНАЛ БГТРК
 19.35 «РАДИАН: ЭЛЕКТРИФИКАЦИЯ ОСТРОВА ОЛЬХОН»
 КАНАЛ НТВ
 20.00 «СЕГОДНЯ»
 20.40 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
 21.45 Т/С «ШАХМАТИСТ»
 23.00 «СЕГОДНЯ»
 23.40 «ЗОЛОТОЕ СЕРДЦЕ». ЦЕРЕМОНИЯ ВРУЧЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРЕМИИ
 01.55 Х/Ф «ДРАКУЛА»
 04.25 «АНА

№ 20 (476)

Четверг, 1

Первый канал

07.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 НОВОСТИ
10.05 Т/С «УБОРНАЯ СИЛА»
11.20 «ДЕТЕКТИВ»
11.50 «МАЛАХОВ +»
13.00 НОВОСТИ
13.05 Т/С «ТАЛИСМАН»
14.10 М/С «ПО СЛЕДАМ МИККИ МАУСА»
14.50 Т/С «МОШЕННИКИ»
16.00 НОВОСТИ
16.20 «ЛОЛИТА. БЕЗ КОМПЛЕКСОВ»
17.20 «ДОКТОР КУРПАТОВ»
17.50 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 «ВНЕ ЗАКОНА». «КРИМИНАЛЬНЫЙ УЧАСТОК»
19.50 Т/С «ЛЮБОВЬ КАК ЛЮБОВЬ»
21.00 «ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «МОШЕННИКИ»
23.30 Д/Ф «КЛАДБИЩЕНСКИЙ БИЗНЕС»
00.40 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
01.00 «СУДИТЕ САМИ»
02.00 Х/Ф «ОТВЕРЖЕННЫЕ»
04.30 Т/С «ДВОРНЫЙ ОТДЕЛ»
05.10 «БИГ БЕН»
05.40 СПЕЦРАССЛЕДОВАНИЕ. «СЕРДЦЕ НА ПРОДАЖУ»

«РОССИЯ»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
07.45 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
08.15 09.15 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
09.45 Т/С «Я ТЕБЯ ЛЮБЛЮ»
КАНАЛ БГТРК
10.50 «БУРЯД ОРОН» ХУДОЖЕСТВЕННО-ПУБЛИЦИСТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА
11.15 МИНХЭ ЗУЛА
11.35 СПОРТ-ЦЕНТР
КАНАЛ «РОССИЯ»
11.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 Т/С «ЧАСТЛИВЫЙ»
13.50 «ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ»
14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.40 Т/С «ЛЮБОВЬ МОЯ»

16.10 «СУД ИДЕТ»
17.25 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.00 ВЕСТИ
21.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
22.00 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.10 Т/С «Я ТЕБЯ ЛЮБЛЮ»
23.15 ПРЕМЬЕРА. «Я - ЧАЙКА. ТАЙНА АКТРИСЫ КАРАВАЕВОЙ»
00.15 Т/С «ЧАСТЛИВЫЙ»
01.15 «ВЕСТИ»
01.35 КИНОАКАДЕМИЯ. ПРЕМЬЕРА. «СЕРЕБРЯНЫЙ МЕДВЕДЬ» БЕРЛИНСКОГО КИНОФЕСТИВАЛЯ. КИАНУ РИВЗ, ТИЛЬДА СУИНТОН, ВИНСОН И БЕНДЖАМИН БРЭТТ В ФИЛЬМЕ «НОВИЧОК» 2005 Г.

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.00 Т/С «ДНЕВНИК УБИЙЦЫ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «ГЛАВНАЯ ДОРОГА»
11.50 «ПРИНЦИП «ДОМИНО»
12.55 Т/С «РУБЛЕВКА. LIVE»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
15.30 Т/С «ШАХМАТИСТ»
КАНАЛ БГТРК
16.35 ИЗ ФОНДА БГТРК «РОДНИК ТЕПЛА»
17.00 «СЕГОДНЯ»
КАНАЛ НТВ
17.20 Т/С «ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ»
КАНАЛ БГТРК
19.35 «РОДДОМ: ДОМ ЗАБОТЫ, ТЕПЛА И СВЕТА»
КАНАЛ НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
21.45 Т/С «ШАХМАТИСТ»
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 «К БАРЬЕРУ!»
00.55 Х/Ф «ВАТЕЛЬ»
03.25 Х/Ф «ШЕСТОЙ ЭЛЕМЕНТ»
05.15 Т/С «ВЕРНОНИКА МАРС»
06.05 Т/С «ДЕДВУД»

Ариг УС

07.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
07.30 «С УТРА ПОЛЕЗНО»
08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.20 ФОРМУЛА УСПЕХА.

18.00 ВЕСТИ
18.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
18.40 Т/С «ОБРЕЧЕННАЯ СТАТЬ ЗВЕЗДОЙ»
19.40 Т/С «ВОЛЧИЦА»
20.35 «ЗЕРКАЛО»
21.00 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
21.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
22.00 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.10 Х/Ф «ЮРМАЛА»
00.00 Х/Ф «КОНТРАКТ СО СМЕРТЬЮ»
02.35 Х/Ф «ХАМЕЛЕОН»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
10.00 Т/С «ДНЕВНИК УБИЙЦЫ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ»
11.50 «ПРИНЦИП «ДОМИНО»
12.55 Т/С «РУБЛЕВКА. LIVE»
14.00 «СЕГОДНЯ»
14.30 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ ПОРУЧЕНИЯ»
15.30 Т/С «ШАХМАТИСТ»
КАНАЛ БГТРК
16.35 УЛГУР
КАНАЛ НТВ
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 Т/С «ГОСПОДА ОФИЦЕРЫ»
КАНАЛ БГТРК
19.35 МИР СВЯЗИ
19.50 «ВАШЕ ПРАВО. ОТВЕТЫ НА ВОПРОСЫ ТЕЛЕЗРИТЕЛЕЙ»
КАНАЛ НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРей»
21.45 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ...»
22.45 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНЫЙ ГИПНОЗ»
00.45 Х/Ф «ВОЛК»
03.15 «КОМА: ЭТО ПРАВДА»
03.45 Х/Ф «КОДЕКС МОЛЧАНИЯ»
05.35 Т/С «ДЕДВУД»

Ариг УС

07.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
07.30 «С УТРА ПОЛЕЗНО»
08.15 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.20 ФОРМУЛА УСПЕХА.
08.30 «АБИТУРИЕНТ - 2006»
08.45 ЖИЗНЬ С УТОМ. ЗНАКИ ЗОДИАКИ
09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
09.30 «ЭВОЛЮЦИЯ СКОРОСТИ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
09.45 НАШИ ПЕСНИ
10.00 Х/Ф «ЭД ИЗ ТЕЛЕВИЗОРА»
12.15 «ЗАПРЕДЛЕННЫЕ ИСТОРИИ»
13.15 Т/С «ДЕВСТВЕННИЦА»

Джэрриг

08.30 АБИТУРИЕНТ - 2006
08.45 ЖИЗНЬ С УТОМ. ЗНАКИ ЗОДИАКИ
09.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
09.25 «ВИРТУАЛЬНЫЕ МИРЫ»
09.45 НАШИ ПЕСНИ
09.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
10.00 Х/Ф «БАЛАМУТ»
12.15 «ЗАПРЕДЛЕННЫЕ ИСТОРИИ»
13.15 Т/С «ДЕВСТВЕННИЦА»
14.15 «ВИРТУАЛЬНЫЕ МИРЫ»
14.30 ТАКСИ
14.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ»
15.30 «ЛУЧШИЕ АНЕКДОТЫ ИЗ РОССИИ»
16.00 «ОФИС»
17.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
17.25 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРЮЩЕГО
18.00 М/Ф
18.10 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
18.40 «ЖИЗНЬ С УТОМ»
19.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»
20.00 «БУДНИ»
20.25 ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
21.00 «КЛУБ БЫВШИХ ЖЕН». «ЖИЗНЬ С УТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 АБИТУРИЕНТ - 2006
23.45 Х/Ф «ЭД ИЗ ТЕЛЕВИЗОРА»

Тивиком

07.20 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
07.30 М/С «НЕПОБЕДИМАЯ КОМАНДА СУПЕРОБЕЗЬЯНОК»
07.55 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
08.00 «НАШ ГОРОД». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
08.20 Т/С «МЭШ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
09.15 «СОЛДАТЫ-3». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
10.30 НОВОСТИ «24»
10.50 «ЧАС СУДА». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
11.50 «ЧАС СУДА». «ЖИЗНЬ С УТОМ»
13.00 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
13.30 «TV-CLUB». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
13.30 НОВОСТИ «24»
14.00 «СДЕЛКА?». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
15.15 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
16.15 «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
16.15 Т/С «ПАССАЖИР БЕЗ БАГАЖА»
17.30 «ЖИЗНЬ С УТОМ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
17.30 Т/С «СТУДЕНТЫ-2». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
18.45 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН». С.А. КУШНАРЕВЫМ «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»

● ОТДЕЛ РЕДАКЦИИ ●

21-62-62

14.15 М/Ф
14.30 «ТАКСИ»
14.55 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
15.00 «ДЕНЬГИ НА ПРОВОДЕ»
15.30 «ЛУЧШИЕ АНЕКДОТЫ ИЗ РОССИИ»
16.00 «ОФИС»
17.00 «ЭЙ, АРНОЛЬД». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
17.30 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРЮЩЕГО
18.00 «МОСКВА. ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
18.30 «ЖИЗНЬ С УТОМ. ФОРМУЛА УСПЕХА». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
18.45 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
19.00 «ТАКСИ»
19.30 «СПИД: СКОРАЯ ПОМОЩЬ»
20.00 «ВНИМАНИЕ! ЖЕНЩИНА ЗА РУЛЕМ»
20.15 «АБИТУРИЕНТ - 2006». «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
21.00 «НАСТОЯЩИЙ МУЖЧИНА»
21.00 «ЖИЗНЬ С УТОМ»
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
23.00 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
23.25 «ЗНАКИ ЗОДИАКИ»
23.30 Х/Ф «НЕ ЦЕЛУЙТЕСЬ С ДЖИНОМ ИЗ БУЛЫКИ»

Тивиком

07.20 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
07.30 М/С «НЕПОБЕДИМАЯ КОМАНДА СУПЕРОБЕЗЬЯНОК»
07.55 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
08.00 «НАШ ГОРОД»
08.20 «РАДАР-СПОРТ» (ПОВТОР ОТ 01.06). «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
09.15 «СОЛДАТЫ-3». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
10.30 НОВОСТИ «24»
10.50 «ЧАС СУДА». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
11.50 «ЧАС СУДА». «ЖИЗНЬ С УТОМ»
13.00 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
13.30 НОВОСТИ «24»
14.00 «СДЕЛКА?». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
15.15 Т/С «СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
16.15 «ПАССАЖИР БЕЗ БАГАЖА»
16.15 «ЖИЗНЬ С УТОМ». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
17.30 «НЕВОРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ». С.И. ДЫХОВИЧНЫМ. «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ»
18.30 «МИСТЕР БИН»
18.45 «СОЛДАТЫ-3». «ПУЛЬС СТОЛИЦЫ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»

№ 58 (21298)

Джэрриг

19.15 «РАДАР-СПОРТ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
20.00 «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
20.15 «НАШ ГОРОД»
20.30 «ДЕНЬ ЗАЩИТЫ ДЕТЕЙ»
21.00 «СДЕЛКА?». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
22.10 «СОЛДАТЫ-3». «ЖИЗНЬ С УТОМ»
23.20 «СУПЕРНЯЯ». С ТУТОЙ ЛАРСЕН.
00.30 «НОВОСТИ «24»
01.00 «НАШ ГОРОД»
01.20 Х/Ф «НЕГОДИЙ»

19.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
20.00 Т/С «НЕ РОДИСЬ КРАСИВОЙ»
21.00 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯЙН?»
21.30 Х/Ф «ДЖЕКПОТ ДЛЯ ЗОЛУШКИ»
23.30 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ. ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
00.00 Т/С «КТО В ДОМЕ ХОЗЯЙН?»
00.30 ДЕТАЛИ
01.30 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ»
02.20 Х/Ф «ТЕНЬ БЭТМЕНА»
03.50 Т/С «ДЕТЕКТИВНОЕ АГЕНТСТВО»
05.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

09.55 «ПРЕКРАСЕН КРАЙ РОССИИ»
10.00 М/Ф
11.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
11.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». «ГЕОРГИЙ МИЛЛЯР»
11.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
12.00 ТЕЛЕМАГАЗИН
12.30 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»
12.50 Х/Ф «КРАСАВЧИК ДЖО»
15.05 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
15.30 Т/С «КОМАНДА «А»
16.30 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
17.30 М/Ф
18.30 «КАК УХОДИЛИ КУМИРЫ». «ГЕОРГИЙ МИЛЛЯР»
18.55 Х/Ф «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ»
20.55 «НЕСЛУЧАЙНАЯ МУЗЫКА»
21.05 Т/С «КРУТОЙ УОКЕР»
22.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
22.55 Т/С «МУЖСКАЯ РАБОТА-2»
00.00 Т/С «ОКРУГ КОЛУМБИЯ»
01.00 Х/Ф «ПЛЕНУ ПЕСКОВ»
03.25 «КАРДАННЫЙ ВАЛ +»

Институт государственного администрирования
Свидетельство о государственной аккредитации серии В № 000606 от 20.07.05 г.
12 лет успешной работы на рынке образовательных услуг Бурятии!
Объявляет прием граждан на 2006-2007 учебный год.
(заочное обучение)
Институт готовит резерв государственных и муниципальных служащих по специальностям:
ЮРИСПРУДЕНЦИЯ, ПСИХОЛОГ, ПРЕПОДАВАТЕЛЬ ПСИХОЛОГИИ
Направлениям:
• ЭКОНОМИКА
• ПЕДАГОГИКА (СОЦИАЛЬНЫЙ ПЕДАГОГ) - для лиц, имеющих среднее профессиональное образование педагогического профиля.
Срок обучения - 5-6 лет.
Для граждан, имеющих высшее и среднее профессиональное образование по профилю - 3-4 года
По направлениям экономика, педагогика и по специальностям юриспруденция, психология на заочное обучение также принимаются студенты высших учебных заведений 3-6 курсов дневного обучения на параллельное обучение без отрыва от основного занятия.
Обучение проводят ведущие преподаватели Института из Москвы - профессора, доктора, доценты, кандидаты наук!
Обучение платное, по специальности психология, направление педагогика, а также сотрудникам правоохранительных органов и военнослужащим по

25.05.2006

№58 (21298)

БУРЯД УНЭН

Дүхэргэ

№20 (476)

14

Суббота, 3

● ПЕРВЫЙ КАНАЛ

- 07.00 НОВОСТИ
07.20 Х/Ф «ВЕСЕЛЬЕ НЯНЬКИ»
09.00 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!
09.40 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.00 «КРЯК-БРИГАДА». «С ДОБРЫМ УТРОМ, МИКИ!»
11.00 НОВОСТИ
11.10 «СМАК»
11.30 Д/Ф «ЕЕ СЛЕЗАМ МОСКВА ПО-ВЕРИЛА»
12.20 НЕДЕЛЯ НА «ФАБРИКЕ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 ЗДОРОВЬЕ
14.00 «СВИДЕТЕЛИ КАТАСТРОФЫ. СУ-ПЕРТОРНАДО»
15.00 «МЫ ДЕЛАЕМ «ЕРАЛАШ»
15.30 ПРАЗДНИЧНЫЙ КОНЦЕРТ К МЕЖДУНАРОДНОМУ ДНЮ ЗАЩИТЫ ДЕТЕЙ
16.40 Х/Ф «КАК УКРАСТЬ МИЛЛИОН»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.10 «ПОЙМАТЬ ВОРА»
19.40 «ФОРМУЛА КРАСОТЫ»
20.40 «БОЛЬШИЕ ГОНКИ». ПОЛУФИНАЛ
22.00 «ВРЕМЯ»
22.20 «ФАБРИКА ЗВЕЗД»
23.40 Х/Ф «КАПИТАН РОН»
01.30 Х/Ф «РЕВОЛЬВЕР»
03.40 Х/Ф «ХОРОШАЯ ЖЕНЩИНА»
05.20 Х/Ф «В ТЕНЬТО»

● «РОССИЯ»

- 07.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
08.40 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ». ИТОГИ ТИРАЖА
09.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР.ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.20 «ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ»
09.55 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
10.20 «ВОКРУГ СВЕТА»
10.50 «СУББОТНИК»
11.30 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ». РЕЗУЛЬТАТЫ ГОЛОСОВАНИЯ
12.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
12.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.20 «ДОНАЛЬД ДАК ПРЕДСТАВЛЯЕТ»
10.20 «УМНИЦЫ И УМНИКИ»
11.00 НОВОСТИ
11.10 «НЕЛУГЕВЫЕ ЗАМЕТКИ»
11.30 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.20 «ФАЗЕНДА»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Д/Ф «НИКОЛАЙ ВАЛУЕВ. ЗВЕРЬ С ВОСТОКА»
13.40 БОКС. НИКОЛАЙ ВАЛУЕВ - ОУЭН БЭК
14.50 Х/Ф «ТРИ ДНЯ ВНЕ ЗАКОНА»
16.40 «КВН-2006». ВЫСШАЯ ЛИГА
19.00 ВРЕМЯ
19.50 Д/Ф «УМЕРЕТЬ ЗА КРАСОТУ»
20.50 НИКОЛАЙ БАСКОВ, ГЕННАДИЙ ХАЗАНОВ В ПРОГРАММЕ «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
22.00 ВОСКРЕСНОЕ «ВРЕМЯ». ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА
22.45 Х/Ф «ДОМ С ПРИКОЛАМИ»
00.20 БОКС. НИКОЛАЙ ВАЛУЕВ - ОУЭН БЭК
01.20 СУПЕРЧЕЛОВЕК. «ПРОГУЛКИ С КОСМОНАВТАМИ». З.С.
02.20 Х/Ф «СЦЕНАРИЙ УБИЙСТВА»
04.10 Т/С «УБОЙНЫЙ ОТДЕЛ»
04.50 «ТАЙНЫЕ ЗНАКИ ЗЕМЛИ»
05.40 Д/Ф «ВАЛЕНТИНА ЛЕОНТЬЕВА. ЖИЗНЬ ПОСЛЕ СЛАВЫ»

● «РОССИЯ»

- 06.55 Х/Ф «НЕ ЗАБУДЬТЕ ВЫКЛЮЧИТЬ ТЕЛЕВИЗОР»
08.25 «ЗДОРОВЬЕ»
08.35 «СЕЛЬСКИЙ ЧАС»
09.00 ВЕСТИ
КАНАЛ БГТРК
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР.ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.20 «РУССКОЕ ЛОТО». РЕЗУЛЬТАТЫ РОЗЫГРЫША
09.30 М/Ф «ХРАБРЫЙ ЗАЯЦ»
09.50 Х/Ф «НЯНЬКИ»
11.30 «УТРЕНИЯ ПОЧТА»
12.20 «СТО К ОДНОМУ»
13.15 «АНШЛАГ И КОМПАНИЯ»
14.15 «КЛУБ СЕНАТОРОВ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «СУВЕНИР ДЛЯ ПРОКУРОРА»
КАНАЛ БГТРК
17.00 СПОРТ-ЦЕНТР
17.10 «КУРС НА СТАБИЛЬНЫЙ РОСТ». К 15-ЛЕТИЮ ОАО «БУРЯТЗОЛОТО»
17.30 «ВЫБЕРИ УЧИТЕЛЯ» НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПРОЕКТ
17.45 «АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ» ХАМБО-ЛАМА Д. АЮШЕЕВ
18.00 «РАДОСТЬ ВСТРЕЧИ» МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТЕЛЕПРОЕКТ
18.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «ВЕСТИ - БУРЯТИЯ» СОБЫТИЯ НЕДЕЛИ (ДО 19.00)
КАНАЛ «РОССИЯ»
19.00 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
19.30 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»
20.00 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ»
21.00 ВЕСТИ
21.20 «СУББОТНИЙ ВЕЧЕР»
23.10 Х/Ф «БАЗА «КЛЕЙТОН»
01.10 Х/Ф «ДЖЕЙСОН ИКС»
03.00 «ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА»

- 20.00 «СЕГОДНЯ»
20.55 «ПРОГРАММА МАКСИМУМ». СКАНДАЛЫ. ИНТРИГИ. РАССЛЕДОВАНИЯ
21.55 Т/С «СЫЩИКИ-5»
23.00 «РЕАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА» С ГЛЕБОМ ПАВЛОВСКИМ
23.40 Х/Ф «ПРЕЗУМПЦИЯ НЕВИНОВНОСТИ»
02.15 «МИРОВОЙ БОКС. НОЧЬ НОКАУТОВ»
02.50 Х/Ф «ШЕСТЬ»
04.45 Х/Ф «МАНХЭТТЕН»

- 06.45 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНЫЙ ГИПНОЗ»
08.15 М/Ф «СУПЕРМЕН»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 «ДИКИЙ МИР» С ТИМОФЕЕМ БАЖЕНОВЫМ
09.45 «БЕЗ РЕЦЕПТА»
10.25 «СМОТР»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «ГЛАВНАЯ ДОРОГА»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
12.55 «КАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.00 «СЕГОДНЯ»
— КАНАЛ БГТРК
14.20 КИНЕМАТОГРАФ
14.35 ЛЕСНОЙ ПЕРЕДЕЛ
14.45 ГАЛА, МАМА, Я - СПОРТИВНАЯ СЕМЬЯ
КАНАЛ НТВ
15.00 Х/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ «СВЯТОГО ЛУКИ»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД» НАДЕЖДА ПАВЛОВА
17.55 «СВОЯ ИГРА»
18.55 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»

- 20.00 «СЕГОДНЯ»
20.55 «ПРОГРАММА МАКСИМУМ». СКАНДАЛЫ. ИНТРИГИ. РАССЛЕДОВАНИЯ
21.55 Т/С «СЫЩИКИ-5»
23.00 «РЕАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА» С ГЛЕБОМ ПАВЛОВСКИМ
23.40 Х/Ф «ПРЕЗУМПЦИЯ НЕВИНОВНОСТИ»
02.15 «МИРОВОЙ БОКС. НОЧЬ НОКАУТОВ»
02.50 Х/Ф «ШЕСТЬ»
04.45 Х/Ф «МАНХЭТТЕН»

- 07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.
08.00 «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.25 М/Ф «ТАЙНА ТРЕТЬЕЙ ПЛАНЕТЫ»
09.20 «АНТОЛОГИЯ ЮМОРА». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
10.10 «ЭВОЛЮЦИЯ СКОРОСТИ». ФОРМУЛА УСПЕХА
10.20 «АБИТУРИЕНТ - 2006». ЖИЗНЬ С УДОМ
10.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
11.00 «ХИТ - ПАРАД ДИКОЙ ПРИРОДЫ»
12.00 Х/Ф «НЕ ЦЕЛУЙТЕСЬ С ДЖИННОМ ИЗ БУТЬЛКИ»
14.10 М/Ф «ЖИЛ - БЫЛ ПЛЕС», «ДОРОЖНАЯ СКАЗКА»
14.30 «ЖИЗНЬ, ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
15.00 Д/Ф «ВОЗМОЖНОСТИ ПЛАСТИЧЕСКОЙ ХИРУРГИИ»
16.00 «ОФИС». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
17.00 «ИЗМЕНИ СВОЙ МИР»
17.20 М/Ф
17.30 «ТАКСИ»
18.00 «КЛУБ БЫВШИХ ЖЕН». ЖИЗНЬ С УДОМ
19.00 «ДИКИЕ ДЕТИ»
20.00 «АБИТУРИЕНТ - 2006»
20.20 ЗНАКИ ЗОДИАКИ. ФОРМУЛА УСПЕХА
20.30 ДЕРЕВНЯ ДУРАКОВ. ЖИЗНЬ С УДОМ
21.00 «НА НОЧЬ ГЛЯДЯ». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
22.00 «ДОМ-2. НОВАЯ ЛЮБОВЬ»
23.00 «КОМЕДИ КЛАБ»
00.00 ФАНТ. ДЕТЕКТИВ «БУНКЕР, ИЛИ УЧЕНЫЕ ПОД ЗЕМЛЕЙ»
00.30 СЕКС С АНФИСОЙ ЧЕХОВОЙ
01.00 Х/Ф «СМЕРТЬ СУПЕРМОДЕЛЯМ»

● ТИВИКОМ

- 08.05 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
08.15 DISCOVERY «В ПОИСКАХ ЛЕОПАРДОВ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
09.15 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН» С АКУШНАРЕВЫМ (ПОВТОР ОТ 01.06) «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
09.40 «НАШ ГОРОД». «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
10.05 М/С «ГЕРКУЛЕС». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
10.30 М/С «СИМПСОНЫ». «ЖИЗНЬ С УДОМ»
11.05 Т/С «ПОСТРЕЛЯТА». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
11.40 «ОЧЕВИДЕЦ» С С. РОСТОМ
12.40 «МОЗГОЛОМЫ: НАСИЛИЕ НАД НАУКОЙ»
13.50 «КРИМИНАЛЬНОЕ ЧИВО»:
«СПОРТ НА КРОВИ»
14.30 «ЧУДЕСА КИНО»
14.50 «ОТРАЖЕНИЕ». «АРМИЯ БРОДЯГ».
«ЖИЗНЬ С УДОМ»
16.00 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ» С ИДЫХОВИНЫМ
17.00 Х/Ф «ДРУГИЕ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
19.30 «ГЛАВА О ГЛАВНОМ». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
20.00 «НЕДЕЛЯ» С С. МАКСИМОВСКОЙ
21.20 Х/Ф «ДВОЙНОЙ ФОРСАЖ».
«ЖИЗНЬ С УДОМ»
23.45 «ИГРУШКИ МАГНАТОВ» 1 Ч.
01.00 «ПЛЕЙБОЙ». «ЖЕНСКИЕ ИСТОРИИ СТРАСТИ»: «ЖЕЛАННЫЕ ФАНТАЗИИ»
01.40 «ПЛЕЙБОЙ». «СЕКССЕТЕРА»

● АРИГ УС

- 06.00 Х/Ф «СОКРОВИЩА ЛЕПРЕКОНОВ»
07.25 М/Ф «ТРОЕ ИЗ ПРОСТОКВАШИНО»
07.50 М/С «ГАРОЛЬД И ФИОЛЕТОВЫЙ КАРАНДАШ»

● ТИВИКОМ

- 08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.30 М/С «ФЛИППЕР И ЛОПАКА»
09.00 «ЛУЧШИЕ ПРОГРАММЫ «УЛИЦЫ СЕЗАМ»»
09.30 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ»
10.00 Х/Ф «МОЙ МАЛЬЧИК»
12.00 «САМЫЙ УМНЫЙ»
14.00 КИНО В ДЕТАЛЯХ С ФЕДОРОМ БОНДАРЧУКОМ
15.00 ФИЛЬМЫ ПРОИЗВОДСТВА ВВС. ЛАБИРИНТЫ МОЗГА
16.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ. СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК
16.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
17.35 Х/Ф «НАПАДЕНИЕ НА 13-Й УЧАСТОК»
19.50 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
21.00 Х/Ф «ФОКУС-ПОКУС»
23.10 ХОРОШИЕ ШУПКИ
00.00 «БУРЯТИЯ В ДЕТАЛЯХ. SMS-ЧАТ»
01.05 Х/Ф «ИНСПЕКТОР ЛАВАРДЕН»
03.00 Х/Ф «КОРОЛИ РОКА»
04.20 МУЗЫКА НА СТС-БАЙКАЛ

ДТВ

- 10.30 Т/С «НАПРЯГИ ИЗВИЛИНЫ»
11.00 ДЛЯ МИЛЫХ ДАМ
11.35 М/Ф
13.10 Х/Ф «УДАЧИ ВАМ, ГОСПОДА!»
15.30 Т/С «ВСПОМНИТЬ ВСЕ»
16.30 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
17.30 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»
17.55 Т/С «МУЖСКАЯ РАБОТА-2»
20.00 САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО
20.30 «ОСТОРОЖНО, АФЕРА!»
21.00 ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА
22.00 РУССКИЕ ХИТЫ. «ТРОЕ В ЛОДКЕ, НЕ СЧИТАЯ СОБАКИ»
01.00 Т/С «С.С. И МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ - ЛАС-ВЕГАС»
02.55 ШОУ РЕКОРДОВ ГИННЕСА
03.55 Х/Ф «ЛАУКИ-2»
06.05 Т/С «ВСПОМНИТЬ ВСЕ»
07.00 «ЗВЕЗДНАЯ СЕМЕЙКА»
07.45 «ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ»

● СТС - «БАЙКАЛ»

- 06.00 Х/Ф «СОКРОВИЩА ЛЕПРЕКОНОВ»
07.25 М/Ф «ТРОЕ ИЗ ПРОСТОКВАШИНО»
07.50 М/С «ГАРОЛЬД И ФИОЛЕТОВЫЙ КАРАНДАШ»

● АРИГ УС

- 08.00 «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.25 М/Ф «ХАЛИФ-АИСТ»
09.20 «ЖИЗНЬ С УДОМ»
09.30 «С УТРА ПОРАНЬШЕ»
10.30 «ВНИМАНИЕ! ЖЕНЩИНА ЗА РУЛЕМ»
10.45 «АНТОЛОГИЯ ЮМОРА»
11.35 «ВЕБ-ЭКСПРЕСС»
12.05 Х/Ф «ФРИКАДЕЛЬКИ»
14.15 «АБИТУРИЕНТ - 2006». ФОРМУЛА УСПЕХА
14.30 «БЛАГАЯ ВЕСТЬ»
15.00 «ДИКИЕ ДЕТИ»
16.00 «ОФИС»
17.00 Х/Ф «АРОМАТ ЛЮБВИ ФАНФАН»
18.45 М/Ф «МАЛЬЧИК - С-ПАЛЬЧИК»
19.00 «ШКОЛА РЕМОНТА». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.00 Т/С «БУНКЕР, ИЛИ УЧЕНЫЕ ПОД ЗЕМЛЕЙ»
20.30 «АБИТУРИЕНТ - 2006». ЗНАКИ ЗОДИАКИ
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА.. ЖИЗНЬ С УДОМ
21.00 ДЕЛОВОЙ ТЕЛЕПРОЕКТ «КАПИТАЛ»
22.00 «ДОМ-2. ЭТО ЛЮБОВЬ»
23.00 «КОМЕДИ КЛАБ»
00.00 Т/С «БУНКЕР, ИЛИ УЧЕНЫЕ ПОД ЗЕМЛЕЙ»
00.30 Х/Ф «ВО ВСЕМ ВИНОВАТ ПОСЫЛЬНЫЙ»

- 09.00 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
09.25 «САМ СЕБЕ ХОЗЯИН» (ПОВТОР ОТ 01.06.)
09.50 М/С «ГЕРКУЛЕС». «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
10.15 Т/С «ПОСТРЕЛЯТА»
10.45 «ГЛАВА О ГЛАВНОМ»
11.15 «ШКОЛЬНОЕ ТВ». (ПОВТОР ОТ 3.06.) «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
11.50 «БЕЗ ТОРМОЗОВ»
12.25 «НЕДЕЛЯ» С С. МАКСИМОВСКОЙ
13.45 «ВОЕННАЯ ТАЙНА»
14.30 «НОВОСТИ 24»
14.50 «СУПЕРНЯЯ» С ТУТОЙ ЛАРСЕН.
16.00 «ПРОВЕРЕННО НА СЕБЕ»
17.00 Х/Ф «ДВОЙНОЙ ФОРСАЖ».
17.30 «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
19.30 «СВИДАНИЕ ВСЛЕДМО»
20.00 «НЕВЕРОЯТНЫЕ ИСТОРИИ» С И. СИДЫХОВИЧНЫМ. «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
21.10 Х/Ф «ГОДЗИЛЛА: ПОСЛЕДНЯЯ ВОЙНА» (ЯПОНИЯ) «ЖИЗНЬ С УДОМ».. «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ»
00.00 «ЦУНАМИ 2004: ВОЛНА СМЕРТИ»
01.10 Х/Ф «ПЕРЕКРЕСТИКИ МИРОВ»

● СТС - «БАЙКАЛ»

- 06.00 Х/Ф «БЕГАТЬ НА ВОЛЕ»
07.25 М/Ф «КАНИКУЛЫ В ПРОСТОКВАШИНО»
07.50 М/С «ГАРОЛЬД И ФИОЛЕТОВЫЙ КАРАНДАШ»
08.20 М/С «С

«Хиэн тутай нулдэ» гэхэн конкурсдо

ХЭДЫИБИДИ, МАНАЙ ҮНДЭНЭТЭН?

«БҮХЭДЭЛХЭЙН ХАРИЛСАН -
БУРЯАД-МОНГОЛНУУДАЙ ХУБИ ЗАЯН»

Буряадууд бүмбэрсэг эзлэхэй дээр таранхай гээд тоо, баримтануудаа гэршэлдэг байна. Буряад арадай тулааэлэгшэдэй Ази, Европо, Африка, Австрали болон Хойто болон Урда Америкэдэ, Канадада ажанааудаг, ажалладаг тухайн тэрээгүүр ошожо, аяншалжа ерхэн хүнүүд хөөрэлдэдэг гээшэ. Тэрэшэлэн СНГ-гэй бүхы гүрэнүүдтэ, Монгол наийхан орондо, Rossi гүрэнэй бүхы ехэ хотогородуудаа буряадууд ажанааудаг, ажалаа. Жэшээлэн абаадаа, гансал Москва хотод 7 мянга гаран зэрэлж байдаг Эрхүү хотодо 7 мянган буряадууд тоологдоно гэж нүүшүүн мэдээнүүд гэршэлж байдаг.

Эндэхэдэн баримтануудые дурдая. СССР гүрэнэй габьяата мастер, нүр харбалгаар дэлхэйн чемпион, Сеудаа болонон Олимпийн наадануудаа шангай нуури эзэлэн нүр харбалгаар Rossin Федерациин суглуулагдамал командын ахамад тренер Владимир Ешев Австралида ошоод тэндэ ажанааудаг бүлэг буряадуудтай уулзажаа ерхэн тухайгаа хөөрэдэг бэлэй.

Америкын Холбоото Штадуудаа ажанааудаг, ажалладаг буряадууд мүн лэ олон байхаа гэж тухайлалдана. Жэшээ болгон, Америкэдэ удаан саг соо ажанааудаг, ажал хэрэгээ урагшатайгаар ябуулжан Хурамхаанай аймагай Бархан Цыдыпович Дабаев олон жэлнүүдэ Америкэдээ эд баараа, хубсаа хунаар, бусад юумэ түрэлхидтээ эльгээжэл эльгээжэл байгаа гэдэг. Тэрэ буряад түрүүшээр Хитдай Манжуурта совет гүрэнэй тулааэлэгшэ болож ошоон аад, багахан тракторнуудые бүтээн гаргадаг завод нээнхэн юм гэлсэдэг. Тэрэ заводын олон трактор бүтээжэ гаргаад, харин гүрэнүүдээ худалдадаг, заримдаа СССР-тэ туналамжа болгон, тиймэ тракторнуудые эльгээдэг нэн гэхэ. Шайдор Дабаев нюотагаа бусажаа ерхээ аргагүй гэжэ тооloid, холын Америкэ нүүжэ ошоон байгаа. Энэ хүнэймний зээхүүн болохо, мүнээс Бархан нюотагаа гарбалтай Владимир Ампилович Будаев Баргажанай, мүн Хурамхаанай районуудай колхоз, совхозуудые урагшатай найнаар ударидаа, ажадаа ехэ амжлалтуудые туйладаг байнаан алдар солотой.

Африка түбидэ ажаллаажа, ута шарбуунсануудые абаажаа байдаг буряадуудай тоо даб дээрээ эли бэшэ байхал ха.

1995 оной статистикин зургаануудай мэдээсэнэй ёоор, жэшээлхэдэ, Монголдо - 35 мянган, Хитадта - 50 мянга гаран, Казахстанда - 1 мянган, Украинаад - 1 мянган тухай, Узбекистанда - 1 мянган шахуу, тэрэшэлэн Белоруссида, Азербайджанда, Арменидэ, Латвида хэдэн зэдэн зуугаад буряадууд ажанааудаг гэжэ мэдэнэбди.

Бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрээ 640 мянган буряадууд тоологдоно гэдэг. Энээндээс набагшаа татан, Rossin бүридэлдээ ордог хэн хойно хүнзинийн тоо дурдахаа ёнотойди.

Rossin Федерациин хүнзинийн тоо 1970 ондоо 1985 он болотор 130 миллиондоо 144 миллион хүртээрэе урган байгаа. Харин 1990 ондоо 2005 он болотор (мүн лэ 15 жэлэй туршада) 145,8 миллиондоо 143 миллион хүртээрэе доошонхон гээшэ. Юундэб гэхэдэ, нахаа баригшадай тоо түрээн хүнзиний тооноо холо улду байна бишүү. Ушар иимэндээ Rossin Федерациин Президент В.В.Путин Rossin Федеральна Суглаанда наякан эльгээнэн бэшэг соогоо үхижүүдые түрээн гэр бүлэнүүдээ материалынаа ехэ тэдхэмжэ угэхэ гэхэн дурадхалыень тон зүйтэй зүйл болоно.

Буряад Республикин хүнзин 1995 ондоо 1056 мянган байгаа хаа, 2005 ондоо 970 мянган болоод байбаа. Ушее нээг тоо дурдая. 2002 ондоо республика доторний 969,5 мянган хүнзин тоологдоо байбал, тэдэндэй 273 мянганийн буряадуудаа болоно гэхэ гү, али бүхы республикин хүнзин зоной арайл гэжэ 20 гаран процент болоно хэбэртэй.

«ОРОХОДОМНАЙ ОЛОН БОЛОЖО БАЙГААРАЙТ»

Майны республикаадаа хэдээ буряад янган ажанааудаг гээшбэй 1995 оной хүнзиний тоо абалгын мэдээнэй ёоор, 249525 буряад зон ажамиадаржаа байгаа гээд статистикаа харуулнаа. Rossi дотор бүхийдээ 460 мянган буряадуудаа тоологдог байбаа.

Ушее хэдэн тоонуудые харуулаяа: нээг мянган хүн бүридэ абаажаа тоолобод, нахаа баригшадай тоо 11,8 байгаа наань, түрээн хүнзиний тоо 11,6 болонон байна. Буряад арадай нахаа баригшадай түрээн хүнзиний тооно болоно. Тиймэээ республика доторхи буряад зоний тоо үсөөржэл үсөөржэл байна бишүү. Нээг буряад гэр бүлээд дундаа зэрэгэр 2,1 үхижүүн түрээн, зүгээр хотогородуудаа ажанааудадын 1,9 үхижүүтэй, харин хүдээ нюотагудаа ажанааудад гэр бүлэнүүд 2,3 үхижүүтэй болоно гэхэ элирүүлэгдээн байна. Эдээ тоонуудые харажаа, шэнжэлжээ үзэхэ үедээ буряадуудаа энэ хэбээрээ, дундаа зэрэгэр хоёр үхижүүнээс арай уллы үхижүүдые түрэжэ байбал, саашаадаа олошорхо байна гүбдэй. «Үгы» гэхэн харюу өөрөө гаражаа ерэнэл даа.

Ямар шалтагааныаа боложо, буряад зоний урдань хэлэдэг угаа наийхан, гүнзэгүүдээ удаа шанартай «Ороходомнай олон боложо байгаарайтыг, ерхэдэмийн ехээ боложо байгаарайтыг» гэхэн үреэл тоогохёо болишидээ гээшбэй.

Нэгдэхээр, олон гэр бүлэнүүд оронийн экономикик, хүгжэлтий, олзо оршоёо хараадаа абанаа. Хоёрдохёор, буряад басагадаа ондоо янганай тулааэлэгшэдээ хадамдаа гараад буряад нэрээс алданаа ха юм. Нүүлэй үедээ хитадай, мүн славян арадай тулааэлэгшэдээ хадамдаа гаригшад олошороо. Улаан-Үдээдэж эжээ соо бүхы шэнэгэр бүлээ болгошоид 5-6 процентийн ондоо янганай тулааэлэгшэдээ нийнээжэ ябашанаа гээд тоо, баримтануудаа харуулнаа. Гурбадахяар, элдэб янзын шалтагаанаар хадамдаа гараагүй, үхижүүдүүгүй басагадай тоо нилээд олон.

Буряад зоний тоо юундээ жэлээж жэлдээ олошорногүйб гэхэн асуудалдаа харюу үгэжэдэе, нахаа баригшадай тоо олошорно гэхэ ёнотойди. Олон буряадууд (бүхы бусад янганай дундаа) алжагүй болошиод, архидаа оржо, саашаа бурханай орондо ошохо харгы замаа улам дүгэлүүлнэ. Архи уугшадай тоо нүүлэй 15 жэлэй туршадаа 3 дахин олошороо гээдээдээрэхи тоонуудаа гэршээнээс хяа юм. Мүнэнэй байдал хото городуудташье, хүдээ нюотагудаа шайн гэхэн аргагүй. Эдээ болон бусад шалтагаануудаа уламжлалан, буряад зоний тоо үсөөрэн. Зүгээр өөрынгөө буряад янганай ерээдүй тухай, буряад арад зоний яажаа олошорхо тухай асуудал тухай бодомжлхо саг хуржээ ерээл гэжэ ханаахаа байна.

Нүүлэй үедээ Rossin хүнзиний тоо жэл бүри нээг миллионоор доошонно гээд бэшэдэг болонхой. Жэшээлжээ, нүүлэй 15 жэлэй туршадаа Rossin хүнзиний тоо 15 миллионоор үсөөн болоо гэдэг. «Буряад зоний яажаа олошорхонхай гү?» гэхэн асуудаллаа бүхы буряадуудаа, нэн түрүүн залуу үетэндэмийн хабаатай байнааны ойлагсостой.

Степан ОЧИРОВ,
РФ-гэй Журналистнуудай
холбооной гэшүүн.

«Алтаргана-2006»

ЯЛАЙРАЙХИДАЙ АРЮУХАН ХҮСЭЛ

Алайрайхидай аррюухан хүсэл
Алайраа аван
Алтаргана нааданга хабаадажа,
Эб найрамдалай
Эблээз хөхөн ажанааудаг.

АЛАЙР ГОЛ

Алайрайхидай аррюухан хүсэл
Алайраа аван
Алтаргана нааданга хабаадажа,
Эб найрамдалай
Эблээз хөхөн ажанааудаг.

Тобшоноор, ухдатайгаар энэ сонин найруулагдаа. Нэн түрүүн хүтэлий болон Алайр нүүринуудаа субаргандын бодхохо талаар эмчидээ хандалга толилогдонхой. Нигүүлэсч, буяангаа энэ хэрэгтэ хандиб үргэхэе уралданаа ухдатай.

Үндээр нэрээ зэргээд хүртэхөөрнэ, тушаалдаа дэбжүүлэгдээлээр амаршалгандууд үтгээ. Тэрэ тоодо уран зохёолшо Ж.А.Зимицэд, Т.Б.Матхановада, А.Н.Санжиевада, Д.К.Тумуровада, С.Н.Тумуровта зориулагданаа амаршалгандуудаа.

Буряад Республикин эрдэм нуралсалай габьяатаа худэлмэрилэгшээ Д.Д.Именохоеавагай хүтэлбэри доро 1997 ондоо байгуулагданаа «Алайр» ансамбль тухай томо дүрэ зурагтай мэдээслээд үтгэнхэй.

Буряадай арадай уран зохёолшо Ж.Зимицэд хүртэхөөр 85 наанай ойн баярта, алдар суута артистка М.Н.Степановагай дурслаадаа, «Алайр» шоотаг эблэлэй ажал ябуулгадаа зориулагданаа мэдээслэлнүүд, 2-дохи хуудааны шэмгээнэ.

Түүхэн, Аха, Захаамин, Алайр, Монголы Булган болон Хүбсгэл аймагуудай түлээлэгшэдээ - хонгоодорнуудай VII уулзалгаа энэ удаа Алайрай аймагтаа үнэргэгдэхээр хараалгданаа. Хонгоодорнуудай утгай эблээз түрүүлэгшээр Захааминай аймагай захирагаанай толгойлогшо В.В.Аюшев томилогдоон бишүү.

«Алайр» сониний удаадаа дугаартаа уласхорондын энэ найндэртээ бэлэдхээл тухай бэшэгдэхээ гээд тусгаар заагданхай.

Галина ДАШЕЕВА

Үрилгыа табяатай

Уласхорондын ухдатай Алтаргана наадандаа

Улаан-Баатархаа аван монгол угсаатан

Усть-Ордаа, Арахаа аван,

бүрэд арад

Улаа-ягаан, сэгээн хүхэ тутуудаа

барижа,

Урма баяраар сэдэхэлээ дэлбэрүүлжэ,

Уянгата дуунуудаа, ухаан бодолоо

һэргээхэн.

...

Ён заншалаа анханаан шэнжэлжэ, ёхороор ёхорильтүүдээгээлтэй тойржо, ёхор наадаяа аялгаарын дасуулж, Залуушуудаа хатараа харуулж, Зохиц зугтаа наадаа бүтээхийн түлөө Зүйнхээс аялгаарын дасуулж, олон шалтагаанаар байхадай, гэхэ нээлтэй.

Эрхүүгэй Алайр, эхэ Баргажамни Элзэг дулаанаар абаажа хараанай, Эхэнэр хүнээжээсээр эхээдээ, Эхэнэр хүнээжээсээр эхээдээ, Игиганай байнаа хүртэн баясуулж, Эхэнэр миний эдээ хоёр нюотагудини.

Эхэ нюотагай наагасануудын, абануудын.

Эхын шара уураг эдюулжэ, Эльбэн эрхэлүүлжэ, үндэлгэхэн

Эдэ хубүүд, басагадаймийн тоонтоо

Эхэл болонон, хангаль хамалаа

Хүхэнүүрүүн, Эрхүүгэй тойрогой элбэг таряа

ургуулдаг

Элдин тэнюун талатай Алайри.

Алайр ашанар зээнэрээ дахуулаад,

Адуунайн арьбингаар,

Гахайнай тойрогой элбэг таряа

Аарсаа бозоор, амттай зээдэгэнэр

25.05.2006

БУРЯД ҮНЭН

№58 (21298)

Джэриг

16

№20 (476)

Хэлэн тухай хөөрэлдэе

ЭРДЭМ НУРАЛСАЛЬЕ ШИНЭДХЭЛГҮН ШАТАДА

Буряад хэлээс хайшан гээд хүтжеехэб тээнэй асуудалаар Буряад Республикин Правительствадаа зүблэөн үнгэрбэ. Энэ хэмжээ ябуулгадаа Буряад Республикин гүрэнэй засагай зургаануудаа түлөөлэгшэд, эрдэмтэд, буряад хэлэнэй багшанар сугларжа, үндээнэй буряад хэлэнэнгээ байдал тухай хөөрэлдэв хэнэн байна.

Буряад хэлэн Буряад Республикин гүрэнэй хэлэнүүдэй нэгэн гээш. Энэ хэлэн дээрээ Россиян Federatiin зарим газарнуудаа

Усть-Ордын, Агин Буряадай автономито тойрогуудаа, Эрхүү, Шээтэ, Дотор Монголдо болон бусад газар нүүринуудаа хөөрэлдэв гээд тэмдэглээ. Харин газар газараар гээд, буряад зон өөрнхеэрээ хөөрэлдэв байнанин гайхалт. Юундэб гээдээ, буряад хэлэн олон диалектнүүдтэй. Аинхан сагтга буряад зон хуушан монгол хэл хэрэлдэв нэн. Шэнэ буряад хэлэн хөёр зуун жэлэй эхин багта хорёод онуудаар хуушан монгол хэлэн дээрээ үндээнэлжэ байгуулагданаа түүхтэй. 1931 ондо буряад хэлэн латинизированы алфавидаа оруулагданаа байна. Табан жэлэй туршадаа буряад литератураа хэлэнэй үндээн нуури урда зүгэй буряадуудай диалект дээрэ табигдаанаа юм. Тэрэнэй удаа 1936 ондо

литературна хэлэнэй үндээнэд зүүн зүгэй буряадуудай (хорин) диалект оруулагдаа юм. 1939 ондо буряад хэлэн ород графикатай боложо, «ө, ү, һ» үзэгүүд иэмдэгдэн байна.

Харин жараад үлүүтэхэн жэлэнүүдэй үнгэрээд байхадаа, хараад үзэхэдэйн, буряад хэлэн ялангаа хүгжэж байна гээд хаа, алдуу болонгүй бэшэ гу даа? Буряад арад ород арадтай хуби заяагаа холболсонойн удаа олон жэлэнүүд үнгэрээ, тийн соёл, эрдэм хүгжэнэ. Харин шэнэ сагай эрилтээр үндээн хэлээс улам үргэнээр хүгжжэх ёнаан олоний бодолдо ерэн гээд хэлэе.

Тус хэмжээ ябуулгадаа «Буряад хэлэх хүгжэлтийн концепциин проекти табигдахаа, олон эрдэмтэдэй, багшанар шүүмжэлэдэ оронон байна. Буряад Гүрэнэй университетийн буряад хэлэнэй багши В.Д.Патаева бэлдэгдэн проектээр ёнамжаяа оруулба: «Буряад хэлэн нийтийн талаар ехэхэрэлгэдэнэгүй. Тийн энэ алишье талаараа засаг зургаануудай хэзэж ажлын гээш хаюм». Валентина Дугаровнагай тэмдэглээнээр, буряад хэлэнэй багшанар олоор бэлдэгдэн, шэнэ номуудаа хүргүүлийн шүүмжэлэхэд С.Ц.Содномовын элдэхэл хэбээ. Засагай зургаануудай зүгнээ Арадай Хуралай Хорооной түрүүлэгшын орлогшо А.С.Коренев уг хэлэхэдээ, Арадай Хуралай иониний сессиидээ Буряад Республикин хэлэнүүдэй ёнхуулинда шэнэ иэмэлтэнүүдэй

диалектнэ үгэнүүд хэлэ бүри баяжуулдаг үргэлжий юм.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмтэй доктор Г.В.Дырхеева ондоо ёнамжатай: «Хоёр часай туршадаа буряад хэлэн нүргүүлийн тайнаар заагданагүй», - гэж тэрэхэлэнэ. Мүн тикидээ, гансашье буряад хэлэнэй хүгжэлтээ тулуур байдалдаа ороод байна бэшэ, харин ород эвэнк болон бусад хэлэнүүдэй хүгжэлтээ тухай бодомжко хэрэгтэй гээд эрдэмтэн тэмдэглэбэ.

Педагогикин эрдэмтэй кандидат С.Ц. Содномов буряад хэлэх үзэлгэлийн шэнэ стандарт бэлдэгдэн байна. Энэ стандартын гол шухалаа зорилгоонуудад суглаагчад танилсаа юм.

«Хотын 46 нүргүүлийн тайнаар буряад хэлэн үзэгдэнэ. Жэл бүри шэнэ мэргэжэлтээ хотын болон республикийн аймагуудай нүргүүлийн тайнаар буряад хэлэнүүдэй хүгжэлтээ шүүмжэлэхэд С.Ц.Содномовын элдэхэл хэбээ.

Засагай зургаануудай зүгнээ Арадай Хуралай Хорооной түрүүлэгшын орлогшо А.С.Коренев уг хэлэхэдээ, Арадай Хуралай иониний сессиидээ Буряад Республикин хэлэнүүдэй ёнхуулинда шэнэ иэмэлтэнүүдэй

оруулагдахаа тухайнь мэдүүлбээ. Тэрэнэй тэмдэглээнээр, засагай зургаануудаар буряад хэлэнэй хүгжэж байхын тул олон арга боломжонууд хэгдэнэ. Нэрлэбэл, «Байгал» сэтгүүлэх хэблэлгэдэ мүнгэсалин одогдоож, сэтгүүл ород, буряад хэлэн дээрэх хэблэгдэн гаргагдадаа болоо юм.

Буряад Республикин Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо С.Г.Ефимов итгэж хэлэнэй байна: «Буряад хэлэх үзэлгээдэ нэгэдэгдэн байгуулахаар хэгдэнхэй бэшэ хадань, тийн зурагтай, зохиц номуудай дуталдааныаа болоо ород үхижуудаа энэ хэлээр нонирхоногүү шахуу».

Мүнээ дээрээ буряад хэлэнэй хүгжэлтээ хэр зэрэг бэлдүүлэгдэнэб гэж шалгажаа байхаа гүрэнэй комисси байгуулагдахаа тухай Үндэстэнэхийн хоорондын харилсаанай, нийтийн, шажан мургэлэй итгээлнүүдтэй хойбооний болон мэдээслэлэй комитедэй түрүүлэгшэ В.Р.Булдаев мэдээсээбээ.

Эрдэмтэд, засагай түлөөлэгшэнэ комиссиин бүридэлдэ оруулагдахаа. Тийн хажуугаарын республика дотор «Буряад хэлэнэй үдэр» үнгэргэдэг болох гэжэ хэлсэгдэнэй байна. Иймэй найндэр намарай эхин багта тэмдэглэгдэхээр хараалгдана.

Янжамаа ЖАЛОВА

(Окончание. Начало в предыдущем номере).

В первой главе отмечается, что основы современных монгольского и бурятского литературных языков складывались на базе старописьменного монгольского языка, который, как пишет автор, «сыграл без преувеличения исключительно прогрессивную и неизмеримо большую роль в развитии национальной культуры как бурятского, так и монгольского народов» (книга первая, с. 114). В связи с этим в монографии дается критика распространенной точки зрения, согласно которой буряты и калмыки относятся к младописьменным народам, которые получили письменность только после революции.

У.Ж.Ш.Дондуков указывает, что старомонгольский язык был единственным письменным языком для мон-

хагар, далхагар, шалхагар и т.д.

В постреволюционное время этот древний способ возродился и особенно активно использовался в монгольской деревне для образования новых терминов, например: чагнуул - «подслушивающий», «соглядатай», и чагнуур - «фонендоскоп», «стетоскоп», үргүүр - «ручка (на конных граблях)» и үргүүл - «домкрат» и др. У.Ж.Ш.Дондуков выявляет основные приемы использования фонетических средств монгольских языков в словообразовании. В то же время отмечается, что этот своеобразный вид словообразования еще нуждается во всестороннем специальном исследовании.

В монографии наиболее подробное освещение получил аффиксальный способ словообразования. Ему посвящена третья глава (с.184-284 первой книги и с.3-97 второй книги). Автор показывает, что модели этого словаобразования берут свое

Новая монография

вставными или соединительными гласными, например: сур- + -ла - сур-у-ла-а, сал- + -мал - сал-у-мал, бол- + -мджи - бол-у-мджи, гар- + -гад - гар-у-гад и т.д.

У.Ж.Ш.Дондуков согласен с тем, что таким путем можно восстановить исконные корни, но, по его мнению, они все являются тюркскими словами. Так, глагол оозо «целовать» образовался от тюркского ооз - «губы», золгохо - «встретиться» от тюркского зол (йол, йул, джол) «дорога»; сана - «думать, считать», тула - «подпереть» от тюркского са- «запрудить» и т.д. По мнению автора, изначальные корневые глаголы в монгольских языках всегда были двусложными. Корень в монгольских языках - это морфема, которая является либо живым, либо

компонентом, такое сочетание, действительно, целесообразней считать аналитической лексемой.

В главе VI «Влияние русского языка на развитие и обогащение лексики бурятского языка» подчеркнуто, что проблема языковых контактов не может быть разрешена без учета конкретных внешнелингвистических факторов. Ясное понимание этой исходной методологической позиции помогло автору подробно и квалифицированно осветить вопросы влияния русского языка на развитие и обогащение лексического состава бурятского языка. Четкое освещение получили вопросы калькирования слов и словосочетаний. Автор в целом на большом фактическом материале показал, что лексика русского языка оказала и про-

О СЛОВООБРАЗОВАНИИ МОНГОЛЬСКИХ ЯЗЫКОВ

голов и бурят. После революции традиции этого единого языка были продолжены, и начал создаваться новый единый литературный язык, но этот процесс был прерван с начала 30-х годов.

В первой главе второй части своей работы У.Ж.Ш.Дондуков рассматривает словарный состав бурятского литературного языка по основным лексико-семантическим группам в сравнении с лексикой бурятских диалектов и современного монгольского языка. А исходя из того, что лексика двух монгольских языков развивалась аналогичным путем, автор предполагает трехступенчатую периодизацию всего процесса развития словарного состава этих языков, который охватывает примерно 20-30-е, 40-60-е и 60-80-е годы прошлого века.

Процесс обогащения словарного состава происходит главным образом за счет собственных средств. При этом автор выделяет в монгольских языках фонетический, аффиксальный, лексико-семантический способы словообразования, а также словосложение и парное сочетание слов. Каждый из этих способов подробно охарактеризован в работе.

Глава вторая посвящена фонетическому способу словообразования. Этот способ функционировал в древности. Чередование гласных и согласных широко использовалось в звукоподражательных и образных словах для выражения семантических различий и оттенков. Они объединяются в определенные гнезда слов, представляя собой как бы видоизмененные варианты одного и того же слова, например: «ташаганаха, тушэгэнхэ, тэшэгэнхэ, таршаганаха, торшаганаха, түршэгэнхэ, даржаганаха, доржаганаха, балхагар, булхагар, болхогор, бэлхэгэр, бүлхэгэр, билхагар, пал-

и начало в глубокой древности. Поэтому механизм современного словообразования оказывается тесно связанным с процессом исторического словаобразования. В виду этого морфемный и словообразовательный анализ каждой модели аффиксального словаобразования автор проводит с учетом материала не только самих монгольских, но и тюркских языков. Благодаря применению сравнительного исторического метода автор приходит к выводу, что членение вышедшего из самостоятельного употребления в монгольских языках корня на значимые элементы бывает возможным только на почве тюркских языков.

«В.В.Цыдыпов в своих теоретических статьях и учебных пособиях по бурятскому языку обосновал тезис о том, что в бурятском языке имеются полные (морин - «лошадь»; морин-шуу - «несколько похож на лошадь») и усеченные (морион - «конюх»; мордохо - «садиться на коня») корни. А в монгольском языке выделяется корень мор-, в калмыцком мэр-.

Г.Д.Санжеев полагает, что исторический корень слова может быть восстановлен только методами этимологического анализа. Например, в такой непроизводной для современного бурятского языка глагольной основе, как дийлэ - «победить» в результате такого анализа обнаруживается корень гээ-. Этот же корень наличествует в словах дээрэ (из дэ- + гэ + р + э) - «наверху», дээшэ (из дэ- + гэ + гши) - «выше» и дээжэ (из дэ- + гэ- + джи - джи) - «отборное», «лучше». Ср.еще: ула- «краснеть», са- «белеть», корни которых наличествуют в словах улаан - «красный» (из ула- + ган), улабар - «красноватый» (из ула- + бури) и сагаан - «белый» (из ча- + ган).

При этимологическом анализе подобных слов обнаруживается, что исторический корень в бурятском и других монгольских языках был односложным. Здесь конечные гласные основы не включаются в состав корневых морфем. Они считаются

вышедшим из употребления словом, которое дальше не членится на значимые элементы, а если делится на значимые элементы, то это бывает возможно только на почве тюркских языков.

Так путем применения сравнительно-исторического метода восстанавливается тюркский корневой элемент в бурятских словах «уйлаха» - «плакать», «сахиха» - «сохранять, беречь, оберегать», зодохко - «икать», гэгэз - «плакать», нутшаха - «всхлипывать», набинаха - «трепыхаться, дрожать».

Производящую, мотивирующую основу автор считает установленным лишь тогда, когда их находит в родственных словах, в частности, бурятского языка или же в словах других родственных ему монгольских языков, либо в словах тюркских языков с учетом связанных с ними значений. При систематическом сравнении двух языков появляется возможность находить объяснение фактов одного языка в другом. Так, в бурятском языке имеется существительные ухаан- «ум» и прилагательное ухамай - «сообразительный», но отсутствует глагол уха - «понимать», «соображать». Этот последний сохранился в монгольском, от него образовано слово «уухулагы» - «агитатор».

В главе IV «Лексико-семантический способ словообразования» подробно рассмотрена проблема переосмысления значения слов, развитие омонимии, антонимии, приемы терминирования слов и словосочетаний.

В главе V «Словосложение и парное сочетание слов» этот способ показан как один из продуктивных способов образования специальных терминологических наименований. Поскольку любое номинативное сочетание ведет себя в речи как сложное слово, причем характер его синтаксического и морфологического поведения определяется последним

должен оказывать глубокое воздействие на семантическую и фонетическую структуру слов бурятского и других монгольских языков, что в этих языках все больше появляется общего в основах слов, морфемах, суффиксах, в способах их композиций, в моделях словообразования и что в современных монгольских языках под влиянием русского языка вырабатываются общие модели высказывания в условиях интенсификации процесса мышления современного человека, динаминости его жизни и глобальности сознания.

В работе дан можно сказать, исчерпывающий обзор и анализ теоретических положений по словообразованию, существующих как общем языкоизнании, русистике, так и в алтайистике (монголистике и тюркологии), что не было еще сделано до сего времени. В связи с этим уместно сказать, что в монографии сделаны ссылки на более шестисот работ, что, безусловно, облегчит работу последующих исследователей.

В целом монография представляет собой интересное и глубокое исследование, сочетающее в себе конкретный анализ огромного материала и его теоретическое осмысление. Работа найдет широкое практическое применение и будет использована в исследованиях по морфологии, лексикологии и терминологии монгольских языков.

Г.Ц.ПЮРБЕЕВ, доктор филологических наук, профессор Института языкоизнания РАН, Л.Д.ШАГДАРОВ, доктор филологических наук, профессор ИМБИТ БНЦ СО РАН.

ВЛИЯНИЕ МОНГОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Влияние монгольской культуры на русскую разговорную речь велико. Вот только небольшой список названий, который приводят бурятские сказители:

Мушкува (монг.) - зигзаг. Место, в котором Москва-река делает зигзаг, монголы, с середины XIII века, захватившие большую часть русской земли, называли таким именем. Отсюда и название города, построенного на этом месте - «Москва».

Хрым (монг.) - крепость. - Крым, кремль.

Юсунтун (монг.) - девять знамен (юсун - девять, тут - знамя). От этого слова, согласно преданию, происходит название города Ессентуки.

Харабах (монг.) - черная лягушка. Название горной местности «Карабах» также может проходить от этого слова.

Шутка. Анекдот

БЛАГОРОДНЫЙ ПОСТУПОК

Один лама, обучаясь водить машину, ехал вместе с инструктором по полю. На совершенно пустом, казалось бы, месте лама вдруг резко затормозил, постоянно немного, а затем стал снова набирать скорость.

- Что случилось? - спросил его сидевший рядом инструктор.

- Это я черта, перебегавшего нам дорогу, пропустил!

СОСТРАДАТЕЛЬНЫЙ УЧЕНИК

Архивы Иркутской области упоминают про одного старого ламу, которому во время официального приема у губернатора то и дело утирали сопли сопровождавший его ученик.

- Почему он не утирает их сам? - поинтересовался, не выдержав, губернатор.

- Ради сострадания ко всему живому, - ответил ученик. - Лама не желает движением своей руки причинять вред крошечным существам, растворенным в воздухе!

- А ради чего вытираешь сопли ты?

- Тоже ради сострадания ко всему живому, - ответил ученик. И, помолчав, добавил: - Ведь если я не буду этого делать, лама утонет в своих соплях!

ИСТОРИЯ С САХЬЮСАНОМ

Один предприниматель из Улан-Удэ везет на новеньком «джипе» своих родителей. Когда разогнался до скорости 120 км/час, матеря его спрашивает:

- Можно, потише, сынок?

- Не бойся, мама, Сахьюсан с нами!

- Да, это правда, сынок. Но все же останови: я сойду...

Едет предприниматель, оставшись с отцом, дальше. Когда разогнался до скорости 150 км/час, отец его спрашивает:

БУРЯТСКИЕ БУДДИЙСКИЕ ПРИТЧИ

- Можно, потише, сынок?
- Не бойся, отец, Сахьюсан с нами!

- Это, конечно, так и есть. Но все же останови: я сойду...

Едет предприниматель дальше в одиночестве, скорость приближается к 180 км/час. Вдруг слышит позади себя голос:

- Останови, я тоже сойду...

«БУДДИСТ»

Русскому человеку, находившемуся в нетрезвом состоянии, показали на приезжего бурята и сказали:

- Он - буддист!
Тот немедленно подошел к этому буряту.

- Ты - буддист? И я тоже - буддист... Будес?.. - и щелкнул себя пальцем по плохо выбритой щеке.

РАДИ ВЫЯСНЕНИЯ ИСТИНЫ

К одному ламе обратился за помощью больной, весьма застенчивый юноша. Лама его и просит:

- Покажи языки!
Юноша, краснея, едва приоткрывает свой рот.

- Я тебе что сказал? - сердится лама. - Покажи языки!

- Мне как-то стыдно показывать ламе языки...

- Ради выяснения истины, сынок, - замечает ему лама, - и самому Будде языки показать не зазорно!

ПЬЯНИЦА И СМЕРТЬ

Отпетый пьяница просит ламу рассказать ему о смерти. После долгих уговоров лама, наконец, отвечает:

- В момент смерти праведника к нему спускается с неба Будда Амитабха. Он помещает в цветок лотоса, который держит в руках, его душу и уносит ее в Рай. А кто и с чем придет к тебе, к пьянице, в момент смерти, ты и сам хорошо знаешь!

ВЫСОКО В ГОРАХ

На тропе, расположенной высоко в горах, встретились однажды два йогина и стали друг другу объяснять:

- Я ушел в горы потому, что когда я медитировал в долине, вокруг меня даже в зимнюю стужу начинали распускаться цветы. И торговцы цветами, в ожидании легкой наживы, не стали давать мне житья.

- А я ушел потому, что однажды, находясь в трансе, случайно дотронулся до бараньей туши, и та ожила. И с тех самых пор, в каком бы прекрасном месте я ни медитировал, люди неминуемо превращали его в свалку, прятавая всяку падаль в надежде на оживить.

МОЛОКО ЧЕРНОЙ СВИНЬИ

Двое молодых друзей, сливших в своем селе большими проказниками, решили однажды проверить, насколько их местный лама добрый и отзывчивый человек. Они отправились к нему в гости и попросили как можно развязней:

- Дай-ка нам молока!
Лама им дал.

- Еще, - потребовали незваные гости.

Лама им налил.

- Давай еще, - не унимались гости. - Ты ведь живешь и работаешь на благо всех живых существ!

Налив по третьей кружке, лама позвал своего сына и попросил:

- Молока больше нет. Сходи в сарай и подай свинью.

- А какую подоить? - спрашивала сына, хитро подмигнув при этом. - Черную или пеструю?

- Пеструю уже подоили: черную давай!..

Услыхали гости, какое молоко им собираются поднести, и в один голос закричали:

- Нет, мы больше нить не хотим!

И ушли из дома ламы, забыв с ним попрощаться.

ГЛОССАРИЙ

Авалокитешвара - бодхисаттва сострадания. Достигнув состояния Просветления, Авалокитешвара дал обет не уходить в Нирвану и не становиться Буддой, чтобы в этой сансаре, из сострадания ко всем живущим существам, оказывать помощь на пути освобождения от страданий.

Амитабха - Будда, сотворивший небесную страну счастья Сукхавати, или Землю Будды. Его эманацией являлся бодхисаттва Авалокитешвара, земным воплощением - Панчен Бодго.

Асуры - буквально «небоги». Существа, ведущие ожесточенные бои с богами, но всегда терпящие поражение. Яблоком раздора между асурами и богами является мифическое дерево Читтапатали, корни которого находятся во владениях асуров, но плоды созревают в небесах. В практике ваджраяны асуры символизируют зависть.

Бодго Гэгэн - главный иерарх буддизма в Монголии.

Бадхисаттва - буквально «просветленное существо». Особая категория существ, которые достигают Просветления и продолжают перерождаться в сансаре, помогая оказывать помощь существам на пути освобождения от страданий.

Большой лама - как правило, лицо, занимающее высокий пост в ламаистской церкви. Иногда же - простой монах, который в силу своих несомненных духовных достижений пользуется авторитетом у людей.

Будда - буквально «пробужденный». Существо, достигшее Нирваны, т.е. наивысшего предела духовного развития. В ранних текстах буддизма упоминаются шесть будд, которые жили до будды Шакьямуни. Согласно представлениям буддизма, придет в этот мир, будда начнет жить как бодхисаттва, проповедуя учение, благодаря которому и другие существа могут достичь Нирваны.

Будда Шакьямуни (623-544 г.г. до н.э.) - основатель буддизма, наименование одной из мировых религий. Происходил, согласно преданию, из царского рода Шакья, поэтому одно из его имен - Шакьямуни (отшельник из племени Шакья).

Ваджра и колокольчик - атрибуты многих будд, бодхисаттв и идам. В тантрической практике ваджра символизирует мужское начало - путь и искусственные средства, а колокольчик, рукоятка которого напоминает один из концов ваджры, символизирует женское начало - плод и мудрость.

Ваджраяна (мантрайана, тантрия) - направление в буддизме, которое опирается на разного рода йогические упражнения (созерцание идама, медитация, чтение мантр и т.д.). Особенно важное место в ваджраяне занимает почитание гуру - духовного учителя.

Габжа - ученая степень, которую получали монахи, прослушавшие полный курс буддийской философии в дацанах Бурятии и Монголии.

Гелонг - высшая категория буддийских монахов, которая характеризуется принятием на себя обязательства соблюдать 253 обета.

Геше - ученое звание, являющее собой срединную ступень в постижении сложнейших знаний буддизма.

Горо - обход священного места (храма, дацана, горы), который совершается по движению солнца и имеет благоприятные последствия для судьбы человека.

Гэхэ - должность в буддийском монастыре. Лама-гэхэ отвечает за нравственное поведение монахов, следит за порядком во время службы в храме.

Дакини - небесные девы, одаренные знанием Пустотности. Охраняют учения ваджраяны и покровительствуют тем, кто эти учения практикует.

Далай Лама - буквально «океан знания». Земное воплощение бодхисаттвы Авалокитешвары, который постоянно рождается в человеческом облике последние 500 лет. Далай Лама по праву признается высшим духовным иерархом всеми школами и направлениями, существующими в буддизме.

Дацан - буддийский монастырь.

Дуган - небольшой храм, посвященный какому-либо Божеству.

Дэважин (Сукхавати) - Западный рай, особенно популярный среди буддистов. Находится на чрезвычайно далеком расстоянии от нашего мира (между Дэважином и нашим миром - целые мириады миров). Почва и вода в Дэважине благородны, все постройки выполнены из золота, серебра, кораллов и драгоценных камней. Все обитатели Дэважина - бодхисаттвы, которые там же достигают Нирваны.

Жод - практика индивидуального созерцания, медитативный ритуал, проводимый по традиции на кладбищах, в пустынных местах, у источников и в пещерах. Чод - тибетское название этой практики.

Жодче-лама - монах, владеющий искусством управления природными силами, которое помогает уничтожить зло.

Задавить - наложить узы с помощью заклинаний.

Идам - божество-охранитель. Созерцание идама и отождествление себя с ним, согласно учению ваджраяны, способствует достижению Просветления. Идамом, как изначально заложено, может выступать любое буддийское божество. Идамы разделяются на мирных, гневных и полугневных. Наиболее известные гневные идамы, которые уничтожают тупость и негативные эмоции - Ямантака, Хеваджра и Чакрасамвара.

Йога - в буддизме практика на уровне ваджраяны.

Йогин - практик ваджраяны.

Калыпа - гигантский, по земным меркам, отрезок времени, в течение которого наша Вселенная проходит очередную стадию своего существования.

Карма - понятие, передающее идею неотвратимости последствий любого действия в настоящем и следующих рождениях человека. Под действиями разумеются как телесные действия, так и акты мышления, а также общение при помощи слов. Карма бывает благой и неблагой. Корни неблагой кармы тянутся к порокам - алчности, ненависти и невежеству, благая карма питается корнями добродетели.

Лама - буддийский монах.

Лус, лусуд - духи-ладьи воды, обитающие в реках, родниках и озерах.

Ахарамба - высшее ученое звание в буддизме. Присваивается человеку, закончившему полный курс обучения буддийской философии и выдержавшему особый экзамен на это звание.

Ахаса - столица Тибета.

Майдари (Майтрейя) - единственный бодхисаттва, которого признают все основные направления буддизма. Он - будда грядущего мирового порядка, ныне пребывающий в небесной стране Тушита. С учением о Майтреи связывается объявление войны, которую поведет священная страна Шамбала, покровительствующая буддизму, против еретиков и безбожников.

Манджуши - бодхисаттва, особенно популярный среди буддистов. Один из эпитетов Манджуши - «красивый спаситель», другой - «господь речи». В буддийском пантеоне божества является покровителем мудрости и носителем высшего откровения. Земным воплощением Манджуши считается основатель ламаизма Цонкапа.

Мантры - слова или слоги, составленные в определенной последовательности, которые, как считается, выражают собой природу различных аспектов Божества.

</

25.05.2006

№58 (21298)

БУРЯД УНЭН

Дүхэргүй

Уран

723

20

№20 (476)

ГОЁ ЭБЭРТЭЙ БУГА

Амаргүй омог зантай
Адар томо бугын
Аргай-даргай эбэрээ
Аяар дээгүүр залаад,
найхан бээз зайлласагаан,
найбарлажа ябахые
Дааган талада хараад,
Даншье ехээр гоёшообо:
«Ямар голо ёбэртэй
Яланхан найхан буга бэ!
Иимэ эбэртэй болоо хаа,
Илгархал нэм даа нүхэднөө...»
Гээж дааган хорхойтобо,
Гэтэн хараанаар гээгдэбэ...
Гоё эбэртэй бутын
Голой эрьеед ошоходо,
Шунахай арьяатан шоно
Шугыг сооноо гараба.
Ухаа алданаан буга

Ундаа хаяажа үрдингүй
Шанха гэдэргээ эрьеэж,
Шадал мэдүүлэн тэрьеедэбэ.
Хомхой хобдог шоно
Хойноноон нуунан шуумайба.
Талын уудамаар буга
Табжархай табин хайржа,
Үлэн хэнтэг шонье
Үдэршиг газарт хаяа лэ.
Аяар холо гээгдээш хаа,
Арьяатан шоно налангуй
Бугын хойноноо мурдэнэ,
Булай нэгэрүүгээр намнана.
Дайдаа уужам гээд гүйлдэхъень
Дааган адаглан харана.
Зугдаан бугын урда
Зурагар ой болошобо.
Араанаан унжын хайрхан,
Аюулаа шононоо айнандаа
Урданы нэмжийн тужа руу
Ушаргүй тэбдэн орошобо.
Халаг даа, түргэн гүйдэлын
Хараа байса аалидаа нэн.
найхан жэбжэгэр бугын
наглагар гоё эбэр
Модонон мүшэргээ тээгэлдээд
Муртэй урагшан гүйлгэбэгүй..
Энэны одоол шонодо
Эгээл хэрэгтэй байба:
Аргаа яданаан бугые
Ангагар амата бажууба.
Үзэсхэлэн эбэрээс боложо,
Үлэн шонодо бароулаан
Бугын хаража, дааган

Хүхэ хабараар нимгэлжээ
ниосэглэхэн,
Хүшэр тэмсэльв халуурхан
зүгнээхэн.
Хүүрхээн хүлээтэй, гэмтэхын
тэмдэгтэй,
Хохидохын ушар ойлгомторгүй
дүтэлэн.

Богонихон сагай болзорто
дээрмэшэд
Боожо хүреэлэн Европын
эзэлээ.
Зарим гүрэнүүд тулалдангүй
үбдэглээ,
Залдашье буугаа нүргэнтүй
тушүүлээ.
Тээрмэдэл галта тэргээрээ
хюдахаар,
Тэршэгэнэн хүүен хилэдэ
зогсоол.
Соведүүдье баан хамсыгаа
шамаад,
Соо сүмэ сохигоор
аржылдашоод.
Хүмүүжээн арадай хани
барисаание.
Хүлнээн буулгахаар
шомлосууд шишидээ.
Тагнуулшадай мэдээсэл эрид
буруушаанан,

Булайн ехээр шаналбаа.
Энээн шэнги найхан
Эбэртэй болонойб гэжэ
Дааган наанаахаа болибо,
Далаа муреэ хабшаба.

Гоё гоомой юумэндэ
Горьдоноой хэрэгтүү!

БУЯНТА ХҮБҮҮНЭЙ ХУБИ ЗАЯАН

Булаг хэмээх нютагай
Буянта гэжэ хүбүүн
Аба эжигээ үргээдэ
Ажануудаг юм нэн ха.
нургуулида нүхээрөөр
нургуулига хажуугаар
Гэмгүй найнаар Буянта
Гэрэйнгээ ажал хэдэг нэн.
Аажам зунал утада
Арбатайхан Буянта
Галуунай дэлбараануудые
Гамтайханаар үсхэдэг.
Намжаа голой эрье дээр
Набтар шургэ матаанхай
Дальбараануудые тэндэ
Дадал ёхор байлгадаг.
Ажалда дүйтэй Буянта
Аятай нэгэ үдэр
Голой эрье дээрэ
Голдогор бургаанаа сабшахадаа,
Угаа зохицон нүхээз
Унаа руу алдажа орхибо.
Хайран хурсаа нүхээз
Харатайгаар унагаанаа,
Харамсан хүбүүхэн
Халуун нулимсаа гоожуулан,
Халаг-хүхүү табижа ха.
Удаан саг соо Буянтын
Үй-хай табижа байтар
Хурмаста үндэр тэнгэрийээ
Хуби Заяанийн буужа:
«Бүянтам, яабшиб?
Буухайтараа бархиржа,
Унаа нюодэн болоходоо,
Уршаг гайда оробо гүш?» -
Гээж урин хоолойгоор
Гэмгүй зохицоор асуулаа.
- Одон Хуби Заяандаа,
Олдохор шухаг нүхээз
Гол руу унагаагааб, - гээж
Гомдон хүбүүхэн харюусаа нэн.
«Энэ сагтаа шининингээ
Эртиг мадагые олохоб!» -
Гээж хүбүүндэ найдуулаад,
Гэрлээтэ Хуби Заяанийн
Унан гол руу шунгажа,
Удаанши бэдэрэнгүйгээр
Алтан нүхээ олжоо,
Абаад гаража ерэбэ.
найхан тэрэ нүхэхэөн
наруул гэрэл сасаржа,
Гайхашаа бараан хүбүү
Гасаалан шэнги болобо.
«Ундаа энэ нүхэ
Унагаагаа гүш?» - гээд,
Ашата Хуби Заяанийн
Алтан нүхээр барбайба,

Алтан нүхээр шаналбаа,
Айхабтар ехээр хорхойтоош хаа:
- Угы! Миний башэ! - гээд,
Унэн сэхээр арсаба.
«Алтан нүхэхээс арсаха
Аймшагтай хатуу хүбүүн лэ.
Хүнэй юумэндэ обтохогүй
Худэр эрэ байна лэ!
Энээниие яагшааб?» - гээд,
Энэзхилхээр Хуби Заяанийн
Мүрэн голой оёорхоо
Мүнгэн нүхэ гаргажа:
«Одоол шиний нүхье
Олбо хаб даа...» - гээд,
Булаг зохицон нүхэ
Буянтаадаа нарбайба.
Толо сасаан нүхье
Тон ехээр гоёшообошье:
- Угы! Миний башэ! - гээд,
Унэн сэхээр арсаба.
Хүнэй зөөрийд хүмийн
Хүсэл нийхан хүбүүнэй
Хуушан түмэр нүхье
Хуби Заяанийн гаргажа:
«Энэ гу нүхэшни?» - гээж
Энээн байжа нарбайба.
- Энэл даа миний нүхэ! - гээд,
Энээниин баярлан абажа,
наруул Хуби Заяандаа
найе дахин хүргээд,
Гэр тээшээ Буянта
Гэшхэлхээз забдаа нэн.
«Найхан сагаан шарайтай,
наруул хурсаа нюдэтэй,
Сэхэ сэбэр сэдьхэлтэй
Сэсэн хубуун Буянта,
Алтан бүмбэрсэг дэлхэй дээр
Аза жаргалт ябаараа!» -
Гэхэн юреелээ айладхаад,
Гэгээн Хуби Заяанийн
Арюун туяа шэдэлэн
Алтан, мүнгэн нүхэнүүдээ
Золтой гартаан баруулаад,
Зохицоор тэбэрин таалаба.
Урмашаан Буянта
«Ураа! шангаар хашхараад,
Бата Хуби Заяандаа
Баяр хүргэн нүгээдээ,
Бэлэг хоёр нүхье
Бэхэндээ урдаа нүйбадажа,
Анханай юрынгээ нүхэ
Арадаа бүхээр нүйбадаад,
Гэр тээшээ бараг хүн
Гэшхэлхээнийн унэн даа.
Унан голой эрьеэнэ
Ушаргүй наруул толон
Дүлээтэн нолонготоо
Дүтэлжэл, дүтэлжэл байба.
Тосхонорхин ехэз багагүй
Толорхон гэрэл хаража,
Гайхажын ехээр гайхажа,
Гэлыхын ехээр гэлыхы.
Хамтаран сутларнаан зоной
Хажуудаа Буянта ерэбэ.
Аятайгаар нүйбадаан
Алтан, мүнгэн нүхэнүүдээн
Хүнэй нюдээр наргаама
Хүйхэр туяа сасарна.
- Аймшагтай найханаар ялардаг
Алтан, мүнгэн нүхэнүүдэ
Хаанаахаа олбош, Буянта?
Хараад ехэз нонирхообди, -

Хоёр Ульгэр - Ухибуудтэ

Гэжэ нютагай нь хүнүүд
Гэмгүй уринаар асуудад.
Хүбүүн болонон ушарые
Хүсэд дүүрэнээр хеөрээ.
Гол руу нүхээс унагаагаад,
Голхорон уйлааб гээд эхилбэ.
Хайрланан Хуби Заяамни
Хажуудам ерээ гээд нэмэбэ.
Унагаанаан түмр нүхье
Унанхаа гаргaa гээд хэлэбэ.
Нангин эдэ нүхэнүүдэ
Намдаа бэлэглээ гэбэ.
Буянтын энэ хеөрөө
Булаг зохицон шагнаба.
Гайтай Хусандай хүбүүхэн
Гайхалтай хеөрөө шагнаба.
Хороо ехээр бусалжа,
Хомхой сэдьхэл сэдьхэжэ,
нэмээхэн зонноо таараад.

нэхэжэ гэртээ харядад,
Голосооной нүхэ абажа,
Гол тээшээ харайшаба.
Гүйжэ ерэхээр нүхээз
Гүнзээг унаа руу шэдээд.
Хусандай дээрэхээс абан,
Худалаар уйлаажа оробо.
- Хайн нүхэмни! - гэжэ
Хашхаран байжа орилно.
Хургаа амандаа ногроод,
Хуурай нюдэндээ түрхинэ.
Хуурмаг мэхэшэ хүбүүнэй
Хуби Заяан бии болоод:
«Ябаш, хүбүүн, юн болооб,
Ямар оноо доробоши?» -
Гээж ууртайгаар асуулаад
Гэтэн урданы байгаа нэн.
- Хайран нүхээс унаа руу
Харатайгаар унагаабаб, -
Гэжэ хароусаад Хусандай
Гэгэж, гэмшэж мэдэбэ.
Ууртай Хуби Заяанийн
Унаандаа дары шунгажа,
Хүйтэн түмэр нүхье
Хүбүүндэ түдэ нарбайба.
- Энэц миний баш! - гээд,
Эшэх нюоргүй Хусандай
Урданайхиаа бүри шаагаар
Үй-хай табин галагыраа.
Мүнхэ Хуби Заяанийн
Мүнгэн нүхэ гаргажа:
Энэ гу нүхэшни? - гэбэ.
- Энэ, энэ! - гээд, хүбүүн
Бархирхадаа болин наатажа,
Баярлахаа хоорондоо:
- Ушее... - гээд, ээрэшэбэ.
- Ушее хөрдөхи нүхээз
Унанда алдаа юм гүш?
- Унагаагааб... - гэжэ Хусандай

Илалтын 61 жэлэй ойдо зориулнаа!

Таамаг бодол засагтаа түрээ.
Хэлсэн бии, - добтолхогүй
гэмсээрээ,
Хэлэнэн захиралтаа шангалаад
хорион
Худал дуулнаадаа, бу абтагты!
Хуули сахигты! - гээд лэ
дэбхэршоо.

Галзуу набараараа жадаа
адхандаа,
Гарихатай сэмгээрээ хэнхээхээр
тулаага.
Гайтай үйлийн манатаанаа
элирхэдэ,
Гааража зориутаа Сталин
захираа.

Хайлалгада элгээгты, самолёт
танкнуудаа,
Хайра гамгүй, хуушараа
гэжэхрхё.
Халаглаад зогсоол ударидаагаа
полководецуудаа,
Харин дайсан ойртоо,
гээд мэгдэшоод.

Хардажа мурдээд,
харагдаагүйгээр сүлөөд.

Үүр сайлгаад хэрээнээ
машина,
Унишье хүлээнгүй дайгаар
дүүжэхрхё.
Улаан сэргэгтэн байдаанд
бодоо,
Улам бэхээр хоорондоо нэгэдээ.
Эрэлхэг баатарлиг зориг
байгуулжа,
Эрьеен сухарингүй ехэншэдэйн
унаа.
Дотор хүсээз залахаар
байтарын,
Дорьбоод сууряатаад холохон лэ
дамжаа.
Даража дураараа алхалаа
фашистнууд,
Дайрангүй зогсоол Москва
шадар.
Дурамдажа шэртэхэдэн,
гараардаа хүрэхээр,
Дундажаан наанаадаа,
заяагүй бүдэршоод.
Ашата зэбсэгэй хомор
үсөөндээн,
Амжалаа туйлангүй гашуудан
хүнгэрэе.

Албанда ополченцуудые
тогтоожо татаа,
Арбан хүндээ винтовкол угтээ.
Дайшалхын стратег Георгий
Жуков
Дарлалганаа СССР гүрэнине
абараа.
Даанаан фронткоороо сүмэрэн
дабшаад,
Дахинаа орохо дурын
гутаагаа.
Байлаанай ханаар арадан
үлөөшэд,
Балта хадуурай хурсыа
туршада.
Дүрбэн жэлэй эсэстэ илангаяа,
Дүршэлтэй суута хэрэг
дэбжүүлээ.
Баярлахаа жаргалтайбид
илагшадай ашаар,
Бата бэхижэн нүхүүшье
зоригтойбид.
Үзэсхэлэн дийлэгээдэ мүнхэ
дурасаал,
Үеэлэн ашанартань наванайын
нургаал.
Шагдаржаб ДОЛСОНОВ.
Захаамин. Ехэ-Сахир.

Албанда ополченцуудые
тогтоожо татаа,
Арбан хүндээ винтовкол угтээ.

Дайшалхын стратег Георгий
Жуков
Дарлалганаа СССР гүрэнине
абараа.

Даанаан фронткоороо сүмэрэн
дабшаад,
Дахинаа орохо дурын
гутаагаа.

Байлаанай ханаар арадан
үлөөшэд,
Балта хадуурай хурсыа
туршада.

Дүрбэн жэлэй эсэстэ илангаяа,
Дүршэлтэй суута хэрэг
дэбжүүлээ.

Баярлахаа жаргалтайбид
илагшадай ашаар,
Бата бэхижэн нүхүүшье
зоригтойбид.

Үзэсхэлэн дийлэгээдэ мүнхэ
дурасаал,
Үеэлэн ашанартань наванайын
нургаал.

27 мая - Общероссийский день библиотек

ЦЕНТР КРАЕВЕДЕНИЯ И ДУХОВНОСТИ

Коллектив отдела с М.Р.Чойбоновым

И. Калашников, Ч. Цыдендамбаев, Ц. Жимбиев, Ц.-Д. Дондокова, Д. Улзытуев, Н. Дамдинов, Д. Батожабай - писатели и поэты Бурятии - постоянные посетители нашей библиотеки

Развитие библиотечного краеведения в Бурятии имеет давние традиции. В Республиканской библиотеке им. М. Горького начало краеведческой работе было заложено в 30-е годы XX века. Создание в 1965 г. сектора при справочно-библиографическом отделе позволило целенаправленно и эффективно удовлетворять возросшие потребности в краеведческой информации. В этот период прошла большая работа по формированию фонда краеведческих документов. Такие крупные библиотеки, как библиотеки Москвы, Казани, Баку, Якутска и Львовского государственного университета передали в дар библиотеке более 500 экземпляров книг о Бурятии.

К 1970 г. назрела необходимость создания новой структуры - отдела краеведческой и национальной литературы. С началом работы специализированного отдела краеведческая деятельность вышла на новый уровень: от сбора, хранения и популяризации краеведческих документов к краеведческой исследовательской работе.

Отдел краеведческой и национальной литературы - главный генератор библиотечного краеведения в республике с уникальным фондом, представляющим собой большую историческую и культурную ценность. Здесь представлены памятники письменности Востока на старомонгольском языке - оригинальные образцы бурятской литературы XIX в. "Бурятские летописи" в записи Т. Гобоева, В. Юмсунова, редкие издания на латинизированном шрифте, книги с автографами известных деятелей науки и культуры, переводы произведений А.Пушкина, Н.Островского, М.Шолохова, В. Шекспира, Ф. Шиллера и др. на бурятский язык. Особую ценность представляют дореволюционные издания - Кастрен М. "Бурятская грамматика" (СПб, 1857), Головачев П. "Сибирь. Природа. Люди. Жизнь" (М., 1902), Цыбиков Г. "Лам-рин-чен-по" (Владивосток, 1910) и др. Ежегодно отдел посещают более пяти тысяч читателей: научные работники, деятели культуры и искусства, специалисты, аспиранты, студенты. Частыми гостями являются читатели из Америки, Германии, Японии, Венгрии, Австрии, Монголии.

Отдел является центром краеведческой информации в республике. Доступ к информации обеспечивается через традиционные краеведческие каталоги и тематические картотеки, электронный краеведческий каталог и другие собственные базы данных, насчитывающие более 250 тысяч библиографических записей. Одним из перспективных направлений деятельности отдела является создание собственных электронных ресурсов. В рамках реализации проекта "Бурятия - территория культуры" отделом выпущены справочно-библиографические CD-диски, раскрывающие многообразие духовной и материальной культуры народов Бурятии: "Дацаны Бурятии: прошлое и настоящее" и "Дамба Жалсаареев". CD "Дацаны: прошлое и настоящее" содержит справочную информацию о становлении и развитии буддизма в Бурятии, жизни и деятельности выдающихся религиозных и общественных деятелей - Пацдито Хамбо лам и сведения по истории 14 дацанов, библиографию по истории дацанов (около 200 наименований), электронную библиотеку (82 текста), редкие фотографии, рисунки, видеоматериалы, музыку. CD "Дамба Жалсаареев" - первое электронное справочно-библиографическое издание, представляющее в мультимедийной форме материалы о жизни и творчестве бурятского поэта. На диске представлены произведения А.З. Жалсаареева, в т.ч. "Гимн Республики Бурятия" с музыкальным сопровождением, поэтическое кредо в стихах с голосом поэта, биография, основные даты жизни и деятельности, высказывания о поэте известных государственных деятелей и деятелей науки и культуры России и Бурятии, фотогалерея. Отличительной особенностью диска является цифровизированный видеофильм, снятый известным фотографом Г. Егерем.

Развивая систему собственных баз данных, отдел приступил к созданию CD-диска "Чингисхан - человек тысячелетия", посвященный 800-летию образования Монгольского государства и Интернет-сайта "Писатели Бурятии". Важной составляющей сайта "Писатели Бурятии" станут цифровые копии произведений бурятских писателей, насчитывающих более двухсот персонажей.

Одним из приоритетных направлений является издательская деятельность. В системе краеведческих пособий "Календарь знаменательных и памятных дат по Бурятии" (издается с 1961 г.) занимает центральное место. Доцент кафедры библиографии ВСГАКИ Л.И. Герасименко отмечает: "Культурно-просветительскую функцию выполняет издание краеведческого характера "Календарь знаменательных и памятных дат", содержащее темы, пробуждающие любовь к своей малой родине, ее народу, истории, природе, культуре. Ежегодное издание календарей - пример создания информации для всех, отражающий многообразие культуры края". В числе постоянных авторов доктор исторических наук Ш.Б. Чимитдоржиев, сотрудник Национального архива РБ Н.К. Сафонова, доктора филологических наук С.Ж. Балдаев, Э.А. Уланов, известные красавцы Е.А. Голубев, А.В. Тищенко, Э.В. Демин, Г.М. Семина.

За последние годы издано более десяти названий библиографических указателей, среди которых: "Байр Дугаров", "Семейские Забайкалья: история и современность", "Национальная библиотека Республики Бурятия", "Путь праведный", "А.А. Бальбуров". К изданию подготовлен фундаментальный библиографический указатель "Николай Дамдинов", насчитывающий более 800 названий.

Одним из основных направлений деятельности отдела является сохранение и популяризация культурно-исторического наследия Бурятии. Значительная часть мероприятий проводится в рамках долгосрочных проектов, имеющих большое значение для культурной жизни республики. Выполнение рекомендаций международного симпозиума "Бурят-монголы накануне III тысячелетия", проходившего в Улан-Удэ, межрегиональное общество объединение "Конгресс бурятского народа" совместно с Национальной библиотекой организовал Бурятоведческий семинар, действовавший в течение двух лет. Семинар ставил перед собой решение следующих задач: во-первых, вопросы происхождения, истории и культуры бурятского народа; во-вторых, разработку конкретных рекомендаций по созданию условий для духовного развития бурятского народа. Организаторами и вдохновителями семинара были первый президент межрегионального общественного объединения "Конгресс бурятского народа" Е.М. Егоров, руководитель научно-исследовательского центра Министерства культуры Бурятии А.З. Хамарханов, доктор исторических наук Ш.Б. Чимитдоржиев.

Отдел выступил равноправным партнером и участником празднования 1000-летия героического эпоса "Гэсэр". В рамках празднования прошел цикл мероприятий, организованный библиотекой совместно с Союзом писателей Бурятии, ставших ярким событием в культурной жизни республики. Это и фольклорно-литературный вечер к 140-летию со дня рождения бурятского сказителя Маншуда Эмегенова, и выставка "Нээмэл бурхан", отражающей картины бурятских мастеров - иллюстраторов эпоса "Гэсэр" А. Сахаровой и Ч. Шойнхоровой; вечер из серии "Эпосы сближают народы" - "Калевала" на земле Гэсэра", посвященный 180-летию финского ученого-лингвиста М.А. Кастрена, автора книжного памятника "Бурятская грамматика", изданного в Санкт-Петербурге 1857 году.

Возрождение национального самосознания, национальной культуры и языка - одно из главных направлений общественного развития. В целях сохранения исторических традиций в начале 90-х годов краеведческим отделом впервые в республике был организован курс по изучению

старомонгольской письменности. Гарантом успеха этой работы стал высокий авторитет ученого-востоковеда Г.С. Дугаровой, руководившей обучением. Многие посетители курса, разносторонне одаренные люди - Д.Б. Базарова, Г.Г. Чимитдоржин, Ц.Д. Чимитова, Ц.-Х.В. Очирова, Ц.Д. Туттуев и др. активно сотрудничают с библиотекой.

В 1993 г. Национальная библиотека РБ достойно представила книжную культуру республики на Днях культуры Бурятии на Украине. Газета "Голос Украины" отмечала: "В условиях установления непосредственных отношений между суверенной частью Российской Федерации и независимой Украиной культурным связям, как и связям в других сферах общественной жизни, придается новое содержание, очерчивается заманчивые перспективы". На экспозициях "Республика у Байкала" и "Традиционное и современное искусство Бурятии" были представлены ксилографические издания, книги на старомонгольской письменности, латинизированном алфавите, которые дали возможность киевлянам ознакомиться с древней бурятской землей с ее самобытной культурой.

Отдел не остается в стороне от событий общероссийского, регионального значения. Сотрудники отдела принимают активное участие в общероссийской культурно-информационной акции "Поезд Дружбы". В рамках акции в Национальной библиотеке прошли: презентация книги "Чеченская народная поэзия", круглый стол "Чеченская Республика на кануне парламентских выборов", акции дарения книг. Большой резонанс в Улан-Удэ вызвал фестиваль японской культуры "Древние традиции современной Японии", организованный совместно с Обществом друзей "Япония-Бурятия". В научной жизни республики ярким событием стала научно-практическая конференция "Бурятская книга: проблемы издания, распространения и чтения", организованная в рамках X Книжного салона. Итогом конференции стало издание сборника материалов.

В краеведческой деятельности отдел взаимодействует с Бурятским научным центром, Музеем истории им. М. Хангалова, Национальным архивом РБ, творческими союзами, республиканским обществом краеведов. Библиотеки республики стараются использовать разнообразные формы и методы библиотечной работы, преследуя цель - превратить библиотечное краеведение в увлекательное и творческое дело. С целью создания привлекательного имиджа библиотек отдель видит свою задачу в тесном сотрудничестве с СМИ. Статьи сотрудников отдела периодически появляются на страницах республиканской прессы.

В 2006 г. Национальная библиотека Республики Бурятия отмечает 125-летие со дня основания. Благодаря многолетней целенаправленной работе отдел краеведческой и национальной литературы стал настоящим центром библиотечного краеведения Бурятии. Большой вклад в развитие библиотечного краеведения внесли О.Д. Тармаханова, Р.Ц. Бадмадоржиева, М.Л. Дондубон, Р.Т. Ильина, В.В. Очирова, Р.Г. Батомункуева, В.В. Иванова в разное время возглавлявшие отдел. Интересно и творчески продолжают работать О.Ж. Рыгзенова, Э.Ф. Гумунова, Р.Д. Архинчевеева, Н.Г. Лубсанова.

Самое главное - есть потенциал и желание быть полезными своим пользователям сегодня и сохранить сокровища библиотеки для последующих поколений.

Рыгзема БАТОМУНКУЕВА, Оюна РЫГЗЕНОВА, сотрудники Национальной библиотеки РБ.

25.05.2006

БУРЯД ҮНЭН

№58 (121298)

24

ҮХАН ДАЛАЙН
ҮЗЭСХЭЛЭН

Хотын Байгаалиин музейдэ «Подводный мир» гэхэн выставкын үзэсхэлэн тон түрүүшүүхиэ майн 18-да нээгдэбэ.

Эндэ далайн ургамалнууд, тропическая элдэб турэлэй загааднаа гадуур Байгалий омоли, осетр, пелядь гэхэ мэтэ ажамидарна.

Энэ выставкэ байгаалиин гоё найханин харуулан өөрын онсо шэнжэтэй. Урид иимэд выставкэ манай музейдэ угы байгаа. Экспонадууд наяхана Москва хотоо асаруулагдаа. Эндээс хойшио байгаалида дуртайшуулдаа тус выставкэ ходо дэлгэгдэж байхаа, - гээд, музейн мэргэжлэлтэн Баярма Доржиева хэлэнэ.

Уни сагхаа ульгэр домогто ороон үзэсхэлэн найхан Баргажан голой ажалшад гурбан үдэрэй туршада холооноо ерээн айлшадые угтаба. Москва, Шээ, Иркутск, Усть-Орда, Агин округуудаа, бэшэ ондоо газарнуудаа эндэсуглаараа. Имэ олон зон хэзээдэшье Баргажан руу ерээгүй ёнотой гэжэ найнадаа. Эдэ найндэрнүүд ламхай Соодойн Сэдэнэй 160 жэлэй ойдо, сутаа Бархан тахилгадаа Янжима бурханай Баргажан голдо эмлэр мундэлнэнэй ушарта зориулагдаа.

Бархан уула Буряадта болон Россидаше наангин газар гэжэ тоологодог. Россин Будын шажанай Сангхын толгойлогшо хамба-лама, Россин нийтийн палатын гэшүүн Дамба Аюшеевэй дид хамба-лама Дашинима Содномдоржиеевай, Шэтийн областин ба Агин тойрогой дид хамба-лама Цырен Дондугаевай, Сангхын гадаада хэрэгүүдээр дид хамба-лама Матвей Чойбоновой, Буряадай бухы дасангуудай шэрээтэ ламанарнуудай морилко ерхэдэн, зон баяраа. Республикин соёлы министр В.Б.Прокопьев эдэ үдэрнүүдтэй хабадаа.

Бархан үндэрөө тахяад, дээшээ харахадамнай, нарые тойроод олон үнгээтэй нолонго гардаад байгаа.

Үдэн үүгээр хүндэтэй айллад Аргада ошоо. Эндэ Жанчич Шойдон гэжэ нэртэй субарга арамнайлгадаа. Хайшан гээд тэрэниие бүтээхэнээ аймагуудай сөвөдэй депутат Лубсан Очиров хөөржэ үгээ:

- Мүнөөдэрэй манай Аргада, шотагтаа сэхийн дэмбэрэлтэй үдэр боложо байна. Шодон-субарга баригдажа, ехэ баяр боложо, ехэ буянтай хэрэг бүтэбэг гээш. Эндэхэд ухда шанартай. Субарга соомийн шундаа ба бүмбэд орохо зүйлүүд олон. Эндэ Ганжуур ном, олон бурхадай тарниууд 9 эрдэнийн зүйл: алтан, мүнгэн, эзд, шурз, уюу, номин, хорхойн гэр (ракушка), гуулин, субад ороно гээш. Эдэ бүгэдье санзайгаар арюудхадаа. Табан үнгүн ургамал: нүриг, наран сэсэг, сагаан ая, шэлбүүхэн, хасуури, тэрэнги ба табан таряан (ешмээн, шэнисэц, обёс, арса, хара таряан) эдэ бүгэдье шараад, туулмаг соо хэгдэнэ. 108 хадаг, эдээнэй зүйл -

«ЭЛҮҮР ЭНХЫН ҮДЭР»

Майн 18-да үглөөнэй 10 сагтаа Буряадай гурэнэй университетэй оюутад болон багшанарай заншалта «Элүүр энхын үдэр» «Спартак» стадион дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Тус найндэрэй эхиндэ нүр жабхаланта Буряадайнай гимн зээлээ, удаан БГУ-гийн ректор С.Калмыков бухы хабаадагшадые элүүр энхын үдэрээр амаршалаа. Тийгээж бухы оюутад болон багшанар эзлэжээ эзлэгээгээр факультедийнгээ нүдэлтэ тут хийдхүүлжээ, «Хүндын гороо» хэжээ, стадион соогуур гүйлдээ. Удаан республикин «УШУ» гэхэн федерациин эдир спортсменүүд гоё найхан арга дүрэнүүдые харуулжа,

олоной анхарал татаа. Тийгээж тамиршад спортын олон зүйнүүдээр хубааржа, шадалаа туршалсаа.

Эстафетын урилдаанда социально-психологическая факультетэй оюутад эрхимлэбэ. Хоёрдохи, гурбадахи нууринуудые тус тусаа физикотехническэ факультетэй болон математикин институтдайхид эзэлээ.

Волейболоор физических культурын факультетэдэй нэгдэхэи команда түрүүлбэ. Хоёрдохи нууридаа тус факультетэд 2-дохи команда, 3-дахидаа юридических факультетэй оюутад гаралаа.

Энэ үдэр заншалта ёноороо бүхээ

барилдаан згээл олон харагшадые суглуулаа. Абаргын нэрээ зэргэдэх хүртэхын түлөө хэдэн олон бүхэшүүл хаба шадалаа туршалсаан байха юм. Шанга туладдаануудай нүүдэлэх абаргын нэрээ зэргэ Агын барилдаан Цыбик Максаровта олгогдоо. Хоёрдохи нуурида-Жамбал Тудупов, гурбадахидаа - Баргажанай бүхэ Александэр Занаев гэгэшд шалгарба.

Ингээж Буряадай гурэнай университетэдэй багшанар болон оюутад «Элүүр энхын үдэр» олоной хабаадалгатайгаар үнгэргэбэ.

Булат БАДМАЕВ.

Баргажанда болонон баяр

НОЛОНГО ДУХЭРИГЛОӨ -
НАЙХАН ТЭМДЭГ

Зүгүн бал, ногоон сай, Байгалий шулуун ороон байна. Юундэ эдэ зүйлнүүд субаргада орооноб гэхэн асуудалдаа үльгэрэй үгөөр харюусабал, иимэ байна: нүниндеө субаргада дайдын эзэд сугларжа, табан үнгүн торгон дээрэ нуужа, шаардан орооноо зоогложо, найхан унаар нюур гарсаа угаажа, санзайгаар бээс утажа, үүрэй сайхаа үеэр эдэ газарай хүн зондоо найханин хүсэжэ, өөрийнгөө нюотаг нугадаа тарадаг юм гэжэ хэлсэдэг. Субарга гээш ойро тойронгоо, отторгойн гүн гүнзэгүүе абаан хүсэ шадалдаа хубаалдажа, нүзэглэхэн амитан бүхэндээ эди шэдиеэ хүртэөжэ байдаг юм. Нюотагнагаа дасандаа, субаргада мургэжэ, нүзэглэхээ яхадаа, урданай үбгэдэй хэлэдэгээр тэсэбэри угэжэ, ухаа заажа, үвшинхеэ эдэгэжэ, эльбэ, бузар муу юумэ хуу абажа, харын таталгыене таалжа, бурханын харгыда оруулжа, ходо нахижва, тэнэг ухаанданаа хэнэн аддуу нүгэлүүн хулеэжэ, наанаа сэдхэлэүүн заажа ябадаг гэдэг. Муу юумэ хэлэнгүй, муу юумэнтэй дайралдуулангүй, аюудаа оруулангүй, эндэ наандань хэнэн адлуу нүгэлүүн наманшалхаа арга боломжо угэжэ, харалсажа ябадаг гээш удаашанартай гэдэг юм.

Энэ субаргынай нюотагай хүбүүд сооноо эгээл түрүүлж генеральна спонсор боложо, алтаа мүнгөөр түнхлан «Буряад-Фармаци» гэхэн бүлгэмэй генеральна директор Ханхай Пурбоевич Монголоновые нэрлэмэрэ.

Манай «Курумканагростройн» түрүүлэгшын орлоглоо Бато-Мунхэ Хубусгее, тэрэнэй нүхэр Дарима Дарижапова, «Дылыча» гэхэн фирмийн Олег Сергеевич Хобраков, поселенин гульваа Гуржаб Хубусгее түнхлан байна. Субаргамай нюотагай ламанар Батор Балдуев, Баясхалан Сангаев, Цыбикжап Раднаев ехэ ажал хээ. Манай нюотагай зон олооруу хабаадаба. Даши Монголонович Хобраков, Владимир Галсанов, Валерий Гармаев, Жаргал Цоктоев, Цыбикмид Аюров, Ринчин Балданов, Хандажап Раднаев, Ирина Хобракова, Светлана Аюшевна, Намсалаа Очирова болон бусад олон зон түнхлан.

Хамба лама Дамба Аюшев халуун үреэлэй угээнүүдье хэлэбэ: «Улаантанийн ламанарые намнажа байхада, аргадынхид тэдэниие хамгаалаат. Би таанарые яагаа сүүтэй юм гэжэ нөнирходог байгаад. Танай аба, эжынэр тэрэх хатуу сагтаа энэхүү сэдхэлтэй байгаа, мэргэн

аргатай. Тэдэнэй буянгаар мүнөө үхижүүдьын, аша зээнэрын урагшатай ябана. Манай арамнайлжан субарга хүн зондоо тунатай байха. Энэ субарга арюудхажа, аргадынхид буянтай, бурхантай, ошонон ерээн хүнине хайлажа, багашуулые олоор түрэжэ, үнэр баян тэнгилэн ажанаагүүтгэв.

Гомбо Итывеевич, Дунсан Будаевна Очирвотан арган үхижүүтэй, иигээж хэлээ: «Бидэнэр мүнөөдэр ехэ баяртай байнабди. Ургэн Аргада иимэ баян найхан нюотаг, сайтай, дутай. Аргадынхид сэмын үед ламануудаа нюудат байгаа. Гэрнүүд хоёр үдээстэй байгаа. Нэгээ үдээрнэ оруулаад, милициин ерээ хадань, нүгөө үдээрнэ гаргадаг байгаа. Би тийхэдэй үхижүүн, мал манадаг байгааб. Нилээн урагшаа, гэдэргээ хаража байжа, ламада эдэх хоол абаашажа угэдэг байгааб».

Субаргые бариндан Дондоп Ванчинович Дашицыренов иигээж хэлэнэ: «Би субаргынай нюотагай хүбүүд сооноо эгээл түрүүлжээ байнаб. Сүгтаа намтай Дамба Доржгатапов бурханай ном үзэдэг, токарь-сварщик Владимир Гармаев маанадтай хүдэлнэ. Бидэ Ирокинадаа дабаан дээрэ Намжил субарга (уга наананай) барядад ерэбди. Руднигтаа хүдэлдэг зон хамтаржа, тэрэниие баруулаа. Багшигнаа заабаряар бурхан багшины боди сэдхэл түрүүлжээ, Сэдэн Соодоевой гэгээн болононай ушараар Аргадада бутгэхэн субаргамай дотоодо, гадаада дайсанаа даруулжа, амитандаа туха хүргэхээ аргатай болоно. Аргада нюотагийнай нэрээ «арга» гэхэн үгээхэе магад. Хүндэ туха хэхэ гэрэл ухдатай Аргада гэжэ нэртэй тосхондо арга бэлигтэнэй бүтгэхэн субарга дэмбэрэлтэй найх, саашадаа хойто зүгтэ шажан дэлгэрхын тэмдэг гээш ааб даа».

1997 ондо Еши Лодой Римбүүшэ Бодго Гэгээнэй залархан арган үдэр соо Ламримай үедэ нюотагай зон нюотагтаа дасантай, дугантай болохомнай гэжэ хэлэхэн. Тийгээд Еши Лодой Римбүүшэ эндэ бүмбэ нюуцан түүхтэй.

90-ээд онуудай эхинэ Дашин-Нима Бодиевич Дондупов, Баясхалан лама, Цырен-Базар Нимбуев Хурам-хаандаа дахин шажан хэргэхэн тул 25 хүнэй гар табилга сүгтуулжан юм. Тэдэнэй 20-ниний аргадынхид байгаа. Тиймэнээ Баргажан голдо шажан мүргэл нэргээн хүгжэлгээ Аргададаа эхитэй.

Дулмаа БАТОРОВА.
Улаан-Үзэ - Хурамхан - Баргажан.
АВТОРАЙ фото-зургууд.
(Түгэсхэлэнхийн хожом гараха).

ХАХАСАЛГЫН
ГАШУУДАЛТА УГЭ

Ажалаа хэжэ, ямаршыгүй яваан хүнэй гэнтэ наа барагахада, түрэлхидтэн, ахаа дүүдэн, үри хүүтэдтэн, танил талануудтанс ямар хүндэ, сэдхэлэд үвшинтэй байдаг гээшэб! Ямар гам хайрагчийн кортээмс гээшб дээгэх голхорхш.

Дондок Цыденжаповиц Бальжинимаев... Мантагар томо үндэр бээтэй, нүхэдэйн шоглогдог байнанай ёхор, зуун наацаалхар элүүр энхэ бээтэй бэлэй даа. Цыпылма нүхэртээз гансаа басаганайнгаа гарые гансагдаа, хүүлэн дуреэд хүргэж, наан лэ нүугтэй. Цыпылмагайнгаа Буряадай эрдэмий түбтэй ажлаадаа, хэлэ бэлэгэй эрдэмий кандидат болоходо, басаганайнгаа Улаан-Баатартга стажировко гарахада, ехээр баярланаад, халуун дэмжэлгээ үзүүлжэн юм.

Д.Ц.Бальжинимаев Шэтийн областин Агын тойрогой Зүхээлээдэйн, тэндээ дундаж нүргүүлийн дуреэд хүргэж, Буряадайнгаа нийслэлэдэй тус тусаа гарын түүхтэй. Цыденжаповиц Шэтийн областин Агын тойрогой Зүхээлээдэйн, тэндээ дундаж нүргүүлийн дуреэд хүргэж, Буряадайнгаа нийслэлэдэй тус тусаа гарын түүхтэй.

Ямаршы даабары абаадаа, тэрээндэй утга харюусалгатайгаар хандадаг, наанай бэлэхэдэйн байхаа.

Буряадайнгаа соёл болbosоролой үмэнэз габыяатай байнан нүхэрнай сагнаа урид маннаа хахасажа ябашоо. Зүхээлээдэй наанай газарын шорийн соо хэзэ мунхын нойроор нойрсожо хэбтыш дээ, хайрата нүхэрнай.

«Буряад үнэн» сониндо олон жэлдэ аша үрэтийгээр хүдэлнэн журналист, поэт, оршуулгасаа

БАЛЬЖИНИМАЕВ
Дондок Цыденжаповиц
сагнаа урид наа барагаар ушараар «Буряад үнэн» Хэлэлэй байшангай колектив.

Буряадай Уран зохёолшодой холбоон гэр бүлэдэн, түрэл гаралдана, дүтэйн зондо гүнзээдэй шаналт гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата дүү хүбүүнэйн
Цыренжапов Бадма
ДАМБАРИНЧИНОВИЧЭЙ
сагнаа урид наа барагаар ушараар гүрэнэй «Бурятия» гэхэн телерадиокомпанийн программы хүтэлэгэшэ Дамбариинов Байр Цыренжаповичаа сүг хүдэдэг, хамтаа нүраан нүхэдэйн гүнзээг хайратаа гашуудалаа мэдүүлнэ.

Майн 25-да Согто-Хангил тосхонио хүдээ табигдахаа.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикин Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор-ахамад редакторай түлөө редактор